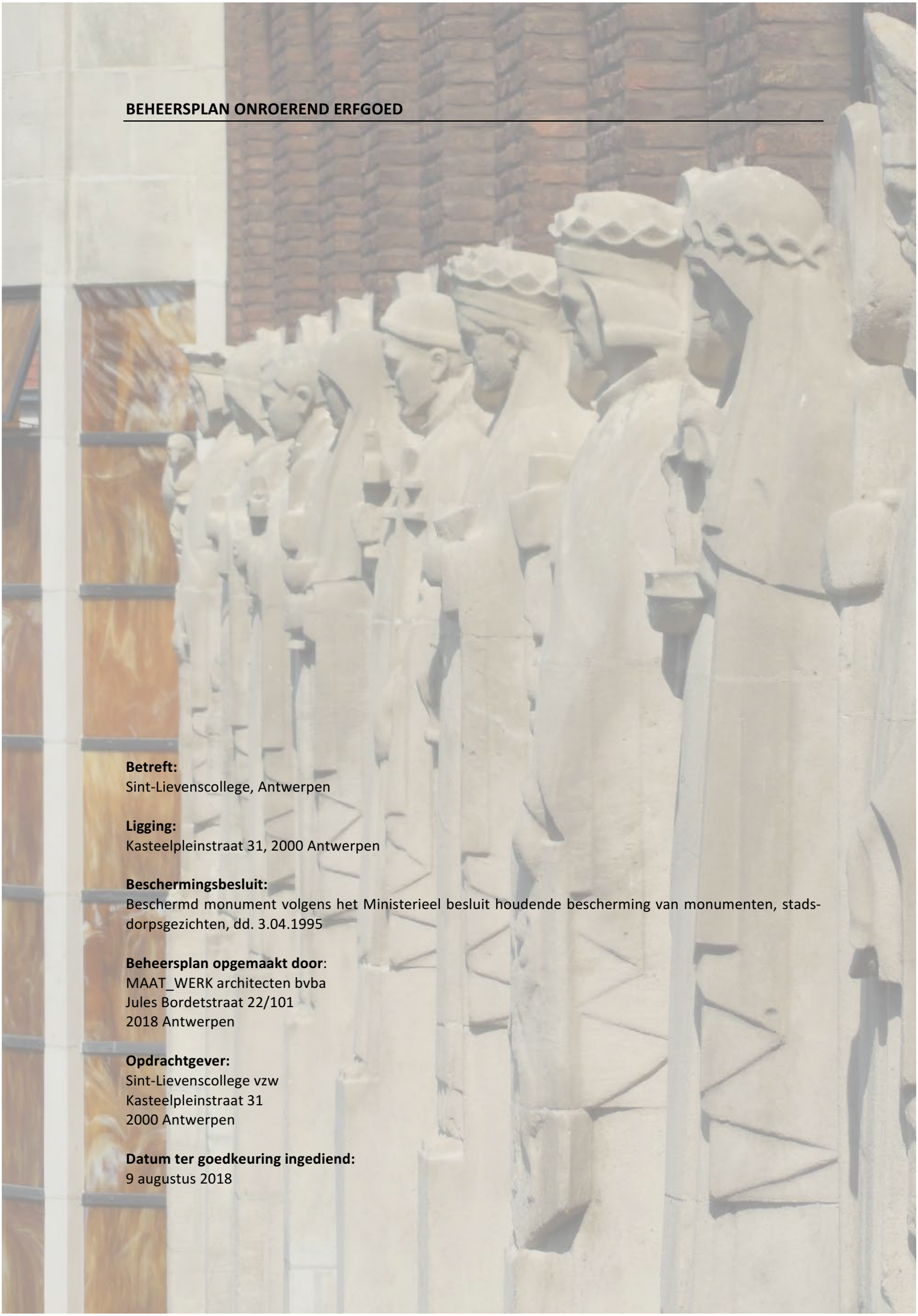
BEHEERSPLAN ONROEREND ERFGOED

Betreft:
Sint-Lievenscollege, Antwerpen

Ligging:
Kasteelpleinstraat 31, 2000 Antwerpen

Beschermingsbesluit:
Beschermd monument volgens het Ministerieel besluit houdende bescherming van monumenten, stads- dorpsgezichten, dd. 3.04.1995

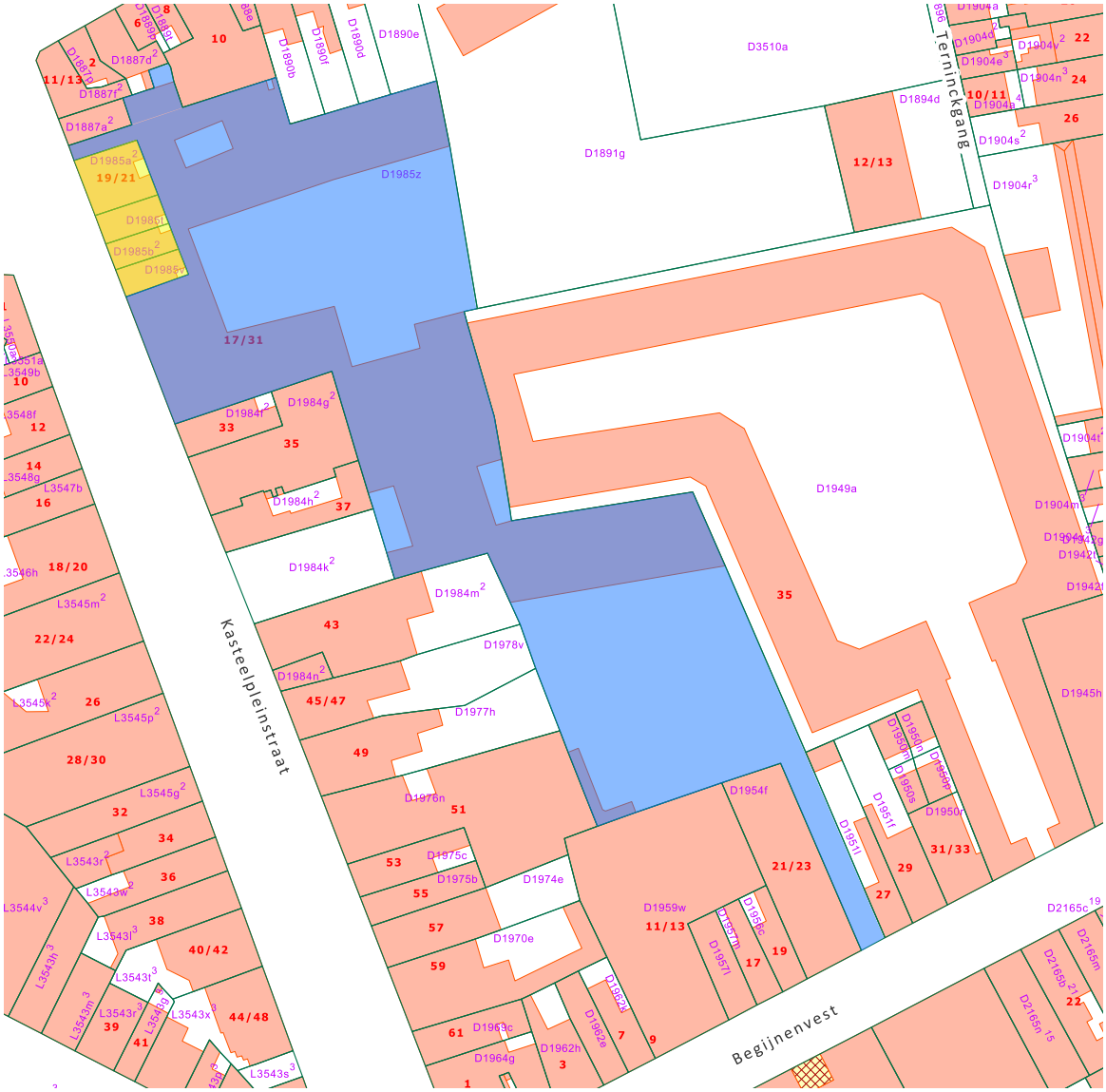
Beheersplan opgemaakt door:
MAAT_WERK architecten bvba
Jules Bordetstraat 22/101
2018 Antwerpen

Opdrachtgever:
Sint-Lievenscollege vzw
Kasteelpleinstraat 31
2000 Antwerpen

Datum ter goedkeuring ingediend:
9 augustus 2018

0. INHOUDSTAFEL

0	INHOUDSTAFEL	
1	IDENTIFICATIE	5
2	HISTORISCHE NOTA	
2.0	INLEIDING	9
2.1	OPRICHTING VAN DE SCHOOL: VAN DE AANKOOP VAN USINES GEVERS TOT ONWERP	9
2.2	UITVOERING VAN DE WERKEN	13
2.3	VERANDERINGSWERKEN NA 1932	19
2.4	RECENTE RESTAURATIEWERKEN	23
3	INVENTARISATIE HUIDIGE TOESTAND	
3.1	PLANNEN BESTAANDE TOESTAND	27
3.2	EXTERIEUR	27
3.3	PLANOPBOUW EN INTERIEUR	31
3.4	CULTUURGOEDEREN	43
3.5	DIAGNOSENOTA	55
4	ERFGOEDWAARDEN	
4.1	ARCHITECTUUR-HISTORISCHE WAARDE	79
4.2	ARCHITECTURALE WAARDE	82
4.3	SOCIAAL-CULTURELE WAARDE	83
5.	BEHEERSVISIE EN DOELSTELLINGEN	85
6	MAATREGELEN	
6.1	INSTANDHOUDINGSWERKEN	89
6.2	RESTAURATIEWERKEN VAN HET GEBOUW: EENMALIGE MAATREGELEN	89
6.3	RESTAURATIEWERKEN CULTUURGOEDEREN	92
6.4	ONDERHOUD ERFGOEDWAARDEN: WEDERKERENDE MAATREGELEN	92
7	OPVOLGING EN EVALUATIE	
7.1	TIJDELIJKE INSTANDHOUDINGSWERKEN	95
7.2	RESTAURATIEWERKEN VAN HET GEBOUW: EENMALIGE MAATREGELEN	95
7.3	ONDERHOUD ERFGOEDWAARDEN: WEDERKERENDE MAATREGELEN	96
8	EXTRA TOEVOEGINGEN	97

Kasteelpleinstraat
Begijnenvest
Terninckgang
D1985z
D1985a
D1985t
D1985b
D1985v
17/31
19/21
D1891g
D3510a
D1894d
12/13
D1949a
35
D1978v
D1977h
D1976n
D1975c
D1975b
D1974e
D1970e
D1959w
11/13
D1954f
21/23
D1951l
D1950r
31/33
29
27
D1957l
17
19
D1962a
7
9
D1962h
3
D1964g
D1963c
61
1
D1984k
D1984m
43
D1984n
45/47
49
51
53
55
57
59
D1984f
33
D1984g
35
D1984h
37
18/20
22/24
26
28/30
32
34
36
38
40/42
44/48
39
41
10/11
22
24
26
D1904s
D1904r
D1904t
D1904m
D1945h
D2165c
D2165n
D2166b
D1887a
D1887d
D1887f
D1890e
D1890d
D1890f
D1890b
D1887b
D1887c
D1887e
D1887g
D1887h
D1887i
D1887k
D1887l
D1887m
D1887n
D1887o
D1887p
D1887q
D1887r
D1887s
D1887t
D1887u
D1887v
D1887w
D1887x
D1887y
D1887z
D1888a
D1888b
D1888c
D1888d
D1888e
D1888f
D1888g
D1888h
D1888i
D1888k
D1888l
D1888m
D1888n
D1888o
D1888p
D1888q
D1888r
D1888s
D1888t
D1888u
D1888v
D1888w
D1888x
D1888y
D1888z
D1889a
D1889b
D1889c
D1889d
D1889e
D1889f
D1889g
D1889h
D1889i
D1889k
D1889l
D1889m
D1889n
D1889o
D1889p
D1889q
D1889r
D1889s
D1889t
D1889u
D1889v
D1889w
D1889x
D1889y
D1889z
D1890a
D1890c
D1890g
D1890h
D1890i
D1890k
D1890l
D1890m
D1890n
D1890o
D1890p
D1890q
D1890r
D1890s
D1890t
D1890u
D1890v
D1890w
D1890x
D1890y
D1890z
D1891a
D1891b
D1891c
D1891d
D1891e
D1891f
D1891h
D1891i
D1891k
D1891l
D1891m
D1891n
D1891o
D1891p
D1891q
D1891r
D1891s
D1891t
D1891u
D1891v
D1891w
D1891x
D1891y
D1891z
D1892a
D1892b
D1892c
D1892d
D1892e
D1892f
D1892g
D1892h
D1892i
D1892k
D1892l
D1892m
D1892n
D1892o
D1892p
D1892q
D1892r
D1892s
D1892t
D1892u
D1892v
D1892w
D1892x
D1892y
D1892z
D1893a
D1893b
D1893c
D1893d
D1893e
D1893f
D1893g
D1893h
D1893i
D1893k
D1893l
D1893m
D1893n
D1893o
D1893p
D1893q
D1893r
D1893s
D1893t
D1893u
D1893v
D1893w
D1893x
D1893y
D1893z
D1894a
D1894b
D1894c
D1894e
D1894f
D1894g
D1894h
D1894i
D1894k
D1894l
D1894m
D1894n
D1894o
D1894p
D1894q
D1894r
D1894s
D1894t
D1894u
D1894v
D1894w
D1894x
D1894y
D1894z
D1895a
D1895b
D1895c
D1895d
D1895e
D1895f
D1895g
D1895h
D1895i
D1895k
D1895l
D1895m
D1895n
D1895o
D1895p
D1895q
D1895r
D1895s
D1895t
D1895u
D1895v
D1895w
D1895x
D1895y
D1895z
D1896a
D1896b
D1896c
D1896d
D1896e
D1896f
D1896g
D1896h
D1896i
D1896k
D1896l
D1896m
D1896n
D1896o
D1896p
D1896q
D1896r
D1896s
D1896t
D1896u
D1896v
D1896w
D1896x
D1896y
D1896z
D1897a
D1897b
D1897c
D1897d
D1897e
D1897f
D1897g
D1897h
D1897i
D1897k
D1897l
D1897m
D1897n
D1897o
D1897p
D1897q
D1897r
D1897s
D1897t
D1897u
D1897v
D1897w
D1897x
D1897y
D1897z
D1898a
D1898b
D1898c
D1898d
D1898e
D1898f
D1898g
D1898h
D1898i
D1898k
D1898l
D1898m
D1898n
D1898o
D1898p
D1898q
D1898r
D1898s
D1898t
D1898u
D1898v
D1898w
D1898x
D1898y
D1898z
D1899a
D1899b
D1899c
D1899d
D1899e
D1899f
D1899g
D1899h
D1899i
D1899k
D1899l
D1899m
D1899n
D1899o
D1899p
D1899q
D1899r
D1899s
D1899t
D1899u
D1899v
D1899w
D1899x
D1899y
D1899z
D1900a
D1900b
D1900c
D1900d
D1900e
D1900f
D1900g
D1900h
D1900i
D1900k
D1900l
D1900m
D1900n
D1900o
D1900p
D1900q
D1900r
D1900s
D1900t
D1900u
D1900v
D1900w
D1900x
D1900y
D1900z
D1901a
D1901b
D1901c
D1901d
D1901e
D1901f
D1901g
D1901h
D1901i
D1901k
D1901l
D1901m
D1901n
D1901o
D1901p
D1901q
D1901r
D1901s
D1901t
D1901u
D1901v
D1901w
D1901x
D1901y
D1901z
D1902a
D1902b
D1902c
D1902d
D1902e
D1902f
D1902g
D1902h
D1902i
D1902k
D1902l
D1902m
D1902n
D1902o
D1902p
D1902q
D1902r
D1902s
D1902t
D1902u
D1902v
D1902w
D1902x
D1902y
D1902z
D1903a
D1903b
D1903c
D1903d
D1903e
D1903f
D1903g
D1903h
D1903i
D1903k
D1903l
D1903m
D1903n
D1903o
D1903p
D1903q
D1903r
D1903s
D1903t
D1903u
D1903v
D1903w
D1903x
D1903y
D1903z
D1904a
D1904b
D1904c
D1904d
D1904e
D1904f
D1904g
D1904h
D1904i
D1904k
D1904l
D1904n
D1904o
D1904p
D1904q
D1904u
D1904v
D1904w
D1904x
D1904y
D1904z
D1905a
D1905b
D1905c
D1905d
D1905e
D1905f
D1905g
D1905h
D1905i
D1905k
D1905l
D1905m
D1905n
D1905o
D1905p
D1905q
D1905r
D1905s
D1905t
D1905u
D1905v
D1905w
D1905x
D1905y
D1905z
D1906a
D1906b
D1906c
D1906d
D1906e
D1906f
D1906g
D1906h
D1906i
D1906k
D1906l
D1906m
D1906n
D1906o
D1906p
D1906q
D1906r
D1906s
D1906t
D1906u
D1906v
D1906w
D1906x
D1906y
D1906z
D1907a
D1907b
D1907c
D1907d
D1907e
D1907f
D1907g
D1907h
D1907i
D1907k
D1907l
D1907m
D1907n
D1907o
D1907p
D1907q
D1907r
D1907s
D1907t
D1907u
D1907v
D1907w
D1907x
D1907y
D1907z
D1908a
D1908b
D1908c
D1908d
D1908e
D1908f
D1908g
D1908h
D1908i
D1908k
D1908l
D1908m
D1908n
D1908o
D1908p
D1908q
D1908r
D1908s
D1908t
D1908u
D1908v
D1908w
D1908x
D1908y
D1908z
D1909a
D1909b
D1909c
D1909d
D1909e
D1909f
D1909g
D1909h
D1909i
D1909k
D1909l
D1909m
D1909n
D1909o
D1909p
D1909q
D1909r
D1909s
D1909t
D1909u
D1909v
D1909w
D1909x
D1909y
D1909z
D1910a
D1910b
D1910c
D1910d
D1910e
D1910f
D1910g
D1910h
D1910i
D1910k
D1910l
D1910m
D1910n
D1910o
D1910p
D1910q
D1910r
D1910s
D1910t
D1910u
D1910v
D1910w
D1910x
D1910y
D1910z
D1911a
D1911b
D1911c
D1911d
D1911e
D1911f
D1911g
D1911h
D1911i
D1911k
D1911l
D1911m
D1911n
D1911o
D1911p
D1911q
D1911r
D1911s
D1911t
D1911u
D1911v
D1911w
D1911x
D1911y
D1911z
D1912a
D1912b
D1912c
D1912d
D1912e
D1912f
D1912g
D1912h
D1912i
D1912k
D1912l
D1912m
D1912n
D1912o
D1912p
D1912q
D1912r
D1912s
D1912t
D1912u
D1912v
D1912w
D1912x
D1912y
D1912z
D1913a
D1913b
D1913c
D1913d
D1913e
D1913f
D1913g
D1913h
D1913i
D1913k
D1913l
D1913m
D1913n
D1913o
D1913p
D1913q
D1913r
D1913s
D1913t
D1913u
D1913v
D1913w
D1913x
D1913y
D1913z
D1914a
D1914b
D1914c
D1914d
D1914e
D1914f
D1914g
D1914h
D1914i
D1914k
D1914l
D1914m
D1914n
D1914o
D1914p
D1914q
D1914r
D1914s
D1914t
D1914u
D1914v
D1914w
D1914x
D1914y
D1914z
D1915a
D1915b
D1915c
D1915d
D1915e
D1915f
D1915g
D1915h
D1915i
D1915k
D1915l
D1915m
D1915n
D1915o
D1915p
D1915q
D1915r
D1915s
D1915t
D1915u
D1915v
D1915w
D1915x
D1915y
D1915z
D1916a
D1916b
D1916c
D1916d
D1916e
D1916f
D1916g
D1916h
D1916i
D1916k
D1916l
D1916m
D1916n
D1916o
D1916p
D1916q
D1916r
D1916s
D1916t
D1916u
D1916v
D1916w
D1916x
D1916y
D1916z
D1917a
D1917b
D1917c
D1917d
D1917e
D1917f
D1917g
D1917h
D1917i
D1917k
D1917l
D1917m
D1917n
D1917o
D1917p
D1917q
D1917r
D1917s
D1917t
D1917u
D1917v
D1917w
D1917x
D1917y
D1917z
D1918a
D1918b
D1918c
D1918d
D1918e
D1918f
D1918g
D1918h
D1918i
D1918k
D1918l
D1918m
D1918n
D1918o
D1918p
D1918q
D1918r
D1918s
D1918t
D1918u
D1918v
D1918w
D1918x
D1918y
D1918z
D1919a
D1919b
D1919c
D1919d
D1919e
D1919f
D1919g
D1919h
D1919i
D1919k
D1919l
D1919m
D1919n
D1919o
D1919p
D1919q
D1919r
D1919s
D1919t
D1919u
D1919v
D1919w
D1919x
D1919y
D1919z
D1920a
D1920b
D1920c
D1920d
D1920e
D1920f
D1920g
D1920h
D1920i
D1920k
D1920l
D1920m
D1920n
D1920o
D1920p
D1920q
D1920r
D1920s
D1920t
D1920u
D1920v
D1920w
D1920x
D1920y
D1920z
D1921a
D1921b
D1921c
D1921d
D1921e
D1921f
D1921g
D1921h
D1921i
D1921k
D1921l
D1921m
D1921n
D1921o
D1921p
D1921q
D1921r
D1921s
D1921t
D1921u
D1921v
D1921w
D1921x
D1921y
D1921z
D1922a
D1922b
D1922c
D1922d
D1922e
D1922f
D1922g
D1922h
D1922i
D1922k
D1922l
D1922m
D1922n
D1922o
D1922p
D1922q
D1922r
D1922s
D1922t
D1922u
D1922v
D1922w
D1922x
D1922y
D1922z
D1923a
D1923b
D1923c
D1923d
D1923e
D1923f
D1923g
D1923h
D1923i
D1923k
D1923l
D1923m
D1923n
D1923o
D1923p
D1923q
D1923r
D1923s
D1923t
D1923u
D1923v
D1923w
D1923x
D1923y
D1923z
D1924a
D1924b
D1924c
D1924d
D1924e
D1924f
D1924g
D1924h
D1924i
D1924k
D1924l
D1924m
D1924n
D1924o
D1924p
D1924q
D1924r
D1924s
D1924t
D1924u
D1924v
D1924w
D1924x
D1924y
D1924z
D1925a
D1925b
D1925c
D1925d
D1925e
D1925f
D1925g
D1925h
D1925i
D1925k
D1925l
D1925m
D1925n
D1925o
D1925p
D1925q
D1925r
D1925s
D1925t
D1925u
D1925v
D1925w
D1925x
D1925y
D1925z
D1926a
D1926b
D1926c
D1926d
D1926e
D1926f
D1926g
D1926h
D1926i
D1926k
D1926l
D1926m
D1926n
D1926o
D1926p
D1926q
D1926r
D1926s
D1926t
D1926u
D1926v
D1926w
D1926x
D1926y
D1926z
D1927a
D1927b
D1927c
D1927d
D1927e
D1927f
D1927g
D1927h
D1927i
D1927k
D1927l
D1927m
D1927n
D1927o
D1927p
D1927q
D1927r
D1927s
D1927t
D1927u
D1927v
D1927w
D1927x
D1927y
D1927z
D1928a
D1928b
D1928c
D1928d
D1928e
D1928f
D1928g
D1928h
D1928i
D1928k
D1928l
D1928m
D1928n
D1928o
D1928p
D1928q
D1928r
D1928s
D1928t
D1928u
D1928v
D1928w
D1928x
D1928y
D1928z
D1929a
D1929b
D1929c
D1929d
D1929e
D1929f
D1929g
D1929h
D1929i
D1929k
D1929l
D1929m
D1929n
D1929o
D1929p
D1929q
D1929r
D1929s
D1929t
D1929u
D1929v
D1929w
D1929x
D1929y
D1929z
D1930a
D1930b
D1930c
D1930d
D1930e
D1930f
D1930g
D1930h
D1930i
D1930k
D1930l
D1930m
D1930n
D1930o
D1930p
D1930q
D1930r
D1930s
D1930t
D1930u
D1930v
D1930w
D1930x
D1930y
D1930z
D1931a
D1931b
D1931c
D1931d
D1931e
D1931f
D1931g
D1931h
D1931i
D1931k
D1931l
D1931m
D1931n
D1931o
D1931p
D1931q
D1931r
D1931s
D1931t
D1931u
D1931v
D1931w
D1931x
D1931y
D1931z
D1932a
D1932b
D1932c
D1932d
D1932e
D1932f
D1932g
D1932h
D1932i
D1932k
D1932l
D1932m
D1932n
D1932o
D1932p
D1932q
D1932r
D1932s
D1932t
D1932u
D1932v
D1932w
D1932x
D1932y
D1932z
D1933a
D1933b
D1933c
D1933d
D1933e
D1933f
D1933g
D1933h
D1933i
D1933k
D1933l
D1933m
D1933n
D1933o
D1933p
D1933q
D1933r
D1933s
D1933t
D1933u
D1933v
D1933w
D1933x
D1933y
D1933z
D1934a
D1934b
D1934c
D1934d
D1934e
D1934f
D1934g
D1934h
D1934i
D1934k
D1934l
D1934m
D1934n
D1934o
D1934p
D1934q
D1934r
D1934s
D1934t
D1934u
D1934v
D1934w
D1934x
D1934y
D1934z
D1935a
D1935b
D1935c
D1935d
D1935e
D1935f
D1935g
D1935h
D1935i
D1935k
D1935l
D1935m
D1935n
D1935o
D1935p
D1935q
D1935r
D1935s
D1935t
D1935u
D1935v
D1935w
D1935x
D1935y
D1935z
D1936a
D1936b
D1936c
D1936d
D1936e
D1936f
D1936g
D1936h
D1936i
D1936k
D1936l
D1936m
D1936n
D1936o
D1936p
D1936q
D1936r
D1936s
D1936t
D1936u
D1936v
D1936w
D1936x
D1936y
D1936z
D1937a
D1937b
D1937c
D1937d
D1937e
D1937f
D1937g
D1937h
D1937i
D1937k
D1937l
D1937m
D1937n
D1937o
D1937p
D1937q
D1937r
D1937s
D1937t
D1937u
D1937v
D1937w
D1937x
D1937y
D1937z
D1938a
D1938b
D1938c
D1938d
D1938e
D1938f
D1938g
D1938h
D1938i
D1938k
D1938l
D1938m
D1938n
D1938o
D1938p
D1938q
D1938r
D1938s
D1938t
D1938u
D1938v
D1938w
D1938x
D1938y
D1938z
D1939a
D1939b
D1939c
D1939d
D1939e
D1939f
D1939g
D1939h
D1939i
D1939k
D1939l
D1939m
D1939n
D1939o
D1939p
D1939q
D1939r
D1939s
D1939t
D1939u
D1939v
D1939w
D1939x
D1939y
D1939z
D1940a
D1940b
D1940c
D1940d
D1940e
D1940f
D1940g
D1940h
D1940i
D1940k
D1940l
D1940m
D1940n
D1940o
D1940p
D1940q
D1940r
D1940s
D1940t
D1940u
D1940v
D1940w
D1940x
D1940y
D1940z
D1941a
D1941b
D1941c
D1941d
D1941e
D1941f
D1941g
D1941h
D1941i
D1941k
D1941l
D1941m
D1941n
D1941o
D1941p
D1941q
D1941r
D1941s
D1941t
D1941u
D1941v
D1941w
D1941x
D1941y
D1941z
D1942a
D1942b
D1942c
D1942d
D1942e
D1942f
D1942g
D1942h
D1942i
D1942k
D1942l
D1942m
D1942n
D1942o
D1942p
D1942q
D1942r
D1942s
D1942t
D1942u
D1942v
D1942w
D1942x
D1942y
D1942z
D1943a
D1943b
D1943c
D1943d
D1943e
D1943f
D1943g
D1943h
D1943i
D1943k
D1943l
D1943m
D1943n
D1943o
D1943p
D1943q
D1943r
D1943s
D1943t
D1943u
D1943v
D1943w
D1943x
D1943y
D1943z
D1944a
D1944b
D1944c
D1944d
D1944e
D1944f
D1944g
D1944h
D1944i
D1944k
D1944l
D1944m
D1944n
D1944o
D1944p
D1944q
D1944r
D1944s
D1944t
D1944u
D1944v
D1944w
D1944x
D1944y
D1944z
D1945a
D1945b
D1945c
D1945d
D1945e
D1945f
D1945g
D1945h
D1945i
D1945k
D1945l
D1945m
D1945n
D1945o
D1945p
D1945q
D1945r
D1945s
D1945t
D1945u
D1945v
D1945w
D1945x
D1945y
D1945z
D1946a
D1946b
D1946c
D1946d
D1946e
D1946f
D1946g
D1946h
D1946i
D1946k
D1946l
D1946m
D1946n
D1946o
D1946p
D1946q
D1946r
D1946s
D1946t
D1946u
D1946v
D1946w
D1946x
D1946y
D1946z
D1947a
D1947b
D1947c
D1947d
D1947e
D1947f
D1947g
D1947h
D1947i
D1947k
D1947l
D1947m
D1947n
D1947o
D1947p
D1947q
D1947r
D1947s
D1947t
D1947u
D1947v
D1947w
D1947x
D1947y
D1947z
D1948a
D1948b
D1948c
D1948d
D1948e
D1948f
D1948g
D1948h
D1948i
D1948k
D1948l
D1948m
D1948n
D1948o
D1948p
D1948q
D1948r
D1948s
D1948t
D1948u
D1948v
D1948w
D1948x
D1948y
D1948z
D1949a
D1949b
D1949c
D1949d
D1949e
D1949f
D1949g
D1949h
D1949i
D1949k
D1949l
D1949m
D1949n
D1949o
D1949p
D1949q
D1949r
D1949s
D1949t
D1949u
D1949v
D1949w
D1949x
D1949y
D1949z
D1950a
D1950b
D1950c
D1950d
D1950e
D1950f
D1950g
D1950h
D1950i
D1950k
D1950l
D1950m
D1950n
D1950o
D1950p
D1950q
D1950r
D1950s
D1950t
D1950u
D1950v
D1950w
D1950x
D1950y
D1950z
D1951a
D1951b
D1951c
D1951d
D1951e
D1951f
D1951g
D1951h
D1951i
D1951k
D1951l
D1951m
D1951n
D1951o
D1951p
D1951q
D1951r
D1951s
D1951t
D1951u
D1951v
D1951w
D1951x
D1951y
D1951z
D1952a
D1952b
D1952c
D1952d
D1952e
D1952f
D1952g
D1952h
D1952i
D1952k
D1952l
D1952m
D1952n
D1952o
D1952p
D1952q
D1952r
D1952s
D1952t
D1952u
D1952v
D1952w
D1952x
D1952y
D1952z
D1953a
D1953b
D1953c
D1953d
D1953e
D1953f
D1953g
D1953h
D1953i
D1953k
D1953l
D1953m
D1953n
D1953o
D1953p
D1953q
D1953r
D1953s
D1953t
D1953u
D1953v
D1953w
D1953x
D1953y
D1953z
D1954a
D1954b
D1954c
D1954d
D1954e
D1954f
D1954g
D1954h
D1954i
D1954k
D1954l
D1954m
D1954n
D1954o
D1954p
D1954q
D1954r
D1954s
D1954t
D1954u
D1954v
D1954w
D1954x
D1954y
D1954z
D1955a
D1955b
D1955c
D1955d
D1955e
D1955f
D1955g
D1955h
D1955i
D1955k
D1955l
D1955m
D1955n
D1955o
D1955p
D1955q
D1955r
D1955s
D1955t
D1955u
D1955v
D1955w
D1955x
D1955y
D1955z
D1956a
D1956b
D1956c
D1956d
D1956e
D1956f
D1956g
D1956h
D1956i
D1956k
D1956l
D1956m
D1956n
D1956o
D1956p
D1956q
D1956r
D1956s
D1956t
D1956u
D1956v
D1956w
D1956x
D1956y
D1956z
D1957a
D1957b
D1957c
D1957d
D1957e
D1957f
D1957g
D1957h
D1957i
D1957k
D1957l
D1957m
D1957n
D1957o
D1957p
D1957q
D1957r
D1957s
D1957t
D1957u
D1957v
D1957w
D1957x
D1957y
D1957z
D1958a
D1958b
D1958c
D1958d
D1958e
D1958f
D1958g
D1958h
D1958i
D1958k
D1958l
D1958m
D1958n
D1958o
D1958p
D1958q
D1958r
D1958s
D1958t
D1958u
D1958v
D1958w
D1958x
D1958y
D1958z
D1959a
D1959b
D1959c
D1959d
D1959e
D1959f
D1959g
D1959h
D1959i
D1959k
D1959l
D1959m
D1959n
D1959o
D1959p
D1959q
D1959r
D1959s
D1959t
D1959u
D1959v
D1959w
D1959x
D1959y
D1959z
D1960a
D1960b
D1960c
D1960d
D1960e
D1960f
D1960g
D1960h
D1960i
D1960k
D1960l
D1960m
D1960n
D1960o
D1960p
D1960q
D1960r
D1960s
D1960t
D1960u
D1960v
D1960w
D1960x
D1960y
D1960z
D1961a
D1961b
D1961c
D1961d
D1961e
D1961f
D1961g
D1961h
D1961i
D1961k
D1961l
D1961m
D1961n
D1961o
D1961p
D1961q
D1961r
D1961s
D1961t
D1961u
D1961v
D1961w
D1961x
D1961y
D1961z
D1962a
D1962b
D1962c
D1962d
D1962e
D1962f
D1962g
D1962h
D1962i
D1962k
D1962l
D1962m
D1962n
D1962o
D1962p
D1962q
D1962r
D1962s
D1962t
D1962u
D1962v
D1962w
D1962x
D1962y
D1962z
D1963a
D1963b
D1963c
D1963d
D1963e
D1963f
D1963g
D1963h
D1963i
D1963k
D1963l
D1963m
D1963n
D1963o
D1963p
D1963q
D1963r
D1963s
D1963t
D1963u
D1963v
D1963w
D1963x
D1963y
D1963z
D1964a
D1964b
D1964c
D1964d
D1964e
D1964f
D1964g
D1964h
D1964i
D1964k
D1964l
D1964m
D1964n
D1964o
D1964p
D1964q
D1964r
D1964s
D1964t
D1964u
D1964v
D1964w
D1964x
D1964y
D1964z
D1965a
D1965b
D1965c
D1965d
D1965e
D1965f
D1965g
D1965h
D1965i
D1965k
D1965l
D1965m
D1965n
D1965o
D1965p
D1965q
D1965r
D1965s
D1965t
D1965u
D1965v
D1965w
D1965x
D1965y
D1965z
D1966a
D1966b
D1966c
D1966d
D1966e
D1966f
D1966g
D1966h
D1966i
D1966k
D1966l
D1966m
D1966n
D1966o
D1966p
D1966q
D1966r
D1966s
D1966t
D1966u
D1966v
D1966w
D1966x
D1966y
D1966z
D1967a
D1967b
D1967c
D1967d
D1967e
D1967f
D1967g
D1967h
D1967i
D1967k
D1967l
D1967m
D1967n
D1967o
D1967p
D1967q
D1967r
D1967s
D1967t
D1967u
D1967v
D1967w
D1967x
D1967y
D1967z
D1968a
D1968b
D1968c
D1968d
D1968e
D1968f
D1968g
D1968h
D1968i
D1968k
D1968l
D1968m
D1968n
D1968o
D1968p
D1968q
D1968r
D1968s
D1968t
D1968u
D1968v
D1968w
D1968x
D1968y
D1968z
D1969a
D1969b
D1969c
D1969d
D1969e
D1969f
D1969g
D1969h
D1969i
D1969k
D1969l
D1969m
D1969n
D1969o
D1969p
D1969q
D1969r
D1969s
D1969t
D1969u
D1969v
D1969w
D1969x
D1969y
D1969z
D1970a
D1970b
D1970c
D1970d
D1970e
D1970f
D1970g
D1970h
D1970i
D1970k
D1970l
D1970m
D1970n
D1970o
D1970p
D1970q
D1970r
D1970s
D1970t
D1970u
D1970v
D1970w
D1970x
D1970y
D1970z
D1971a
D1971b
D1971c
D1971d
D1971e
D1971f
D1971g
D1971h
D1971i
D1971k
D1971l
D1971m
D1971n
D1971o
D1971p
D1971q
D1971r
D1971s
D1971t
D1971u
D1971v
D1971w
D1971x
D1971y
D1971z
D1972a
D1972b
D1972c
D1972d
D1972e
D1972f
D1972g
D1972h
D1972i
D1972k
D1972l
D1972m
D1972n
D1972o
D1972p
D1972q
D1972r
D1972s
D1972t
D1972u
D1972v
D1972w
D1972x
D1972y
D1972z
D1973a
D1973b
D1973c
D1973d
D1973e
D1973f
D1973g
D1973h
D1973i
D1973k
D1973l
D1973m
D1973n
D1973o
D1973p
D1973q
D1973r
D1973s
D1973t
D1973u
D1973v
D1973w
D1973x
D1973y
D1973z
D1974a
D1974b
D1974c
D1974d
D1974e
D1974f
D1974g
D1974h
D1974i
D1974k
D1974l
D1974m
D1974n
D1974o
D1974p
D1974q
D1974r
D1974s
D1974t
D1974u
D1974v
D1974w
D1974x
D1974y
D1974z
D1975a
D1975b
D1975c
D1975d
D1975e
D1975f
D1975g
D1975h
D1975i
D1975k
D1975l
D1975m
D1975n
D1975o
D1975p
D1975q
D1975r
D1975s
D1975t
D1975u
D1975v
D1975w
D1975x
D1975y
D1975z
D1976a
D1976b
D1976c
D1976d
D1976e
D1976f
D1976g
D1976h
D1976i
D1976k
D1976l
D1976m
D1976n
D1976o
D1976p
D1976q
D1976r
D1976s
D1976t
D1976u
D1976v
D1976w
D1976x
D1976y
D1976z
D1977a
D1977b
D1977c
D1977d
D1977e
D1977f
D1977g
D1977h
D1977i
D1977k
D1977l
D1977m
D1977n
D1977o
D1977p
D1977q
D1977r
D1977s
D1977t
D1977u
D1977v
D1977w
D1977x
D1977y
D1977z
D1978a
D1978b
D1978c
D1978d
D1978e
D1978f
D1978g
D1978h
D1978i
D1978k
D1978l
D1978m
D1978n
D1978o
D1978p
D1978q
D1978r
D1978s
D1978t
D1978u
D1978v
D1978w
D1978x
D1978y
D1978z
D1979a
D1979b
D1979c
D1979d
D1979e
D1979f
D1979g
D1979h
D1979i
D1979k
D1979l
D1979m
D1979n
D1979o
D1979p
D1979q
D1979r
D1979s
D1979t
D1979u
D1979v
D1979w
D1979x
D1979y
D1979z
D1980a
D1980b
D1980c
D1980d
D1980e
D1980f
D1980g
D1980h
D1980i
D1980k
D1980l
D1980m
D1980n
D1980o
D1980p
D1980q
D1980r
D1980s
D1980t
D1980u
D1980v
D1980w
D1980x
D1980y
D1980z
D1981a
D1981b
D1981c
D1981d
D1981e
D1981f
D1981g
D1981h
D1981i
D1981k
D1981l
D1981m
D1981n
D1981o
D1981p
D1981q
D1981r
D1981s
D1981t
D1981u
D1981v
D1981w
D1981x
D1981y
D1981z
D1982a
D1982b
D1982c
D1982d
D1982e
D1982f
D1982g
D1982h
D1982i
D1982k
D1982l
D1982m
D1982n
D1982o
D1982p
D1982q
D1982r
D1982s
D1982t
D1982u
D1982v
D1982w
D1982x
D1982y
D1982z
D1983a
D1983b
D1983c
D1983d
D1983e
D1983f
D1983g
D1983h
D1983i
D1983k
D1983l
D1983m
D1983n
D1983o
D1983p
D1983q
D1983r
D1983s
D1983t
D1983u
D1983v
D1983w
D1983x
D1983y
D1983z
D1984a
D1984b
D1984c
D1984d
D1984e
D1984f
D1984g
D1984h
D1984i
D1984k
D1984l
D1984m
D1984n
D1984o
D1984p
D1984q
D1984r
D1984s
D1984t
D1984u
D1984v
D1984w
D1984x
D1984y
D1984z
D1985a
D1985b
D1985c
D1985d
D1985e
D1985f
D1985g
D1985h
D1985i
D1985k
D1985l
D1985m
D1985n
D1985o
D1985p
D1985q
D1985r
D1985s
D1985t
D1985u
D1985v
D1985w
D1985x
D1985y
D1985z
D1986a
D1986b
D1986c
D1986d
D1986e
D1986f
D1986g
D1986h
D1986i
D1986k
D1986l
D1986m
D1986n
D1986o
D1986p
D1986q
D1986r
D1986s
D1986t
D1986u
D1986v
D1986w
D1986x
D1986y
D1986z
D1987a
D1987b
D1987c
D1987d
D1987e
D1987f
D1987g
D1987h
D1987i
D1987k
D1987l
D1987m
D1987n
D1987o
D1987p
D1987q
D1987r
D1987s
D1987t
D1987u
D1987v
D1987w
D1987x
D1987y
D1987z
D1988a
D1988b
D1988c
D1988d
D1988e
D1988f
D1988g
D1988h
D1988i
D1988k
D1988l
D1988m
D1988n
D1988o
D1988p
D1988q
D1988r
D1988s
D1988t
D1988u
D1988v
D1988w
D1988x
D1988y
D1988z
D1989a
D1989b
D1989c
D1989d
D1989e
D1989f
D1989g
D1989h
D1989i
D1989k
D1989l
D1989m
D1989n
D1989o
D1989p
D1989q
D1989r
D1989s
D1989t
D1989u
D1989v
D1989w
D1989x
D1989y
D1989z
D1990a
D1990b
D1990c
D1990d
D1990e
D1990f
D1990g
D1990h
D1990i
D1990k
D1990l
D1990m
D1990n
D1990o
D1990p
D1990q
D1990r
D1990s
D1990t
D1990u
D1990v
D1990w
D1990x
D1990y
D1990z
D1991a
D1991b
D1991c
D1991d
D1991e
D1991f
D1991g
D1991h
D1991i
D1991k
D1991l
D1991m
D1991n
D1991o
D1991p
D1991q
D1991r
D1991s
D1991t
D1991u
D1991v
D1991w
D1991x
D1991y
D1991z
D1992a
D1992b
D1992c
D1992d
D1992e
D1992f
D1992g
D1992h
D1992i
D1992k
D1992l
D1992m
D1992n
D1992o
D1992p
D1992q
D1992r
D1992s
D1992t
D1992u
D1992v
D1992w
D1992x
D1992y
D1992z
D1993a
D1993b
D1993c
D1993d
D1993e
D1993f
D1993g
D1993h
D1993i
D1993k
D1993l
D1993m
D1993n
D1993o
D1993p
D1993q
D1993r
D1993s
D1993t
D1993u
D1993v
D1993w
D1993x
D1993y
D1993z
D1994a
D1994b
D1994c
D1994d
D1994e
D1994f
D1994g
D1994h
D1994i
D1994k
D1994l
D1994m
D1994n
D1994o
D1994p
D1994q
D1994r
D1994s
D1994t
D1994u
D1994v
D1994w
D1994x
D1994y
D1994z
D1995a
D1995b
D1995c
D1995d
D1995e
D1995f
D1995g
D1995h
D1995i
D1995k
D1995l
D1995m
D1995n
D1995o
D1995p
D1995q
D1995r
D1995s
D1995t
D1995u
D1995v
D1995w
D1995x
D1995y
D1995z
D1996a
D1996b
D1996c
D1996d
D1996e
D1996f
D1996g
D1996h
D1996i
D1996k
D1996l
D1996m
D1996n
D1996o
D1996p
D1996q
D1996r
D1996s
D1996t
D1996u
D1996v
D1996w
D1996x
D1996y
D1996z
D1997a
D1997b
D1997c
D1997d
D1997e
D1997f
D1997g
D1997h
D1997i
D1997k
D1997l
D1997m
D1997n
D1997o
D1997p
D1997q
D1997r
D1997s
D1997t
D1997u
D1997v
D1997w
D1997x
D1997y
D1997z
D1998a
D1998b
D1998c
D1998d
D1998e
D1998f
D1998g
D1998h
D1998i
D1998k
D1998l
D1998m
D1998n
D1998o
D1998p
D1998q
D1998r
D1998s
D1998t
D1998u
D1998v
D1998w
D1998x
D1998y
D1998z
D1999a
D1999b
D1999c
D1999d
D1999e
D1999f
D1999g
D1999h
D1999i
D1999k
D1999l
D1999m
D1999n
D1999o
D1999p
D1999q
D1999r
D1999s
D1999t
D1999u
D1999v
D1999w
D1999x
D1999y
D1999z
D2000a
D2000b
D2000c
D2000d
D2000e
D2000f
D2000g
D2000h
D2000i
D2000k
D2000l
D2000m
D2000n
D2000o
D2000p
D2000q
D2000r
D2000s
D2000t
D2000u
D2000v
D2000w
D2000x
D2000y
D2000z
D2001a
D2001b
D2001c
D2001d
D2001e
D2001f
D2001g
D2001h
D2001i
D2001k
D2001l
D2001m
D2001n
D2001o
D2001p
D2001q
D2001r
D2001s
D2001t
D2001u
D2001v
D2001w
D2001x
D2001y
D2001z
D2002a
D2002b
D2002c
D2002d
D2002e
D2002f
D2002g
D2002h
D2002i
D2002k
D2002l
D2002m
D2002n
D2002o
D2002p
D2002q
D2002r
D2002s
D2002t
D2002u
D2002v
D2002w
D2002x
D2002y
D2002z
D2003a
D2003b
D2003c
D2003d
D2003e
D2003f
D2003g
D2003h
D2003i
D2003k
D2003l
D2003m
D2003n
D2003o
D2003p
D2003q
D2003r
D2003s
D2003t
D2003u
D2003v
D2003w
D2003x
D2003y
D2003z
D2004a
D2004b
D2004c
D2004d
D2004e
D2004f
D2004g
D2004h
D2004i
D2004k
D2004l
D2004m
D2004n
D2004o
D2004p
D2004q
D2004r
D2004s
D2004t
D2004u
D2004v
D2004w
D2004x
D2004y
D2004z
D2005a
D2005b
D2005c
D2005d
D2005e
D2005f
D2005g
D2005h
D2005i
D2005k
D2005l
D2005m
D2005n
D2005o
D2005p
D2005q
D2005r
D2005s
D2005t
D2005u
D2005v
D2005w
D2005x
D2005y
D2005z
D2006a
D2006b
D2006c
D2006d
D2006e
D2006f
D2006g
D2006h
D2006i
D2006k
D2006l
D2006m
D2006n
D2006o
D2006p
D2006q
D2006r
D2006s
D2006t
D2006u
D2006v
D2006w
D2006x
D2006y
D2006z
D2007a
D2007b
D2007c
D2007d
D2007e
D2007f
D2007g
D2007h
D2007i
D2007k
D2007l
D2007m
D2007n
D2007o
D2007p
D2007q
D2007r
D2007s
D2007t
D2007u
D2007v
D2007w
D2007x
D2007y
D2007z
D2008a
D2008b
D2008c
D2008d
D2008e
D2008f
D2008g
D2008h
D2008i
D2008k
D2008l
D2008m
D2008n
D2008o
D2008p
D2008q
D2008r
D2008s
D2008t
D2008u
D2008v
D2008w
D2008x
D2008y
D2008z
D2009a
D2009b
D2009c
D2009d
D2009e
D2009f
D2009g
D2009h
D2009i
D2009k
D2009l
D2009m
D2009n
D2009o
D2009p
D2009q
D2009r
D2009s
D2009t
D2009u
D2009v
D2009w
D2009x
D2009y
D2009z
D2010a
D2010b
D2010c
D2010d
D2010e
D2010f
D2010g
D2010h
D2010i
D2010k
D2010l
D2010m
D2010n
D2010o
D2010p
D2010q
D2010r
D2010s
D2010t
D2010u
D2010v
D2010w
D2010x
D2010y
D2010z
D2011a
D2011b
D2011c
D2011d
D2011e
D2011f
D2011g
D2011h
D2011i
D2011k
D2011l
D2011m
D2011n
D2011o
D2011p
D2011q
D2011r
D2011s
D2011t
D2011u
D2011v
D2011w
D2011x
D2011y
D2011z
D2012a
D2012b
D2012c
D

1. IDENTIFICATIE

Het Sint-Lievenscollege is gelegen aan de Kasteelpleinstraat 31 te 2000 Antwerpen. Het goed werd beschermd als monument volgens het Ministerieel besluit houdende bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten dd. 3.04.1995. Het beschermingsbesluit vermeldt de gegevens van het kadaster, namelijk Antwerpen 4de afdeling, sectie D, perceelnummer 1985 z (zie afbeelding 1, aanduiding in blauw). De winkels hebben een afzonderlijk kadasternummer (zie afbeelding 1, aanduiding in geel). Deze zijn echter deel van het oorspronkelijke schoolgebouw en dus mee beschermd.
Perceel 1985 z omvat naast de beschermde gebouwdelen ook vleugel E (zie afbeelding 2, aanduiding in groen en afbeelding 4). Deze gebouwvleugel werd opgetrokken in 2 fases: een turnzaal in 1952-1953 en 2 bijkomende verdiepingen met klassen in 1958. Beide fases werden ontworpen door P. Goossens (°29.05.1925), oud-leerling van Sint-Lievenscollege en zoon van Jozef Goossens die toen zetelde in de raad van bestuur van de school.[1] Dit gebouw wordt niet vermeld in het beschermingsbesluit en is dus niet mee beschermd. Het betreft wel een waardevol bouwwerk.
Het beheersplan betreft de oorspronkelijke delen het Sint-Lievenscollege, gebouwd en verbouwd in 1929-1932 naar ontwerp van J. Huygh, J. Smits en F. Van Reeth, met inbegrip van de winkels (zie afbeelding 2, aanduiding in rood).

Het schoolgebouw is opgedeeld in verschillende gebouwvleugels (zie aanduiding afbeelding 3):

- vleugel A (groen): klassenvleugel
- vleugel B (oranje): onthaal, kantoren, winkels, klassen, archief
- vleugel C (roze) : sanitair, klassen
- vleugel D (blauw): zwembad, refter (voormalige kapel), wetenschapsklassen en laboratoria

Momenteel worden de schoolvleugels A-D gebruikt voor de tweede en derde graad secundair onderwijs.

Vanuit ruimtelijk, historisch-functioneel en/of fysisch perspectief kunnen we 6 afzonderlijke zones afbakenen, we beschouwen deze als 6 op zichzelfstaande gehelen :

- Vleugel A: klassenvleugel
- Vleugel B, excl. winkels: verblijven van priesterleraars
- Vleugel C: studiezaal en slaapzalen
- Vleugel D: feestzaal en kapel
- Winkels in vleugel B
- Speelplaats met gaanderijen

De duidelijke afbakening van functies tussen de verschillende vleugels is gekend vanuit de historische studie (zie historische nota, p.19-13) De vleugels werden in verschillende bouwfases opgetrokken (zie historische nota p. 13). Dit werd ook op voorhand zo uitgeschreven in het bestek. Vleugels A en B zijn volledige nieuwbouwvleugels. Vleugels C en D zijn aanpassingen van reeds bestaande gebouwen, namelijk het *magasin du sucre* en de *biscuiterie* (zie historische nota p. 15). De basisstructuur van de gebouwen is bijgevolg verschillend (zie hoofdstuk 3.3 Planopbouw en interieur, p. 31).
Ook de winkels, die steeds bedoeld zijn om de school te voorzien van enig inkomen, kunnen als op zichzelf staand deel beschouwd worden. De speelplaats met gaanderijen aan de oostzijde wordt als een aparte entiteit, namelijk de buitenruimte, beschouwd.

Kadasterplan
Gekend ten kadaster: Antwerpen 4de afdeling, sectie D, perceelnummer 1985 z. De winkels hebben een afzonderlijk kadasternummer (van links naar rechts):

- Antwerpen 4de afdeling, sectie D, perceelnummer 1985 a2
- Antwerpen 4de afdeling, sectie D, perceelnummer 1985 t
- Antwerpen 4de afdeling, sectie D, perceelnummer 1985 b2
- Antwerpen 4de afdeling, sectie D, perceelnummer 1985 v

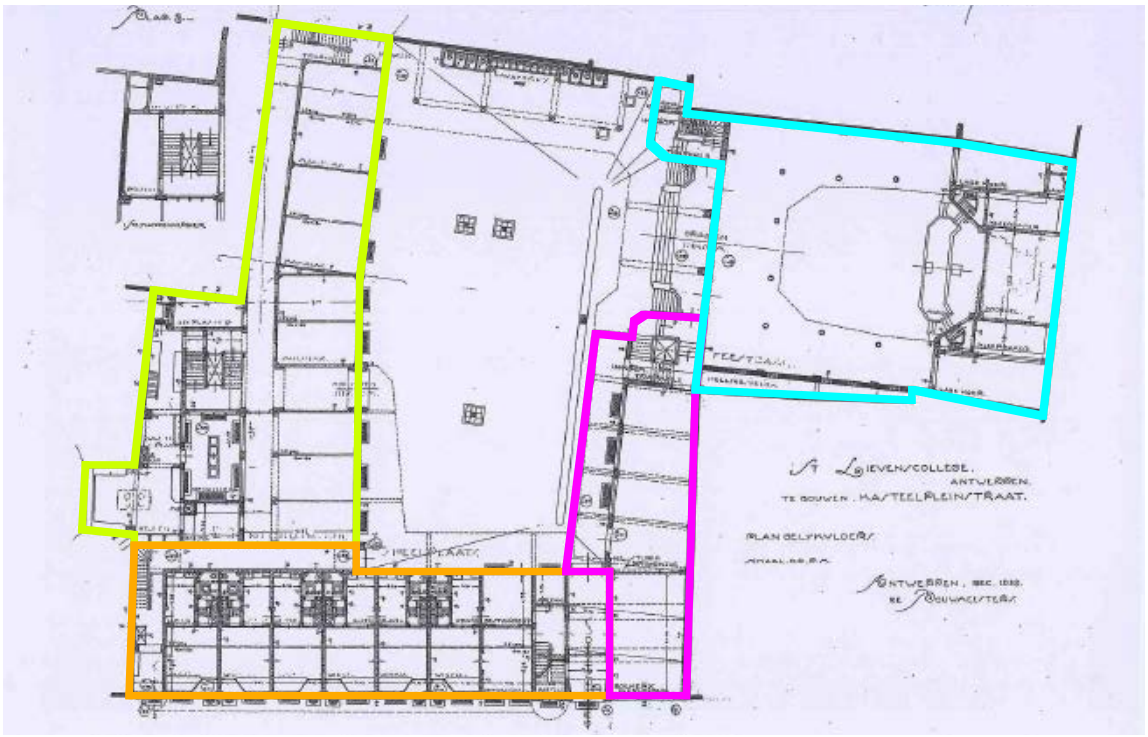
Eigenaar en opdrachtgever: Sint-Lievenscollege vzw, Kasteelpleinstraat 31, 2000 Antwerpen.

Ontwerper: MAAT_WERK architecten, Jules Bordetstraat 22/101, 2018 Antwerpen

[1] Zie Jaarboek 2008, K. SCHEERLINCK, 'Genese van gebouw E (1951-1958), Architectuur uit de fifties

Kasteelpleinstraat
Terninckgang
Begijnenvest
D1985z
D1891g
D3510a
D1949a
D1945h
D1978v
D1977h
D1976n
D1975b
D1974e
D1970e
D1959w
D1954f
D1984k2
D1984m2
D1984n2
D1984h2
D1984g2
D1984f2
D1904i2
D1904m
D1904r3
D1904s2
D1894d
D1890e
D1890b
D1890f
D1890d
D1887d2
D1887f2
D1887a2
D1985a2
D1985b2
D1985f
D1985r
D1984r
D1984s
D1984t
D1984u
D1984v
D1984w
D1984x
D1984y
D1984z
D1985c
D1985d
D1985e
D1985g
D1985h
D1985i
D1985j
D1985k
D1985l
D1985m
D1985n
D1985o
D1985p
D1985q
D1985s
D1985t
D1985u
D1985v
D1985w
D1985x
D1985y
D1985aa
D1985ab
D1985ac
D1985ad
D1985ae
D1985af
D1985ag
D1985ah
D1985ai
D1985aj
D1985ak
D1985al
D1985am
D1985an
D1985ao
D1985ap
D1985aq
D1985ar
D1985as
D1985at
D1985au
D1985av
D1985aw
D1985ax
D1985ay
D1985az
D1985ba
D1985bb
D1985bc
D1985bd
D1985be
D1985bf
D1985bg
D1985bh
D1985bi
D1985bj
D1985bk
D1985bl
D1985bm
D1985bn
D1985bo
D1985bp
D1985bq
D1985br
D1985bs
D1985bt
D1985bu
D1985bv
D1985bw
D1985bx
D1985by
D1985bz
D1985ca
D1985cb
D1985cc
D1985cd
D1985ce
D1985cf
D1985cg
D1985ch
D1985ci
D1985cj
D1985ck
D1985cl
D1985cm
D1985cn
D1985co
D1985cp
D1985cq
D1985cr
D1985cs
D1985ct
D1985cu
D1985cv
D1985cw
D1985cx
D1985cy
D1985cz
D1985da
D1985db
D1985dc
D1985dd
D1985de
D1985df
D1985dg
D1985dh
D1985di
D1985dj
D1985dk
D1985dl
D1985dm
D1985dn
D1985do
D1985dp
D1985dq
D1985dr
D1985ds
D1985dt
D1985du
D1985dv
D1985dw
D1985dx
D1985dy
D1985dz
D1985ea
D1985eb
D1985ec
D1985ed
D1985ee
D1985ef
D1985eg
D1985eh
D1985ei
D1985ej
D1985ek
D1985el
D1985em
D1985en
D1985eo
D1985ep
D1985eq
D1985er
D1985es
D1985et
D1985eu
D1985ev
D1985ew
D1985ex
D1985ey
D1985ez
D1985fa
D1985fb
D1985fc
D1985fd
D1985fe
D1985ff
D1985fg
D1985fh
D1985fi
D1985fj
D1985fk
D1985fl
D1985fm
D1985fn
D1985fo
D1985fp
D1985fq
D1985fr
D1985fs
D1985ft
D1985fu
D1985fv
D1985fw
D1985fx
D1985fy
D1985fz
D1985ga
D1985gb
D1985gc
D1985gd
D1985ge
D1985gf
D1985gg
D1985gh
D1985gi
D1985gj
D1985gk
D1985gl
D1985gm
D1985gn
D1985go
D1985gp
D1985gq
D1985gr
D1985gs
D1985gt
D1985gu
D1985gv
D1985gw
D1985gx
D1985gy
D1985gz
D1985ha
D1985hb
D1985hc
D1985hd
D1985he
D1985hf
D1985hg
D1985hh
D1985hi
D1985hj
D1985hk
D1985hl
D1985hm
D1985hn
D1985ho
D1985hp
D1985hq
D1985hr
D1985hs
D1985ht
D1985hu
D1985hv
D1985hw
D1985hx
D1985hy
D1985hz
D1985ia
D1985ib
D1985ic
D1985id
D1985ie
D1985if
D1985ig
D1985ih
D1985ii
D1985ij
D1985ik
D1985il
D1985im
D1985in
D1985io
D1985ip
D1985iq
D1985ir
D1985is
D1985it
D1985iu
D1985iv
D1985iw
D1985ix
D1985iy
D1985iz
D1985ja
D1985jb
D1985jc
D1985jd
D1985je
D1985jf
D1985jg
D1985jh
D1985ji
D1985jj
D1985jk
D1985jl
D1985jm
D1985jn
D1985jo
D1985jp
D1985jq
D1985jr
D1985js
D1985jt
D1985ju
D1985jv
D1985jw
D1985jx
D1985jy
D1985jz
D1985ka
D1985kb
D1985kc
D1985kd
D1985ke
D1985kf
D1985kg
D1985kh
D1985ki
D1985kj
D1985kk
D1985kl
D1985km
D1985kn
D1985ko
D1985kp
D1985kq
D1985kr
D1985ks
D1985kt
D1985ku
D1985kv
D1985kw
D1985kx
D1985ky
D1985kz
D1985la
D1985lb
D1985lc
D1985ld
D1985le
D1985lf
D1985lg
D1985lh
D1985li
D1985lj
D1985lk
D1985ll
D1985lm
D1985ln
D1985lo
D1985lp
D1985lq
D1985lr
D1985ls
D1985lt
D1985lu
D1985lv
D1985lw
D1985lx
D1985ly
D1985lz
D1985ma
D1985mb
D1985mc
D1985md
D1985me
D1985mf
D1985mg
D1985mh
D1985mi
D1985mj
D1985mk
D1985ml
D1985mm
D1985mn
D1985mo
D1985mp
D1985mq
D1985mr
D1985ms
D1985mt
D1985mu
D1985mv
D1985mw
D1985mx
D1985my
D1985mz
D1985na
D1985nb
D1985nc
D1985nd
D1985ne
D1985nf
D1985ng
D1985nh
D1985ni
D1985nj
D1985nk
D1985nl
D1985nm
D1985nn
D1985no
D1985np
D1985nq
D1985nr
D1985ns
D1985nt
D1985nu
D1985nv
D1985nw
D1985nx
D1985ny
D1985nz
D1985oa
D1985ob
D1985oc
D1985od
D1985oe
D1985of
D1985og
D1985oh
D1985oi
D1985oj
D1985ok
D1985ol
D1985om
D1985on
D1985oo
D1985op
D1985oq
D1985or
D1985os
D1985ot
D1985ou
D1985ov
D1985ow
D1985ox
D1985oy
D1985oz
D1985pa
D1985pb
D1985pc
D1985pd
D1985pe
D1985pf
D1985pg
D1985ph
D1985pi
D1985pj
D1985pk
D1985pl
D1985pm
D1985pn
D1985po
D1985pp
D1985pq
D1985pr
D1985ps
D1985pt
D1985pu
D1985pv
D1985pw
D1985px
D1985py
D1985pz
D1985qa
D1985qb
D1985qc
D1985qd
D1985qe
D1985qf
D1985qg
D1985qh
D1985qi
D1985qj
D1985qk
D1985ql
D1985qm
D1985qn
D1985qo
D1985qp
D1985qq
D1985qr
D1985qs
D1985qt
D1985qu
D1985qv
D1985qw
D1985qx
D1985qy
D1985qz
D1985ra
D1985rb
D1985rc
D1985rd
D1985re
D1985rf
D1985rg
D1985rh
D1985ri
D1985rj
D1985rk
D1985rl
D1985rm
D1985rn
D1985ro
D1985rp
D1985rq
D1985rr
D1985rs
D1985rt
D1985ru
D1985rv
D1985rw
D1985rx
D1985ry
D1985rz
D1985sa
D1985sb
D1985sc
D1985sd
D1985se
D1985sf
D1985sg
D1985sh
D1985si
D1985sj
D1985sk
D1985sl
D1985sm
D1985sn
D1985so
D1985sp
D1985sq
D1985sr
D1985ss
D1985st
D1985su
D1985sv
D1985sw
D1985sx
D1985sy
D1985sz
D1985ta
D1985tb
D1985tc
D1985td
D1985te
D1985tf
D1985tg
D1985th
D1985ti
D1985tj
D1985tk
D1985tl
D1985tm
D1985tn
D1985to
D1985tp
D1985tq
D1985tr
D1985ts
D1985tt
D1985tu
D1985tv
D1985tw
D1985tx
D1985ty
D1985tz
D1985ua
D1985ub
D1985uc
D1985ud
D1985ue
D1985uf
D1985ug
D1985uh
D1985ui
D1985uj
D1985uk
D1985ul
D1985um
D1985un
D1985uo
D1985up
D1985uq
D1985ur
D1985us
D1985ut
D1985uu
D1985uv
D1985uw
D1985ux
D1985uy
D1985uz
D1985va
D1985vb
D1985vc
D1985vd
D1985ve
D1985vf
D1985vg
D1985vh
D1985vi
D1985vj
D1985vk
D1985vl
D1985vm
D1985vn
D1985vo
D1985vp
D1985vq
D1985vr
D1985vs
D1985vt
D1985vu
D1985vv
D1985vw
D1985vx
D1985vy
D1985vz
D1985wa
D1985wb
D1985wc
D1985wd
D1985we
D1985wf
D1985wg
D1985wh
D1985wi
D1985wj
D1985wk
D1985wl
D1985wm
D1985wn
D1985wo
D1985wp
D1985wq
D1985wr
D1985ws
D1985wt
D1985wu
D1985wv
D1985ww
D1985wx
D1985wy
D1985wz
D1985xa
D1985xb
D1985xc
D1985xd
D1985xe
D1985xf
D1985xg
D1985xh
D1985xi
D1985xj
D1985xk
D1985xl
D1985xm
D1985xn
D1985xo
D1985xp
D1985xq
D1985xr
D1985xs
D1985xt
D1985xu
D1985xv
D1985xw
D1985xx
D1985xy
D1985xz
D1985ya
D1985yb
D1985yc
D1985yd
D1985ye
D1985yf
D1985yg
D1985yh
D1985yi
D1985yj
D1985yk
D1985yl
D1985ym
D1985yn
D1985yo
D1985yp
D1985yq
D1985yr
D1985ys
D1985yt
D1985yu
D1985yv
D1985yw
D1985yx
D1985yy
D1985yz
D1985za
D1985zb
D1985zc
D1985zd
D1985ze
D1985zf
D1985zg
D1985zh
D1985zi
D1985zj
D1985zk
D1985zl
D1985zm
D1985zn
D1985zo
D1985zp
D1985zq
D1985zr
D1985zs
D1985zt
D1985zu
D1985zv
D1985zw
D1985zx
D1985zy
D1985zz
D1986a
D1986b
D1986c
D1986d
D1986e
D1986f
D1986g
D1986h
D1986i
D1986j
D1986k
D1986l
D1986m
D1986n
D1986o
D1986p
D1986q
D1986r
D1986s
D1986t
D1986u
D1986v
D1986w
D1986x
D1986y
D1986z
D1986aa
D1986ab
D1986ac
D1986ad
D1986ae
D1986af
D1986ag
D1986ah
D1986ai
D1986aj
D1986ak
D1986al
D1986am
D1986an
D1986ao
D1986ap
D1986aq
D1986ar
D1986as
D1986at
D1986au
D1986av
D1986aw
D1986ax
D1986ay
D1986az
D1986ba
D1986bb
D1986bc
D1986bd
D1986be
D1986bf
D1986bg
D1986bh
D1986bi
D1986bj
D1986bk
D1986bl
D1986bm
D1986bn
D1986bo
D1986bp
D1986bq
D1986br
D1986bs
D1986bt
D1986bu
D1986bv
D1986bw
D1986bx
D1986by
D1986bz
D1986ca
D1986cb
D1986cc
D1986cd
D1986ce
D1986cf
D1986cg
D1986ch
D1986ci
D1986cj
D1986ck
D1986cl
D1986cm
D1986cn
D1986co
D1986cp
D1986cq
D1986cr
D1986cs
D1986ct
D1986cu
D1986cv
D1986cw
D1986cx
D1986cy
D1986cz
D1986da
D1986db
D1986dc
D1986dd
D1986de
D1986df
D1986dg
D1986dh
D1986di
D1986dj
D1986dk
D1986dl
D1986dm
D1986dn
D1986do
D1986dp
D1986dq
D1986dr
D1986ds
D1986dt
D1986du
D1986dv
D1986dw
D1986dx
D1986dy
D1986dz
D1986ea
D1986eb
D1986ec
D1986ed
D1986ee
D1986ef
D1986eg
D1986eh
D1986ei
D1986ej
D1986ek
D1986el
D1986em
D1986en
D1986eo
D1986ep
D1986eq
D1986er
D1986es
D1986et
D1986eu
D1986ev
D1986ew
D1986ex
D1986ey
D1986ez
D1986fa
D1986fb
D1986fc
D1986fd
D1986fe
D1986ff
D1986fg
D1986fh
D1986fi
D1986fj
D1986fk
D1986fl
D1986fm
D1986fn
D1986fo
D1986fp
D1986fq
D1986fr
D1986fs
D1986ft
D1986fu
D1986fv
D1986fw
D1986fx
D1986fy
D1986fz
D1986ga
D1986gb
D1986gc
D1986gd
D1986ge
D1986gf
D1986gg
D1986gh
D1986gi
D1986gj
D1986gk
D1986gl
D1986gm
D1986gn
D1986go
D1986gp
D1986gq
D1986gr
D1986gs
D1986gt
D1986gu
D1986gv
D1986gw
D1986gx
D1986gy
D1986gz
D1986ha
D1986hb
D1986hc
D1986hd
D1986he
D1986hf
D1986hg
D1986hh
D1986hi
D1986hj
D1986hk
D1986hl
D1986hm
D1986hn
D1986ho
D1986hp
D1986hq
D1986hr
D1986hs
D1986ht
D1986hu
D1986hv
D1986hw
D1986hx
D1986hy
D1986hz
D1986ia
D1986ib
D1986ic
D1986id
D1986ie
D1986if
D1986ig
D1986ih
D1986ii
D1986ij
D1986ik
D1986il
D1986im
D1986in
D1986io
D1986ip
D1986iq
D1986ir
D1986is
D1986it
D1986iu
D1986iv
D1986iw
D1986ix
D1986iy
D1986iz
D1986ja
D1986jb
D1986jc
D1986jd
D1986je
D1986jf
D1986jg
D1986jh
D1986ji
D1986jj
D1986jk
D1986jl
D1986jm
D1986jn
D1986jo
D1986jp
D1986jq
D1986jr
D1986js
D1986jt
D1986ju
D1986jv
D1986jw
D1986jx
D1986jy
D1986jz
D1986ka
D1986kb
D1986kc
D1986kd
D1986ke
D1986kf
D1986kg
D1986kh
D1986ki
D1986kj
D1986kk
D1986kl
D1986km
D1986kn
D1986ko
D1986kp
D1986kq
D1986kr
D1986ks
D1986kt
D1986ku
D1986kv
D1986kw
D1986kx
D1986ky
D1986kz
D1986la
D1986lb
D1986lc
D1986ld
D1986le
D1986lf
D1986lg
D1986lh
D1986li
D1986lj
D1986lk
D1986ll
D1986lm
D1986ln
D1986lo
D1986lp
D1986lq
D1986lr
D1986ls
D1986lt
D1986lu
D1986lv
D1986lw
D1986lx
D1986ly
D1986lz
D1986ma
D1986mb
D1986mc
D1986md
D1986me
D1986mf
D1986mg
D1986mh
D1986mi
D1986mj
D1986mk
D1986ml
D1986mm
D1986mn
D1986mo
D1986mp
D1986mq
D1986mr
D1986ms
D1986mt
D1986mu
D1986mv
D1986mw
D1986mx
D1986my
D1986mz
D1986na
D1986nb
D1986nc
D1986nd
D1986ne
D1986nf
D1986ng
D1986nh
D1986ni
D1986nj
D1986nk
D1986nl
D1986nm
D1986nn
D1986no
D1986np
D1986nq
D1986nr
D1986ns
D1986nt
D1986nu
D1986nv
D1986nw
D1986nx
D1986ny
D1986nz
D1986oa
D1986ob
D1986oc
D1986od
D1986oe
D1986of
D1986og
D1986oh
D1986oi
D1986oj
D1986ok
D1986ol
D1986om
D1986on
D1986oo
D1986op
D1986oq
D1986or
D1986os
D1986ot
D1986ou
D1986ov
D1986ow
D1986ox
D1986oy
D1986oz
D1986pa
D1986pb
D1986pc
D1986pd
D1986pe
D1986pf
D1986pg
D1986ph
D1986pi
D1986pj
D1986pk
D1986pl
D1986pm
D1986pn
D1986po
D1986pp
D1986pq
D1986pr
D1986ps
D1986pt
D1986pu
D1986pv
D1986pw
D1986px
D1986py
D1986pz
D1986qa
D1986qb
D1986qc
D1986qd
D1986qe
D1986qf
D1986qg
D1986qh
D1986qi
D1986qj
D1986qk
D1986ql
D1986qm
D1986qn
D1986qo
D1986qp
D1986qq
D1986qr
D1986qs
D1986qt
D1986qu
D1986qv
D1986qw
D1986qx
D1986qy
D1986qz
D1986ra
D1986rb
D1986rc
D1986rd
D1986re
D1986rf
D1986rg
D1986rh
D1986ri
D1986rj
D1986rk
D1986rl
D1986rm
D1986rn
D1986ro
D1986rp
D1986rq
D1986rr
D1986rs
D1986rt
D1986ru
D1986rv
D1986rw
D1986rx
D1986ry
D1986rz
D1986sa
D1986sb
D1986sc
D1986sd
D1986se
D1986sf
D1986sg
D1986sh
D1986si
D1986sj
D1986sk
D1986sl
D1986sm
D1986sn
D1986so
D1986sp
D1986sq
D1986sr
D1986ss
D1986st
D1986su
D1986sv
D1986sw
D1986sx
D1986sy
D1986sz
D1986ta
D1986tb
D1986tc
D1986td
D1986te
D1986tf
D1986tg
D1986th
D1986ti
D1986tj
D1986tk
D1986tl
D1986tm
D1986tn
D1986to
D1986tp
D1986tq
D1986tr
D1986ts
D1986tt
D1986tu
D1986tv
D1986tw
D1986tx
D1986ty
D1986tz
D1986ua
D1986ub
D1986uc
D1986ud
D1986ue
D1986uf
D1986ug
D1986uh
D1986ui
D1986uj
D1986uk
D1986ul
D1986um
D1986un
D1986uo
D1986up
D1986uq
D1986ur
D1986us
D1986ut
D1986uu
D1986uv
D1986uw
D1986ux
D1986uy
D1986uz
D1986va
D1986vb
D1986vc
D1986vd
D1986ve
D1986vf
D1986vg
D1986vh
D1986vi
D1986vj
D1986vk
D1986vl
D1986vm
D1986vn
D1986vo
D1986vp
D1986vq
D1986vr
D1986vs
D1986vt
D1986vu
D1986vv
D1986vw
D1986vx
D1986vy
D1986vz
D1986wa
D1986wb
D1986wc
D1986wd
D1986we
D1986wf
D1986wg
D1986wh
D1986wi
D1986wj
D1986wk
D1986wl
D1986wm
D1986wn
D1986wo
D1986wp
D1986wq
D1986wr
D1986ws
D1986wt
D1986wu
D1986wv
D1986ww
D1986wx
D1986wy
D1986wz
D1986xa
D1986xb
D1986xc
D1986xd
D1986xe
D1986xf
D1986xg
D1986xh
D1986xi
D1986xj
D1986xk
D1986xl
D1986xm
D1986xn
D1986xo
D1986xp
D1986xq
D1986xr
D1986xs
D1986xt
D1986xu
D1986xv
D1986xw
D1986xx
D1986xy
D1986xz
D1986ya
D1986yb
D1986yc
D1986yd
D1986ye
D1986yf
D1986yg
D1986yh
D1986yi
D1986yj
D1986yk
D1986yl
D1986ym
D1986yn
D1986yo
D1986yp
D1986yq
D1986yr
D1986ys
D1986yt
D1986yu
D1986yv
D1986yw
D1986yx
D1986yy
D1986yz
D1986za
D1986zb
D1986zc
D1986zd
D1986ze
D1986zf
D1986zg
D1986zh
D1986zi
D1986zj
D1986zk
D1986zl
D1986zm
D1986zn
D1986zo
D1986zp
D1986zq
D1986zr
D1986zs
D1986zt
D1986zu
D1986zv
D1986zw
D1986zx
D1986zy
D1986zz
D1987a
D1987b
D1987c
D1987d
D1987e
D1987f
D1987g
D1987h
D1987i
D1987j
D1987k
D1987l
D1987m
D1987n
D1987o
D1987p
D1987q
D1987r
D1987s
D1987t
D1987u
D1987v
D1987w
D1987x
D1987y
D1987z
D1987aa
D1987ab
D1987ac
D1987ad
D1987ae
D1987af
D1987ag
D1987ah
D1987ai
D1987aj
D1987ak
D1987al
D1987am
D1987an
D1987ao
D1987ap
D1987aq
D1987ar
D1987as
D1987at
D1987au
D1987av
D1987aw
D1987ax
D1987ay
D1987az
D1987ba
D1987bb
D1987bc
D1987bd
D1987be
D1987bf
D1987bg
D1987bh
D1987bi
D1987bj
D1987bk
D1987bl
D1987bm
D1987bn
D1987bo
D1987bp
D1987bq
D1987br
D1987bs
D1987bt
D1987bu
D1987bv
D1987bw
D1987bx
D1987by
D1987bz
D1987ca
D1987cb
D1987cc
D1987cd
D1987ce
D1987cf
D1987cg
D1987ch
D1987ci
D1987cj
D1987ck
D1987cl
D1987cm
D1987cn
D1987co
D1987cp
D1987cq
D1987cr
D1987cs
D1987ct
D1987cu
D1987cv
D1987cw
D1987cx
D1987cy
D1987cz
D1987da
D1987db
D1987dc
D1987dd
D1987de
D1987df
D1987dg
D1987dh
D1987di
D1987dj
D1987dk
D1987dl
D1987dm
D1987dn
D1987do
D1987dp
D1987dq
D1987dr
D1987ds
D1987dt
D1987du
D1987dv
D1987dw
D1987dx
D1987dy
D1987dz
D1987ea
D1987eb
D1987ec
D1987ed
D1987ee
D1987ef
D1987eg
D1987eh
D1987ei
D1987ej
D1987ek
D1987el
D1987em
D1987en
D1987eo
D1987ep
D1987eq
D1987er
D1987es
D1987et
D1987eu
D1987ev
D1987ew
D1987ex
D1987ey
D1987ez
D1987fa
D1987fb
D1987fc
D1987fd
D1987fe
D1987ff
D1987fg
D1987fh
D1987fi
D1987fj
D1987fk
D1987fl
D1987fm
D1987fn
D1987fo
D1987fp
D1987fq
D1987fr
D1987fs
D1987ft
D1987fu
D1987fv
D1987fw
D1987fx
D1987fy
D1987fz
D1987ga
D1987gb
D1987gc
D1987gd
D1987ge
D1987gf
D1987gg
D1987gh
D1987gi
D1987gj
D1987gk
D1987gl
D1987gm
D1987gn
D1987go
D1987gp
D1987gq
D1987gr
D1987gs
D1987gt
D1987gu
D1987gv
D1987gw
D1987gx
D1987gy
D1987gz
D1987ha
D1987hb
D1987hc
D1987hd
D1987he
D1987hf
D1987hg
D1987hh
D1987hi
D1987hj
D1987hk
D1987hl
D1987hm
D1987hn
D1987ho
D1987hp
D1987hq
D1987hr
D1987hs
D1987ht
D1987hu
D1987hv
D1987hw
D1987hx
D1987hy
D1987hz
D1987ia
D1987ib
D1987ic
D1987id
D1987ie
D1987if
D1987ig
D1987ih
D1987ii
D1987ij
D1987ik
D1987il
D1987im
D1987in
D1987io
D1987ip
D1987iq
D1987ir
D1987is
D1987it
D1987iu
D1987iv
D1987iw
D1987ix
D1987iy
D1987iz
D1987ja
D1987jb
D1987jc
D1987jd
D1987je
D1987jf
D1987jg
D1987jh
D1987ji
D1987jj
D1987jk
D1987jl
D1987jm
D1987jn
D1987jo
D1987jp
D1987jq
D1987jr
D1987js
D1987jt
D1987ju
D1987jv
D1987jw
D1987jx
D1987jy
D1987jz
D1987ka
D1987kb
D1987kc
D1987kd
D1987ke
D1987kf
D1987kg
D1987kh
D1987ki
D1987kj
D1987kk
D1987kl
D1987km
D1987kn
D1987ko
D1987kp
D1987kq
D1987kr
D1987ks
D1987kt
D1987ku
D1987kv
D1987kw
D1987kx
D1987ky
D1987kz
D1987la
D1987lb
D1987lc
D1987ld
D1987le
D1987lf
D1987lg
D1987lh
D1987li
D1987lj
D1987lk
D1987ll
D1987lm
D1987ln
D1987lo
D1987lp
D1987lq
D1987lr
D1987ls
D1987lt
D1987lu
D1987lv
D1987lw
D1987lx
D1987ly
D1987lz
D1987ma
D1987mb
D1987mc
D1987md
D1987me
D1987mf
D1987mg
D1987mh
D1987mi
D1987mj
D1987mk
D1987ml
D1987mm
D1987mn
D1987mo
D1987mp
D1987mq
D1987mr
D1987ms
D1987mt
D1987mu
D1987mv
D1987mw
D1987mx
D1987my
D1987mz
D1987na
D1987nb
D1987nc
D1987nd
D1987ne
D1987nf
D1987ng
D1987nh
D1987ni
D1987nj
D1987nk
D1987nl
D1987nm
D1987nn
D1987no
D1987np
D1987nq
D1987nr
D1987ns
D1987nt
D1987nu
D1987nv
D1987nw
D1987nx
D1987ny
D1987nz
D1987oa
D1987ob
D1987oc
D1987od
D1987oe
D1987of
D1987og
D1987oh
D1987oi
D1987oj
D1987ok
D1987ol
D1987om
D1987on
D1987oo
D1987op
D1987oq
D1987or
D1987os
D1987ot
D1987ou
D1987ov
D1987ow
D1987ox
D1987oy
D1987oz
D1987pa
D1987pb
D1987pc
D1987pd
D1987pe
D1987pf
D1987pg
D1987ph
D1987pi
D1987pj
D1987pk
D1987pl
D1987pm
D1987pn
D1987po
D1987pp
D1987pq
D1987pr
D1987ps
D1987pt
D1987pu
D1987pv
D1987pw
D1987px
D1987py
D1987pz
D1987qa
D1987qb
D1987qc
D1987qd
D1987qe
D1987qf
D1987qg
D1987qh
D1987qi
D1987qj
D1987qk
D1987ql
D1987qm
D1987qn
D1987qo
D1987qp
D1987qq
D1987qr
D1987qs
D1987qt
D1987qu
D1987qv
D1987qw
D1987qx
D1987qy
D1987qz
D1987ra
D1987rb
D1987rc
D1987rd
D1987re
D1987rf
D1987rg
D1987rh
D1987ri
D1987rj
D1987rk
D1987rl
D1987rm
D1987rn
D1987ro
D1987rp
D1987rq
D1987rr
D1987rs
D1987rt
D1987ru
D1987rv
D1987rw
D1987rx
D1987ry
D1987rz
D1987sa
D1987sb
D1987sc
D1987sd
D1987se
D1987sf
D1987sg
D1987sh
D1987si
D1987sj
D1987sk
D1987sl
D1987sm
D1987sn
D1987so
D1987sp
D1987sq
D1987sr
D1987ss
D1987st
D1987su
D1987sv
D1987sw
D1987sx
D1987sy
D1987sz
D1987ta
D1987tb
D1987tc
D1987td
D1987te
D1987tf
D1987tg
D1987th
D1987ti
D1987tj
D1987tk
D1987tl
D1987tm
D1987tn
D1987to
D1987tp
D1987tq
D1987tr
D1987ts
D1987tt
D1987tu
D1987tv
D1987tw
D1987tx
D1987ty
D1987tz
D1987ua
D1987ub
D1987uc
D1987ud
D1987ue
D1987uf
D1987ug
D1987uh
D1987ui
D1987uj
D1987uk
D1987ul
D1987um
D1987un
D1987uo
D1987up
D1987uq
D1987ur
D1987us
D1987ut
D1987uu
D1987uv
D1987uw
D1987ux
D1987uy
D1987uz
D1987va
D1987vb
D1987vc
D1987vd
D1987ve
D1987vf
D1987vg
D1987vh
D1987vi
D1987vj
D1987vk
D1987vl
D1987vm
D1987vn
D1987vo
D1987vp
D1987vq
D1987vr
D1987vs
D1987vt
D1987vu
D1987vv
D1987vw
D1987vx
D1987vy
D1987vz
D1987wa
D1987wb
D1987wc
D1987wd
D1987we
D1987wf
D1987wg
D1987wh
D1987wi
D1987wj
D1987wk
D1987wl
D1987wm
D1987wn
D1987wo
D1987wp
D1987wq
D1987wr
D1987ws
D1987wt
D1987wu
D1987wv
D1987ww
D1987wx
D1987wy
D1987wz
D1987xa
D1987xb
D1987xc
D1987xd
D1987xe
D1987xf
D1987xg
D1987xh
D1987xi
D1987xj
D1987xk
D1987xl
D1987xm
D1987xn
D1987xo
D1987xp
D1987xq
D1987xr
D1987xs
D1987xt
D1987xu
D1987xv
D1987xw
D1987xx
D1987xy
D1987xz
D1987ya
D1987yb
D1987yc
D1987yd
D1987ye
D1987yf
D1987yg
D1987yh
D1987yi
D1987yj
D1987yk
D1987yl
D1987ym
D1987yn
D1987yo
D1987yp
D1987yq
D1987yr
D1987ys
D1987yt
D1987yu
D1987yv
D1987yw
D1987yx
D1987yy
D1987yz
D1987za
D1987zb
D1987zc
D1987zd
D1987ze
D1987zf
D1987zg
D1987zh
D1987zi
D1987zj
D1987zk
D1987zl
D1987zm
D1987zn
D1987zo
D1987zp
D1987zq
D1987zr
D1987zs
D1987zt
D1987zu
D1987zv
D1987zw
D1987zx
D1987zy
D1987zz
D1988a
D1988b
D1988c
D1988d
D1988e
D1988f
D1988g
D1988h
D1988i
D1988j
D1988k
D1988l
D1988m
D1988n
D1988o
D1988p
D1988q
D1988r
D1988s
D1988t
D1988u
D1988v
D1988w
D1988x
D1988y
D1988z
D1988aa
D1988ab
D1988ac
D1988ad
D1988ae
D1988af
D1988ag
D1988ah
D1988ai
D1988aj
D1988ak
D1988al
D1988am
D1988an
D1988ao
D1988ap
D1988aq
D1988ar
D1988as
D1988at
D1988au
D1988av
D1988aw
D1988ax
D1988ay
D1988az
D1988ba
D1988bb
D1988bc
D1988bd
D1988be
D1988bf
D1988bg
D1988bh
D1988bi
D1988bj
D1988bk
D1988bl
D1988bm
D1988bn
D1988bo
D1988bp
D1988bq
D1988br
D1988bs
D1988bt
D1988bu
D1988bv
D1988bw
D1988bx
D1988by
D1988bz
D1988ca
D1988cb
D1988cc
D1988cd
D1988ce
D1988cf
D1988cg
D1988ch
D1988ci
D1988cj
D1988ck
D1988cl
D1988cm
D1988cn
D1988co
D1988cp
D1988cq
D1988cr
D1988cs
D1988ct
D1988cu
D1988cv
D1988cw
D1988cx
D1988cy
D1988cz
D1988da
D1988db
D1988dc
D1988dd
D1988de
D1988df
D1988dg
D1988dh
D1988di
D1988dj
D1988dk
D1988dl
D1988dm
D1988dn
D1988do
D1988dp
D1988dq
D1988dr
D1988ds
D1988dt
D1988du
D1988dv
D1988dw
D1988dx
D1988dy
D1988dz
D1988ea
D1988eb
D1988ec
D1988ed
D1988ee
D1988ef
D1988eg
D1988eh
D1988ei
D1988ej
D1988ek
D1988el
D1988em
D1988en
D1988eo
D1988ep
D1988eq
D1988er
D1988es
D1988et
D1988eu
D1988ev
D1988ew
D1988ex
D1988ey
D1988ez
D1988fa
D1988fb
D1988fc
D1988fd
D1988fe
D1988ff
D1988fg
D1988fh
D1988fi
D1988fj
D1988fk
D1988fl
D1988fm
D1988fn
D1988fo
D1988fp
D1988fq
D1988fr
D1988fs
D1988ft
D1988fu
D1988fv
D1988fw
D1988fx
D1988fy
D1988fz
D1988ga
D1988gb
D1988gc
D1988gd
D1988ge
D1988gf
D1988gg
D1988gh
D1988gi
D1988gj
D1988gk
D1988gl
D1988gm
D1988gn
D1988go
D1988gp
D1988gq
D1988gr
D1988gs
D1988gt
D1988gu
D1988gv
D1988gw
D1988gx
D1988gy
D1988gz
D1988ha
D1988hb
D1988hc
D1988hd
D1988he
D1988hf
D1988hg
D1988hh
D1988hi
D1988hj
D1988hk
D1988hl
D1988hm
D1988hn
D1988ho
D1988hp
D1988hq
D1988hr
D1988hs
D1988ht
D1988hu
D1988hv
D1988hw
D1988hx
D1988hy
D1988hz
D1988ia
D1988ib
D1988ic
D1988id
D1988ie
D1988if
D1988ig
D1988ih
D1988ii
D1988ij
D1988ik
D1988il
D1988im
D1988in
D1988io
D1988ip
D1988iq
D1988ir
D1988is
D1988it
D1988iu
D1988iv
D1988iw
D1988ix
D1988iy
D1988iz
D1988ja
D1988jb
D1988jc
D1988jd
D1988je
D1988jf
D1988jg
D1988jh
D1988ji
D1988jj
D1988jk
D1988jl
D1988jm
D1988jn
D1988jo
D1988jp
D1988jq
D1988jr
D1988js
D1988jt
D1988ju
D1988jv
D1988jw
D1988jx
D1988jy
D1988jz
D1988ka
D1988kb
D1988kc
D1988kd
D1988ke
D1988kf
D1988kg
D1988kh
D1988ki
D1988kj
D1988kk
D1988kl
D1988km
D1988kn
D1988ko
D1988kp
D1988kq
D1988kr
D1988ks
D1988kt
D1988ku
D1988kv
D1988kw
D1988kx
D1988ky
D1988kz
D1988la
D1988lb
D1988lc
D1988ld
D1988le
D1988lf
D1988lg
D1988lh
D1988li
D1988lj
D1988lk
D1988ll
D1988lm
D1988ln
D1988lo
D1988lp
D1988lq
D1988lr
D1988ls
D1988lt
D1988lu
D1988lv
D1988lw
D1988lx
D1988ly
D1988lz
D1988ma
D1988mb
D1988mc
D1988md
D1988me
D1988mf
D1988mg
D1988mh
D1988mi
D1988mj
D1988mk
D1988ml
D1988mm
D1988mn
D1988mo
D1988mp
D1988mq
D1988mr
D1988ms
D1988mt
D1988mu
D1988mv
D1988mw
D1988mx
D1988my
D1988mz
D1988na
D1988nb
D1988nc
D1988nd
D1988ne
D1988nf
D1988ng
D1988nh
D1988ni
D1988nj
D1988nk
D1988nl
D1988nm
D1988nn
D1988no
D1988np
D1988nq
D1988nr
D1988ns
D1988nt
D1988nu
D1988nv
D1988nw
D1988nx
D1988ny
D1988nz
D1988oa
D1988ob
D1988oc
D1988od
D1988oe
D1988of
D1988og
D1988oh
D1988oi
D1988oj
D1988ok
D1988ol
D1988om
D1988on
D1988oo
D1988op
D1988oq
D1988or
D1988os
D1988ot
D1988ou
D1988ov
D1988ow
D1988ox
D1988oy
D1988oz
D1988pa
D1988pb
D1988pc
D1988pd
D1988pe
D1988pf
D1988pg
D1988ph
D1988pi
D1988pj
D1988pk
D1988pl
D1988pm
D1988pn
D1988po
D1988pp
D1988pq
D1988pr
D1988ps
D1988pt
D1988pu
D1988pv
D1988pw
D1988px
D1988py
D1988pz
D1988qa
D1988qb
D1988qc
D1988qd
D1988qe
D1988qf
D1988qg
D1988qh
D1988qi
D1988qj
D1988qk
D1988ql
D1988qm
D1988qn
D1988qo
D1988qp
D1988qq
D1988qr
D1988qs
D1988qt
D1988qu
D1988qv
D1988qw
D1988qx
D1988qy
D1988qz
D1988ra
D1988rb
D1988rc
D1988rd
D1988re
D1988rf
D1988rg
D1988rh
D1988ri
D1988rj
D1988rk
D1988rl
D1988rm
D1988rn
D1988ro
D1988rp
D1988rq
D1988rr
D1988rs
D1988rt
D1988ru
D1988rv
D1988rw
D1988rx
D1988ry
D1988rz
D1988sa
D1988sb
D1988sc
D1988sd
D1988se
D1988sf
D1988sg
D1988sh
D1988si
D1988sj
D1988sk
D1988sl
D1988sm
D1988sn
D1988so
D1988sp
D1988sq
D1988sr
D1988ss
D1988st
D1988su
D1988sv
D1988sw
D1988sx
D1988sy
D1988sz
D1988ta
D1988tb
D1988tc
D1988td
D1988te
D1988tf
D1988tg
D1988th
D1988ti
D1988tj
D1988tk
D1988tl
D1988tm
D1988tn
D1988to
D1988tp
D1988tq
D1988tr
D1988ts
D1988tt
D1988tu
D1988tv
D1988tw
D1988tx
D1988ty
D1988tz
D1988ua
D1988ub
D1988uc
D1988ud
D1988ue
D1988uf
D1988ug
D1988uh
D1988ui
D1988uj
D1988uk
D1988ul
D1988um
D1988un
D1988uo
D1988up
D1988uq
D1988ur
D1988us
D1988ut
D1988uu
D1988uv
D1988uw
D1988ux
D1988uy
D1988uz
D1988va
D1988vb
D1988vc
D1988vd
D1988ve
D1988vf
D1988vg
D1988vh

vleugel A
vleugel B
veugel C
vleugel D

Afbeelding 3: Grondplan van de school met aanduiding van de schoolvleugels.

Afbeelding 4: Speelplaatsgevel van vleugel E, 2018 (MWA)

Afbeelding 5: De voorgevel aan de Kasteelpleinstraat, 2014 (MWA)

Afbeelding 6: De achtergevel van vleugel B en de speelplaatsgevel van vleugel A, 2018 (MWA)

Afbeelding 7: De speelplaatsgevel van vleugel C, 2017 (MWA)

Afbeelding 8: De speelplaatsgevel van vleugel D, 2017 (MWA)

Afbeelding 9: De balkons achteraan de speelplaats tussen vleugel A en D, 2017 (MWA)

Afbeelding 10: Eerste verdieping van de balkons achteraan de speelplaats tussen vleugel A en D, 2018 (MWA)

2. HISTORISCHE NOTA

2.0 INLEIDING

In het kader van de opmaak van de restauratiedossiers voor de voorgevel en de speelplaatsgevels werd reeds uitvoerig onderzoek verricht naar de bouwhistoriek van de school.

Hierbij werden volgende bronnen geraadpleegd:
- Scheerlinck, K. *De voorgevel van het Sint-Lievenscollege (1929-1932): Pelgrim-ideologie versus Pelgrim-praktijk*. In jaarboek 1992 Oud-Leerlingenbond Sint-Lievenscollege.
- *Flor Van Reeth en zijn vrienden*. Catalogus Deurne, 1997.
- Scheerlinck, K. *De belangstelling voor een beschermd monument: het patrimonium van het Sint-Lievenscollege in de literatuur.* In jaarboek 2002 Oud-Leerlingenbond Sint-Lievenscollege.
- Scheerlinck, K. *De sprekende architectuur en de heiligenbeelden van het Sint-Lievenscollege (1930-'31): een betekenisvolle integratie van kunstdisciplines.* In jaarboek 2002 Oud-Leerlingenbond Sint-Lievenscollege.
- Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006.
- Dirk Laurys e.a., *Bouwen in beeld, De collectie van het Architectuurarchief van de Provincie Antwerpen,* Antwerpen, 2004.

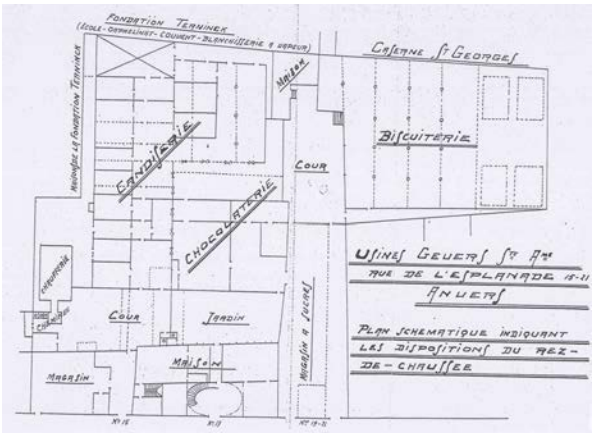
Bijkomend werden volgende archieven onderzocht:
- archief Sint-Lievenscollege,
- provinciaal architectuurarchief,
- stadsarchief,
- archief van het studiebureau Constructor, Antwerpen. Dit bureau was de stabiliteitsingenieur bij de oprichting van de school.

De historische nota opgenomen in het beheersplan geeft een samenvatting van de historiek van de school van de oprichting tot heden.

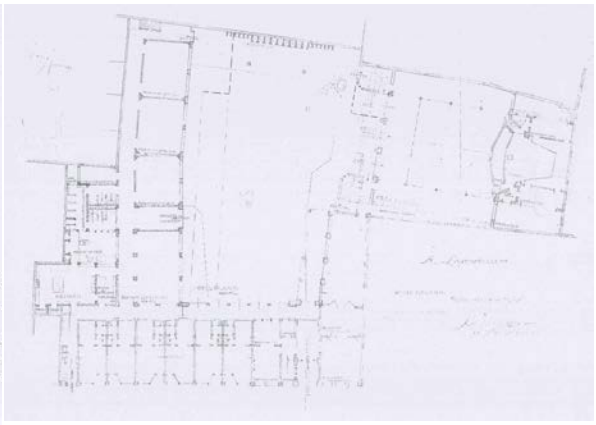
2.1 OPRICHTING VAN DE SCHOOL: VAN DE AANKOOP VAN USINES GEVERS TOT ONTWERP

In februari 1929 wordt de vzw Sint-Lievenscollege opgericht door een groep vooraanstaande en progressieve Vlaamse intellectuelen, onder voorzitterschap van Lieven Gevaert. Hij stelt privékapitaal ter beschikking voor de opbouw en de functionele inrichting van een Nederlandstalig college. Jozef van Herck wordt aangeduid als directeur.

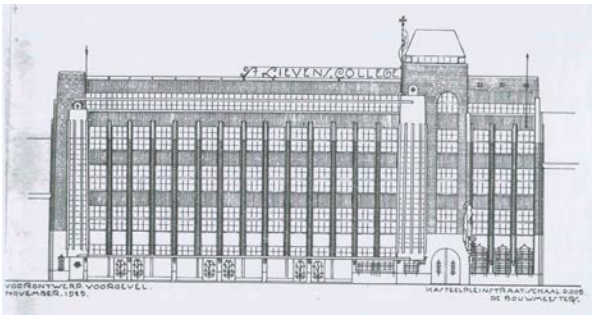
De bouw van de school is voorzien op de oorspronkelijke site van de Usines Gevers. Deze site bestond uit:
- een huis aan de Kasteelpleinstraat, ter plaatse van de huidige vleugel B,
- *magasin du sucre*, aanpalend aan voormelde woning, ter plaatse van de huidige vleugel C,
- *candiserie*, ter plaatse van de huidige vleugel A,
- *biscuiterie*, ter plaatse van de huidige vleugel D,
- *chocolaterie*, ter plaatse van de huidige speelplaats,
- een woning, ter plaatse van de huidige doorgang tussen vleugel A en vleugel D.

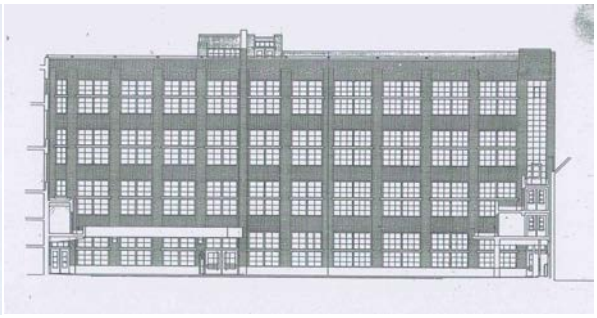
Afbeelding 11: Grondplan bestaande toestand van de gebouwen van de "Usine Gevers". Grondplan gelijkvloerse verdieping. (Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 12: Eerste versie van het gerealiseerd voorontwerp voor het gelijkvloers van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits, oktober 1929.
(Archief J. Huygh, architectuurarchief, dienst cultureel erfgoed, provincie Antwerpen)

Afbeelding 13: Eerste versie van het gerealiseerd voorontwerp voor de voorgevel van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits, november 1929. (Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 14: Eerste versie van het gerealiseerd voorontwerp van de speelplaatsgevel van de noordvleugel (vleugel A), niet gedateerd. (Archief J. Huygh, architectuurarchief, dienst cultureel erfgoed, provincie Antwerpen)

Afbeelding 15: Afbraakwerken Usines Gevers, algemeen beeld. (Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 16: Zicht op nieuw opgetrokken vleugel A en partieel gesloopt gebouw aan de Kasteelpleinstraat, gezien vanaf de straat. (Archief Sint-Lievenscollege)

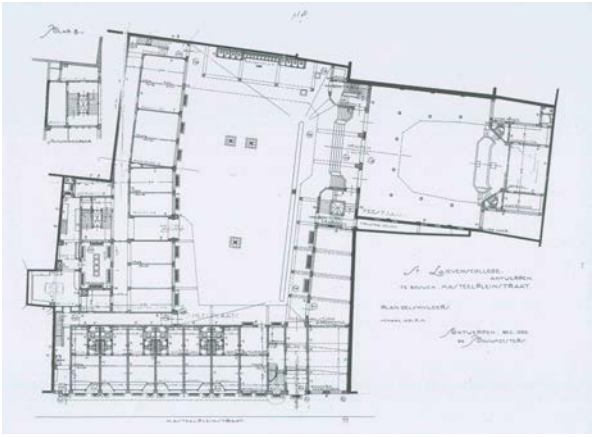
Op 20 augustus 1929 keurt de beheerraad het bouwprogramma goed en verleent het aan de architecten J. Smits, J. Huygh en F. Van Reeth de ontwerpopdracht voor de bouw van het nieuwe schoolgebouw.
Het programma voor de school is duidelijk omschreven: de architecten moeten een gebouw ontwerpen voor 500 leerlingen, onder te brengen in 15 klaslokalen, ontdubbelbaar tot 18 klaslokalen.
Voor de voorbouw aan de Kasteelpleinstraat werd een programma van vier of vijf winkels en dertig woonvertrekken voor de leerkrachten vooropgesteld. Verder was er nood aan een eetzaal voor professoren en leerlingen, een bibliotheek, een studiezaal voor minstens 250 leerlingen, tegelijkertijd projectie- en proclamatiezaal, een kapel voor 500 leerlingen, bij voorkeur met ligging aan de straat, een turnzaal, een feestzaal en een speelplaats van 1.000 m2. De functionele invulling van de kelders diende onderzocht te worden.
J. Huygh en F. Van Reeth maken onafhankelijk een voorontwerp: J. Huygh gaat uit van een volledige nieuwbouw, F. Van Reeth behoudt de bestaande gebouwen *biscuiterie* en *magasin du sucre*.

Lieven Gevaert op 14 september 1929 en de beheerraad op 17 september weerhouden het voorontwerp van Flor Van Reeth, volgens de verslaggeving omwille van de lagere kostprijs bij behoud van bestaande gebouwen. Dit voorontwerp ligt aan de basis van het definitieve ontwerp. Aan de architecten werd echter gevraagd om via een tweede voorontwerp mogelijke besparingen te onderzoeken.
In oktober 1929 wordt het voorontwerp van Van Reeth verder uitgewerkt door Huygh. Het concept voor het nieuw college krijgt zijn definitieve vorm (zie afb. 7-9): De klassenbouw wordt in de *candisserie* (vleugel A) gesitueerd, de kapel en feestzaal in de *biscuiterie* (vleugel D).
Na de goedkeuring van de grondplannen van het tweede voorontwerp, ontwerpen Huygh en Van Reeth een voorgevel. Het ontwerp van Huygh wordt weerhouden. Huygh verwijst naar het Vlaamse en vooral katholieke bewustzijn: “zoals aan top van ons Vlaamse leven ons christenzijn staat, zoo is hier ook de kapel, kern van ’t inwendige naar buiten uitgewerkt door den toren tamelijk stoer met leeuwenvaan en kruis. Dit is de vesting de rots Oerstam van ons vlaamsch zijn. Daartegenop klimt de lichttoren (trap vanbinnen) als modernen opgang naar ’t licht aan ouden stam geleund.”

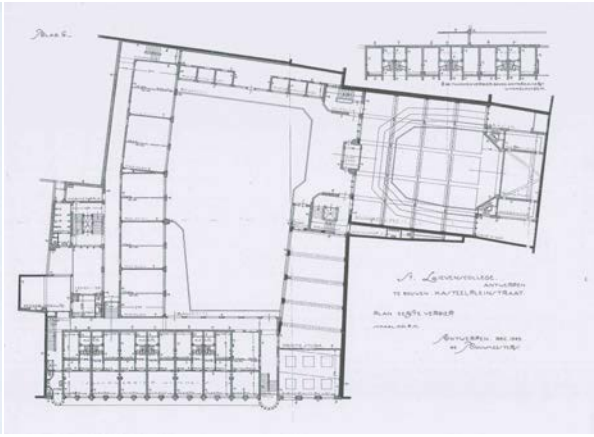
De voorgevel van het Sint Lievenscollege is uitgevoerd in de vormentaal eigen aan J. Huygh. Hij wordt gekenmerkt door het ritme van de verticale geleding door pilasters, begrensd door de horizontale luifels. De grote en kleine loggia doorbreken deze luifels. Voor de beelden in de voorgevel werkte Huygh samen met de beeldhouwers Jan Poels en Rik Sauter.
Ook het ontwerp van de speelplaatsgevels kwam geleidelijk aan tot stand. Ook deze gevels worden gekenmerkt door een verticale geleding met pilasters een grote raampartij aan de traphal.

In november 1929 wordt de definitieve regeling getroffen voor de aankoop van het domein en wordt de vergunning verleend voor de afbraak van de oude fabrieksgebouwen Gevers. In een eerste fase van de afbraakwerken worden *candiserie, biscuiterie en chocolaterie* gesloopt. De gevel van het *magasin du sucre* en de woning aan de Kasteelpleinstraat worden pas na de oprichting van de klassenbouw gesloopt.

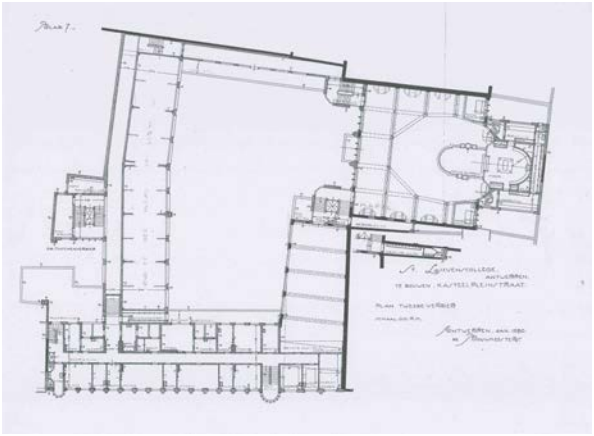
Tussen december 1929 en februari 1930 wordt het definitieve ontwerp uitgewerkt. Uit de briefwisseling en plannen blijkt duidelijk dat Van Reeth de ontwerper van de feestzaal en de kapel is en dat de voorgevel van de hand van Huygh is. Vermoedelijk gaat de invloed en impact van Van Reeth op het ontwerp ook verder dan feestzaal en kapel. De detaillering van binnen- en buitenschrijnwerk is in overeenstemming met de detaillering van Van Reeth in de boodschapkapel te Heverlee. De detailtekeningen opgemaakt bij uitvoering zijn voor het merendeel van de hand van Van Reeth.
Deze ontwerpplannen worden eveneens gebruikt voor het bouwaanvraagdossier.
Het bestek voor de werken wordt gefinaliseerd op 25 februari 1932.

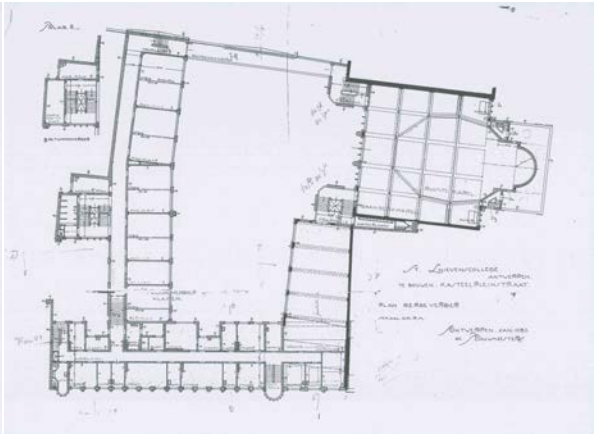
Afbeelding 17: Ontwerptekening van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits. Plan gelijkvloers, december 1929. (Archief Sint-Lievenscollege en archief Constructor, dossiernummer D1008)

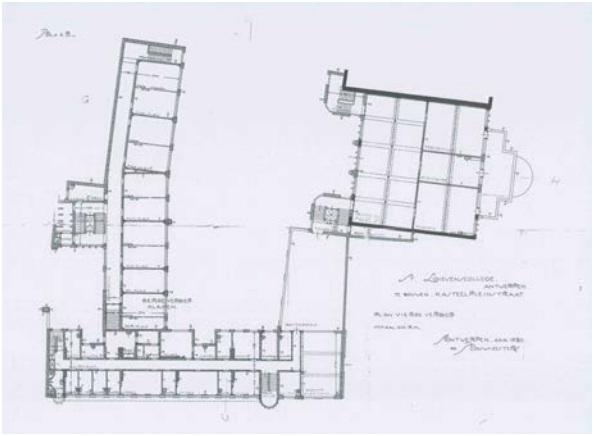
Afbeelding 18: Ontwerptekening van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits. Plan eerste verdieping, december 1929. (Archief Sint-Lievenscollege en archief Constructor, dossiernummer D1008)

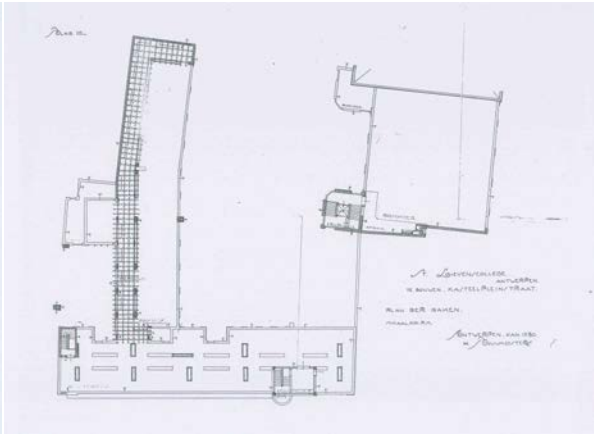
Afbeelding 19: Ontwerptekening van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits. Plan tweede verdieping, januari 1930. (Archief Sint-Lievenscollege en archief Constructor, dossiernummer D1008)

Afbeelding 20: Ontwerptekening van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits. Plan derde verdieping, januari 1930. (Archief Sint-Lievenscollege en archief Constructor, dossiernummer D1008)

Afbeelding 21: Ontwerptekening van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits. Plan vierde verdieping, januari 1930. (Archief Sint-Lievenscollege en archief Constructor, dossiernummer D1008)

Afbeelding 22: Ontwerptekening van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits. Dakenplan, januari 1930. (Archief Sint-Lievenscollege en archief Constructor, dossiernummer D1008)

Op 28 februari 1930 worden de aanbestedingsdocumenten overgemaakt aan diverse aannemers.
De prijsbiedingen vallen tegen, besparingen worden verder onderhandeld met de weerhouden aannemer. De wijzigingen worden, na intense briefwisseling, vastgelegd in het bijvoegsel aan de lastvoorwaarden. Ze omvatten het gedeeltelijk behoud van gebouwen, het vereenvoudigen van het ontwerp en besparing op materialen. De bestaande *biscuiterie* (kapelbouw) en het *entrepot de sucres* worden volledig behouden. De gevel van de kapelbouw wordt intact gehouden, enkel de raaminvulling wordt gewijzigd. De gevels op binnenkoer en speelplaats worden vereenvoudigd: geen opgaande monelen, geen metalen schrijnwerk, doch houten schrijnwerk; de gaanderijen achteraan de speelplaats worden opengelaten en niet dicht gemetst; verticale steenlagen aan de borstweringen worden voor de gevels aan de speelplaats vervangen door horizontaal metselwerk; etc. Besparing op materialen wordt gerealiseerd door het uitvoeren van de paramenten op de binnenkoeren in Boomse machinesteen, platvol achter de hand gevoegd, en de aanwending van dunnere ruiten door het aanbrengen van meer kleinhouten in de ramen.
De besparingen voor de voorgevel omvatten volgens het bijvoegsel draaiende ramen zonder narcos, Brouvilliers in vervanging van Jaune de la Force als toe te passen witte steen, Amerikaans glas dat rechtstreeks in de natuursteen wordt geplaatst.

Na onderhandeling over de besparingen worden de werken toegekend aan aannemer C. Simons. Per telegram van 2 april 1930 geeft Lieven Gevaert zijn akkoord met deze toewijzing.
Op 15 april 1930 wordt de aannemingsovereenkomst getekend tussen het Sint Lievenscollege en de aannemer.

2.2 UITVOERING VAN DE WERKEN

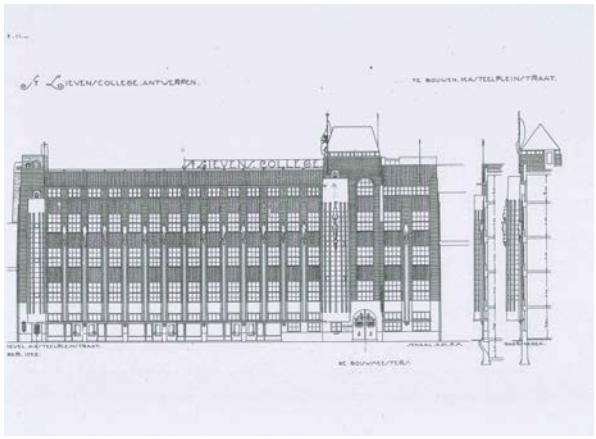
Op 1 april 1930 wordt gestart met de bouwwerkzaamheden aan vleugel A. Samen met de *biscuiterie* en het *entrepot de sucre*, moet de meesterwoning aan de straat behouden blijven; ze dient als voorlopige school tijdens de werken.
De overige gebouwen worden gesloopt tot op straatniveau. De nieuwe constructies worden opgetrokken op de bestaande muren van de oude kelders. Materialen van de afbraak worden door de aannemer herbruikt.

De fasering en planning der werken wordt door de architecten opgelegd in het bestek. De eerste fase met de bouw van klassenvleugel A wordt voorzien van april tot december 1930. In dezelfde bouwfase worden de gaanderij achteraan op de speelplaats en de dienstingang (kleine inkom) in de voorbouw afgewerkt. De tweede fase omvat het verbouwen van het *entrepot* en de *biscuiterie* tot vleugel C en D en loopt vanaf de zomer van 1930 tot april 1931. De derde fase betreft het slopen van de meesterwoning aan de straat en de bouw van vleugel B. Deze werken mogen pas aanvangen als de eerste fase voltooid is en er een speelplaats beschikbaar is voor de leerlingen.

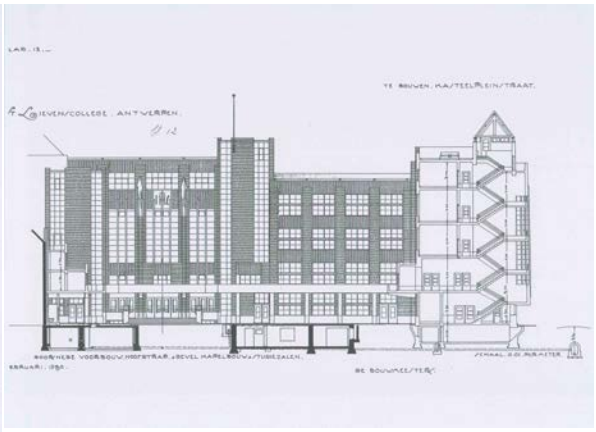
Grondplannen op schaal 1/50, details en uitslagtekeningen, alle met de benaming folio en chronologisch genummerd, en aanwijzers worden door de architecten tijdens de uitvoering aan de aannemer overgemaakt.

De schooldirectie bezoekt andere scholen en kerken om mogelijke vormgeving en afwerking te onderzoeken. Over de voorgevel wordt men het moeilijk eens: pas in januari 1931 wordt eindelijk de knoop doorgehakt i.v.m. het uitzicht van de voorgevel. Het voorstel van J. Huygh met de luifel *“halverwege in de bovenramen”* wordt goedgekeurd.

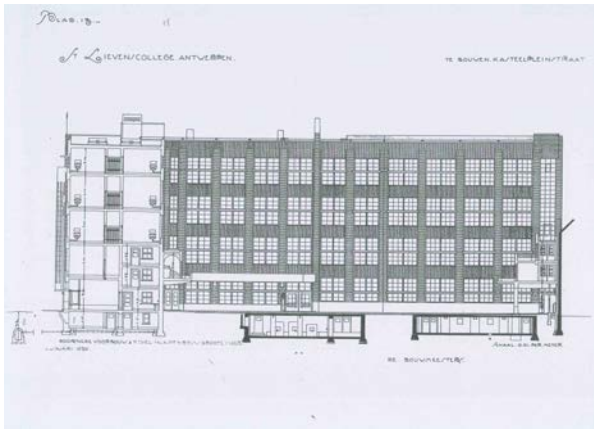
Ook de speelplaatsgevels worden tijdens de werken verder aangepast: het verticaal metselwerk van de borstweringen wordt vervangen door simili-bepleistering.
Op 4 oktober 1930 verleent het college van burgemeester en schepenen de toelating om klaslokalen in vleugel A te openen. Vermoedelijk moet een deel van de vleugel dan nog verder afgewerkt worden.

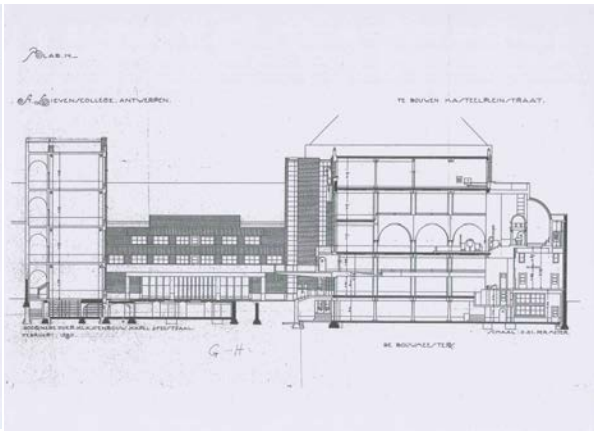
Afbeelding 23: Ontwerptekening van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits. Voorgevel Kasteelpleinstraat, december 1929.
(Archief Sint-Lievenscollege en archief Constructor, dossiernummer D1008)

Afbeelding 24: Ontwerptekening van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits. Doorsnede voorbouw, hoofdtrap en gevel kapel en studiezalen, februari 1930. (Archief Sint-Lievenscollege en archief Constructor, dossiernummer D1008)

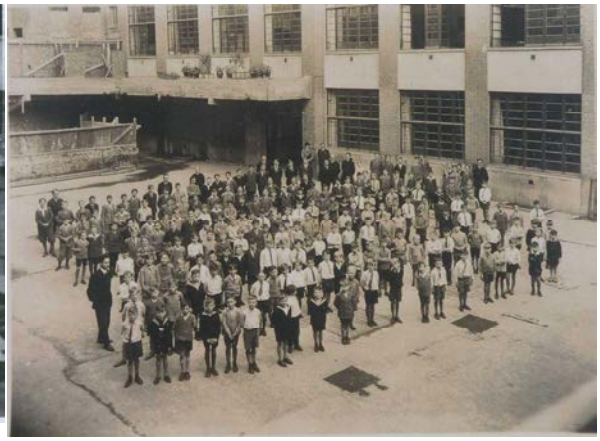
Afbeelding 25: Ontwerptekening van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits. Doorsnede voorbouw en gevel klassenbouw grote koer, februari 1930. (Archief Sint-Lievenscollege en archief Constructor, dossiernummer D1008)

Afbeelding 26: Ontwerptekening van J. Huygh, F. Van Reeth en J. Smits. Doorsnede klassenbouw, kapel en feestzaal, februari 1930. (Archief Sint-Lievenscollege en archief Constructor, dossiernummer D1008)

Afbeelding 27: Afbraakwerken van de voorbouw aan de Kasteelpleinstraat, gezien vanuit blok C. Vleugel A is al opgetrokken tot tegen deze oude constructie.
(Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 28: Foto van leerlingen op de speelplaats; vleugel A is al in gebruik, vleugel B is nog in aanbouw.
(Archief Sint-Lievenscollege)

De werken aan vleugel C en D worden aangevat vanaf september-oktober 1930. De gevel van Vleugel D (de *biscuiterie*) wordt behouden, enkel het schrijnwerk in de gevels en het interieur worden aangepast. De voorziene balkons worden niet uitgevoerd. De dakspeelplaats voor internen op vleugel D wordt gerealiseerd.
Ook de gebouwstructuur van vleugel C wordt behouden. De voorgevel ter hoogte van vleugel C wordt al grotendeels afgewerkt.

In april 1931 gaat men dan effectief van start met de ruwbouwwerken van vleugel B. Tegelijkertijd gebeurt de afwerking van de kapelbouw en vleugel C.

Op 17 mei 1931 wordt de kapel, toegewijd aan Christus Koning, in gebruik genomen, twee maanden later op 18 juli 1931 de feest- en proclamatiezaal. De afwerking van de speelplaats is op dat moment in volle uitvoering.
Op 22 september 1931 is vleugel C met de studiezaal en slaapzalen afgewerkt en klaar om in gebruik te nemen.
Dan rest enkel nog de afwerking van vleugel B. Deze duurt tot oktober 1932. Op 16 oktober 1932 wordt de school plechtig ingewijd door kardinaal Van Roey.

Afbeelding 29: Partieel zicht op vleugel B, C en D, gezien vanop de speelplaats; gelijkvloerse, eerste en tweede verdieping van vleugel B zijn in aanbouw.
(Archief Sint-Lievenscollege)

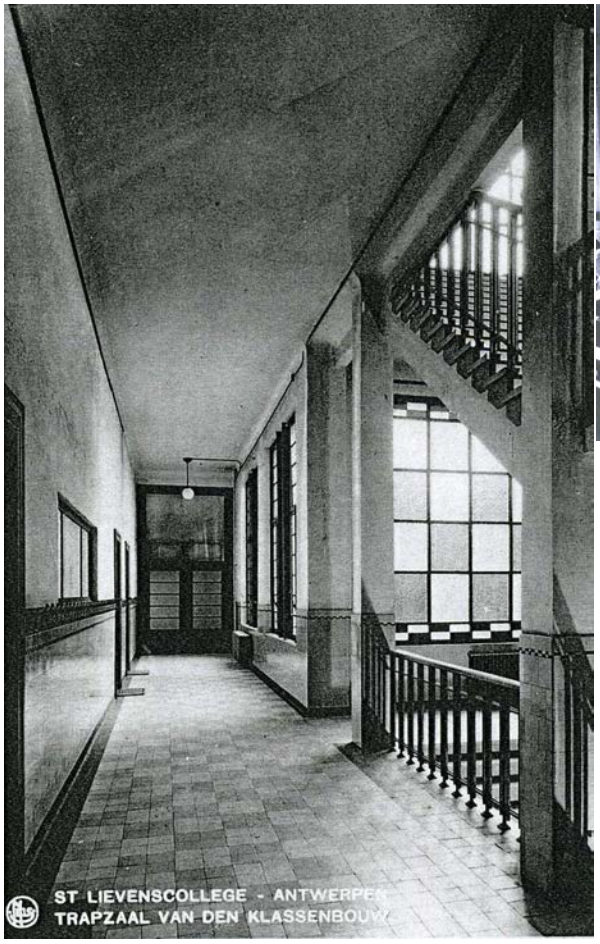
Afbeelding 30: Zicht op voorgevel vanaf de straat. Het schrijnwerk is geplaatst zonder beglazing, het beeldhouwwerk is in uitvoering.
(Archief Sint-Lievenscollege)

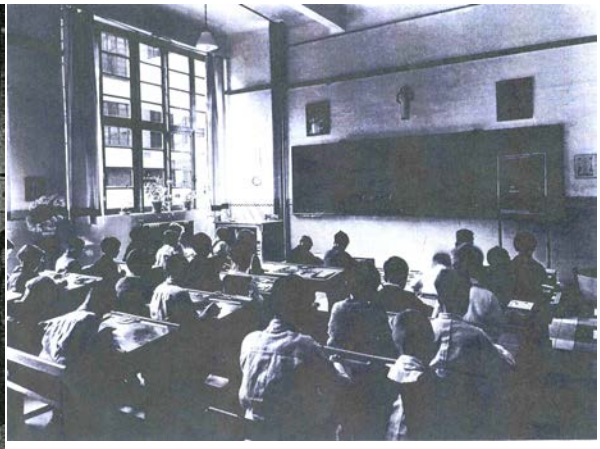
Afbeelding 31: Prentbriefkaart met zicht op de voorgevel in de Kasteelpleinstraat.
(Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 32: Koor van de kapel tijdens de inwijding van de school door Kardinaal Van Roey, 1932.
(Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 33: Grote traphal van vleugel A, ca. 1932. (Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 34: Eén van de klassen in vleugel A, ca. 1932. (Archief Sint-Lievenscollege)

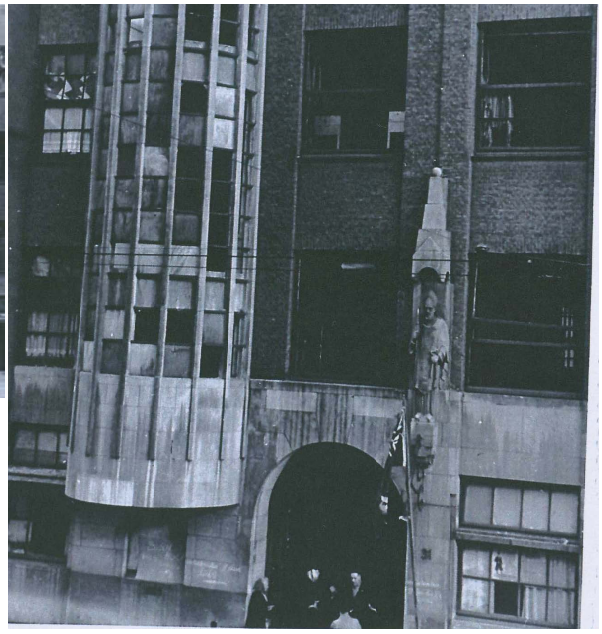
Afbeelding 35: De speelplaats, ca. 1932. (Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 36: De voormalige refter voor leerlingen in vleugel A, ca. 1932. (Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 37: Foto van de voorgevel met zicht op de kleine loggia en de gelijkvloerse tot de derde verdieping, vele vensters in de gevel zijn gebroken.
(Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 38: Foto van de voorgevel met zicht op de grote loggia, vele vensters in de gevel zijn gebroken.
(Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 39: Ideaalvoorstelling van ontwerp voor interieur van de kapel door Flor Van Reeth en Eugeen Yoors, 1939. (Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 40: Koor van de kapel, 1949.
(Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006, p. 92)

Afbeelding 41: Feestzaal op de gelijkvloerse verdieping van vleugel D, ca. 1932. (Archief Sint-Lievenscollege)

2.3 VERANDERINGSWERKEN NA 1932

Tijdens WO II, 1944-1945, lopen de gebouwen van het Sint-Lievenscollege zware schade op door 3 bommen die in de buurt vallen. In de daaropvolgende jaren worden herstellingswerken uitgevoerd, o.a. aan dekstenen, dakbedekking, similibepleistering, schrijnwerk en pleisterwerk. Het glasraam van Sint-Ludgardis wordt hersteld door Marc De Groot.

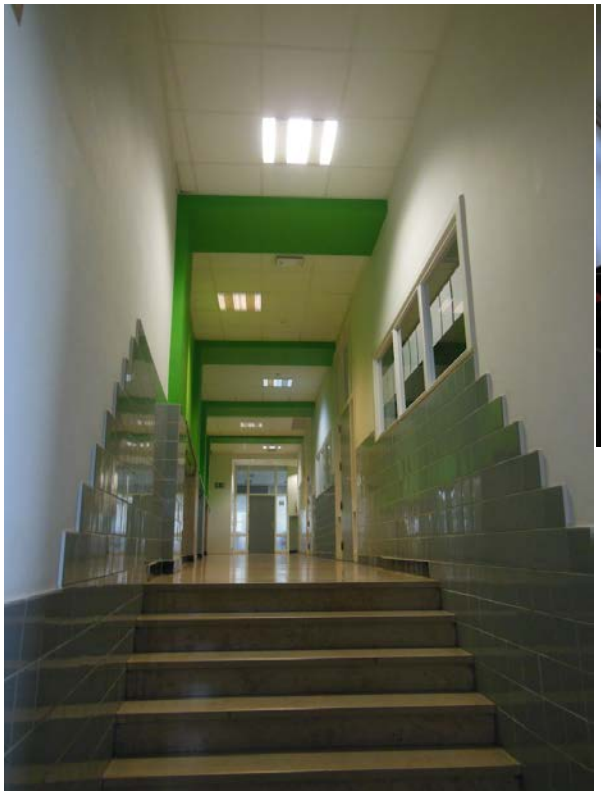
Het duurt nog tot 1949 vooraleer de kapel in vleugel D zijn definitieve afwerking kreeg. Deze afwerking gebeurde sinds de oprichting stelselmatig, aangezien ze gefinancierd werd met giften. Naast de glasramen van Yoors wordt in 1945 het Mariaraam rechts in de kapel geplaatst. Het raam is ontworpen door Marc De Groot. Later volgt het Sint-Jozefraam links in de kapel, eveneens vervaardigd door Marc de Groot.
De laatste glasramen komen in het schooljaar 1948-1949, op het doksaal aan weerszijden van het God de Vaderraam. De ramen, die twee serafijnen voorstellen, werden uitgevoerd door Jacques Colpaert.

Als snel worden er binnen het schoolgebouw de nodige aanpassingen gedaan aan het wijzigende schoolleven zoals de opheffing van het internaat en het steeds toenemend aantal leerlingen. In 1959, bij de bouw van klassen op de turnzaal in blok E, verdwijnt de linker zijabsis met glasraam om een doorgang te maken naar E. De slaapzalen op de tweede en derde verdieping van vleugel C zijn in 1962-63 verbouwd tot klassen (naar ontwerp van Paul Prims). Ook de studiezaal voor internen op de eerste verdieping krijgt na afschaffing van het internaat een nieuwe functie: lerarenrefter en lerarenzaal.

In de jaren ’70 van de 20ste eeuw worden belangrijke wijzigingen doorgevoerd in de school. De inkompartij wordt gemoderniseerd (ontwerp R. Bryon) en er wordt nieuw sanitair ingericht op het gelijkvloers van vleugel C. De feestzaal wordt omgebouwd tot zwembad, de kapel wordt ingericht als refter en polyvalente ruimte (ontwerp H. Van Hunsel). In de kelder van vleugel A wordt een bibliotheek ingericht.

In dezelfde periode (1973) worden de ramen van de voorgevel vervangen door ‘modern’ aluminium schrijnwerk (naar ontwerp van architecten Van Hunsel-De Winter).
Drie jaar later worden ook de ramen van de speelplaatsgevels vervangen door eenzelfde type schrijnwerk.
In 1976 worden op de derde verdieping van vleugel D een wetenschapsklas en laboratoria ingericht.

In 1981 worden verstevigingwerken uitgevoerd aan de grote loggia. Het origineel Amerikaans glas in smeedijzeren constructie wordt uitgenomen en vervangen door een groen structuurglas. De monelen in witte steen worden in een korset van U-profielen in roestvrijstaal geplaatst.

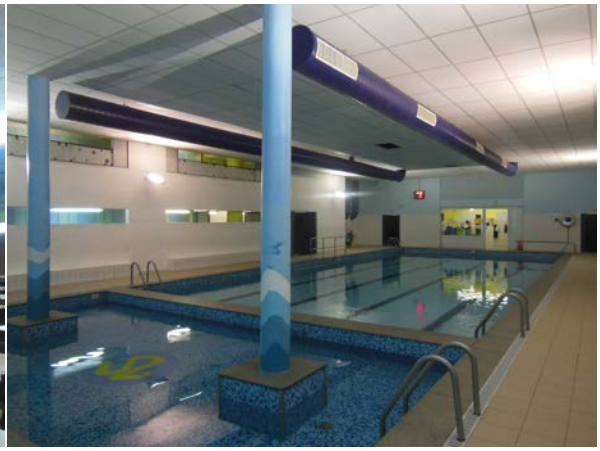
Afbeelding 42: Gang op de tweede verdieping van vleugel C. Vleugel C werd heringericht in 1962-1963. 2017 (MWA)

Afbeelding 43: Lerarenkamer op de eerste verdieping van vleugel C. Vleugel C werd heringericht in 1962-1963. 2017 (MWA)

Afbeelding 44: Refter ingericht in de jaren ’70 in de voormalige kapel in vleugel D, 2017 (MWA)

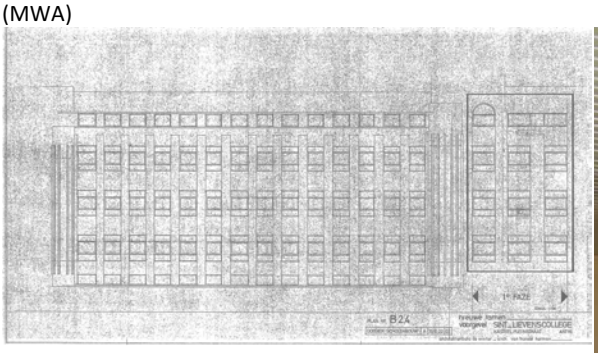
Afbeelding 45: Zwembad ingericht in de jaren ‘70 in de voormalige feestzaal in vleugel D, 2017 (MWA)

Afbeelding 46: Bij de herinrichting van de voormalige kapel tot polyvalente zaal met podium, in de jaren ’70, werden enkele glasramen verwijderd. De raamopeningen werden dicht gemetst, 2017 (MWA)

Afbeelding 47: Bibliotheek in de kelder van vleugel A, ingericht in de jaren ’70, 2008 (MWA)

Afbeelding 48: Gevelaanzicht met nieuwe aluminium schrijnwerk, 1973. (Archief Sint-Lievenscollege)

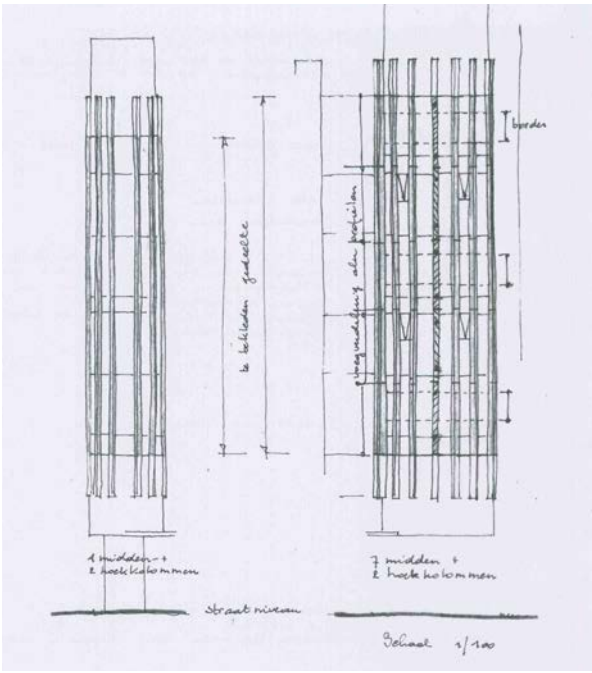
Afbeelding 49: Laboratorium op de derde verdieping van vleugel C, ingericht in 1976.
Enkel de smeedijzeren kolommen van de voormalige *biscuiterie* zijn bewaard gebleven, 2017 (MWA)

Afbeelding 50: Voorgevel voor de restauratie in 2012-2013, met aluminium schrijnwerk uit 1973, 2008 (MWA)

Afbeelding 51: Voorgevel voor de restauratie in 2012-2013, grote loggia met verstevigingsconstructie en groen structuurglas van 1981, 2005 (MWA)

Afbeelding 52: Ontwerptekening verstevigingswerken loggia voorgevel van P. Meekel. Vooraanzicht loggia's, december 1981. (Archief Sint-Lievenscollege)

In 1993 wordt op de eerste verdieping van vleugel B, in de voormalige lerarenrefter, een huiskapel ingericht.

In april 1995 wordt het Sint Lievenscollege omwille van architectuur-historische, architecturale en sociaal-culturele waarde beschermd als monument ("*als modern schoolgebouw opgericht naar ontwerp van leden van de kunstkring "De Pelgrim", J. Huygh, J. Smits, F. Van Reeth, E. Yoors, A. Poels en R. Sauter en als het eerste Vlaamse College, dat werd gerealiseerd dankzij het mecenaat van Lieven Gevaert*").

In de periode 1997-1999 worden de 4 glasramen van Yoors die nog in de kapel aanwezig waren gerestaureerd door F. Penders en P. de Jaeger. Een aantal glasfragmenten werden verlijmd en minder verantwoorde herstellingen van de oorlogsschade werden hernomen. Het God de Vader-raam werd volledig herlood waarbij alle glasfragmenten werden gereinigd. De ramen worden herplaatst met voorzetglas. Ook het Collegii Rectorraam, dat een tijd was opgesteld op de gelijkvloerse verdieping van vleugel A, wordt dan herplaatst in de kapel en beschermd met luiken.

In 1997 wordt het zwembad gerenoveerd en aangepast aan Vlarem II.

Op de derde verdieping van vleugel B worden in 1998, naar ontwerp van architect Van Bortel, klassen en een secretariaat ingericht. Het secretariaat is in tussentijd verhuisd naar de eerste verdieping, op de derde verdieping bevindt zich nu een computerklas.

In 2003 brak er brand uit op de bovenverdieping van zaal D. Er was enorme rookschade. Het verlaagd plafond in de refter werd vernieuwd, de glasramen werden gereinigd.

2.4 RECENTE RESTAURATIEWERKEN

In 2001 werd aan Rudi Mertens (nu MAAT_WERK architecten) de opdracht gegeven te starten met een vooronderzoek i.f.v. de restauratie van het historische deel van het schoolgebouw.
In 2005-2006 is door studiebureau Lode Declercq een materieel-technisch onderzoek gebeurd naar afwerkingen van de voorgevel en het interieur van grote en kleine loggia en enkele representatieve vertrekken in vleugel B. Het rapport met bijlage dd. maart 2006 is overgemaakt aan Onroerend Erfgoed, Antwerpen. [2]
In 2005-2006 is door studiebureau Triconsult een stabiliteitsonderzoek van vleugel B uitgevoerd. Het rapport dd. 16.03.2006 (voorlopige versie) is overgemaakt aan Onroerend Erfgoed, Antwerpen.[3] Gelijktijdig werd de standzekerheid van de vloeren en het dak van vleugel D gecontroleerd.[4]

Eveneens in 2005 werd door Van Hunsel & Partners gestart met de opmaak van een masterplan inzake de functionele invulling van de school.[5]

In 2008 werden herstellingswerken uitgevoerd aan de bovenste gaanderij achteraan de speelplaats. Het parement werd deels gedemonteerd en heropgemetst. Het voegwerk, Frans snijwerk, werd vernieuwd. De similibepleistering bovenaan de muur werd eveneens vernieuwd.
In datzelfde jaar werden herstellingswerken uitgevoerd in de voormalige kapel. De werken omvatten het in orde stellen van het podium naar de toestand 1932: herstel en aanvullen van de boordsteen in Comblanchien, herstellen van het parket. De overige beschreven werken houden hiermee direct verband: o.a. herstel van bepleistering t.h.v. de boordsteen en schilderwerk op deze wanden.
Rond 2008 werd de dakdichting van vleugel D vernieuwd.

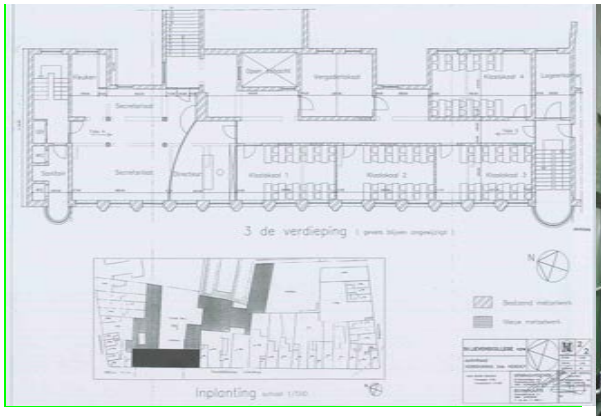
---

[2] L. DE CLERCQ, *Sint-Lievenscollege, Kasteelpleinstraat, Antwerpen, VOORBOUW (B-vleugel) ARCHITECT JEF HUYGH, 1929-1932, MATERIEEL-TECHNISCH ONDERZOEK NAAR AFWERKINGSLAGEN*, maart 2006

[3] TRICONSULT, *Sint-Lievenscollege Antwerpen,* Stabiliteitsonderzoek Vleugel, werkdocument dd. 16.03.2006

[4] TRICONSULT, *Sint-Lievenscollege Antwerpen, Draagkracht structuur vleugel D*, werkdocument dd. 9.06.2006

[5] V.O.F. ARCHITECTENBUREAU VAN HUNSEL HERMAN EN VAN HUNSEL MARJAN – VAN HOOYDONK KURT – VAN DEN OUWELAND ANS, *vzw Sint-Lievenscollege, Masterplan Kasteelpleinstaat*, 2007

Afbeelding 53: Ontwerptekening verbouwing derde verdieping van M. Bortel. Nieuwe toestand, inplanting, grondplan derde verdieping, maart 1998.
(Archief Sint-Lievenscollege)

Afbeelding 54: Computerklas op de derde verdieping van vleugel B, 2017 (MWA)

Afbeelding 55: Voorgevel na de restauratiewerken, 2014 (MWA)

Afbeelding 56: Speelplaatsgevels na de restauratiewerken, 2018 (MWA)

Bij restauratie van de voorgevel in de periode 2012-2013 werd het oorspronkelijke gevelbeeld hersteld. De oorspronkelijke indeling en maatvoering van het schrijnwerk, houten ramen en Amerikaans glas in ijzer gevat voor de loggia's, werd hernomen. De winkelpuien en lantaarns werden opnieuw vernikkeld uitgevoerd. Schaarhekkens naar oorspronkelijk model sluiten opnieuw de winkels af.
Het schrijnwerk werd geschilderd naar de oorspronkelijke kleuren, die afgeleid zijn uit het kleuronderzoek op de bestaande ramen. De oorspronkelijke similipleister voor de luifels werd hernomen. Vezelcementplaten naar oorspronkelijke kleurstelling vervangen de asbestcementplaten tussen de ramen van de vierde verdieping.
Het oorspronkelijk schrijnwerk in het niet-verwarmde torenvolume bovenaan de grote loggia, werd hersteld met behoud van het enkel glas. Hetzelfde principe werd aangehouden voor de puien van de winkels en het restaurant, waar warmtewinsten in de zomer problematischer zijn dan warmteverlies in de winter. De bestaande luifel beschermt grotendeels tegen bezonning.

Wat betreft de bouwfysische toestand waren de voornaamste problemen: roest van natuursteenankers, betonaantasting bij de luifels, vocht- en vorstschade aan baksteen (vermoedelijk in combinatie met roest van ingewerkte ijzeren verankeringen), verouderde dakafdichting en resterend oorspronkelijk schrijnwerk dat in slechte staat was.
Betonaantasting werd gesaneerd. Roestende verankeringen in metselwerk werden ingeschilderd en met het inbouwen van een zinkpastille als opofferingsanode wordt verdere roestvorming voorkomen. De dakafdichting werd vernieuwd en de daken werden gelijktijdig geïsoleerd. Het nieuwe schrijnwerk werd voorzien van isolerende beglazing
De restauratie van de speelplaatsgevels van vleugel A en B werd recent afgerond.
De restauratie-opties voor het exterieur van de speelplaatsgevels zijn gelijklopend met deze van de voorgevel. Het oorspronkelijke gevelbeeld werd hersteld: replicaschrijnwerk met isolerende beglazing, vernieuwen van similipleister, herstel van Frans snijwerk als voegwerk, isoleren van daken en vernieuwen van de dakafdichting.

Afbeelding 57: De voorgevel aan de Kasteelpleinstraat, 2014 (MWA)

Afbeelding 58: Opmetingsplan van de site van Sint-Lievenscollege aan de Kasteelpleinstraat door Landmetersbureau Motyka G.C.V, 2014

Afbeelding 59: Zicht op de speelplaats van op de gaanderij aan de oostzijde, met rechts vleugel A, achteraan vleugel B en links vleugel C en D, 2017 (MWA)

Afbeelding 60: Detail van de beelden die de lisenen van de voorgevel bekronen, 2012 (MWA)

3. INVENTARISATIE HUIDIGE TOESTAND

3.1 PLANNEN BESTAANDE TOESTAND

Zie bijlage 1.

3.2 EXTERIEUR

Het Sint-Lievenscollege heeft een opvallende, zeer aparte gevel aan de Kasteelpleinstraat. Achter deze voorbouw bevindt zich een onregelmatig opgebouwd complex, dat grotendeels de structuur van de oudere fabriek volgt. Enkel het centrale gedeelte van de fabriek werd volledig afgebroken voor de speelplaats.
Het hoofdgebouw in de Kasteelpleinstraat (vleugel B) valt op door de strakke verticale ritmering van de bakstenen lijstgevel met witte natuurstenen accenten. Opvallend is dat er gekozen werd om op de begane grond en eerste verdieping van het hoofdgebouw winkels te voorzien, in beide uiterste zijden geflankeerd door een uitbouw met een toegang tot het schoolgebouw. De kleine toegang geeft uit op een gang aan de achterzijde van het gebouw, aansluitend bij de gang van de klassenvleugel (vleugel A). De grote toegang geeft uit op de speelplaats. Naast de hoofdinkom bevinden zich het onthaal en enkele administratieve ruimtes. Op de verdiepingen van deze vleugel bevinden zich het secretariaat, bureaus, klassen en het archief.
Rechts van het hoofdgebouw en ten zuiden van de speelplaats bevindt zich een haakse vleugel (vleugel C) met sanitair op de gelijkvloerse verdieping en lerarenkamer en -refter, vergaderzaal en klassen op de verdiepingen. Daarbij haaks aansluitend, vleugel D met het zwembad en polyvalente ruimte of refter. Op de bovenste verdieping van dit gebouw bevinden zich wetenschapsklassen en laboratoria. Ten noorden van de speelplaats, haaks aansluitend bij de achtergevel van het hoofdgebouw bevindt zich een klassenvleugel (vleugel A). Op de verdiepingen van deze vleugel zijn telkens 5 klaslokalen voorzien. Op de gelijkvloerse verdieping situeren zich 3 klassen, de hoofdinkom en het leerlingensecretariaat, grenzend aan de voormalige keukenkoer. De ontsluiting van de klaslokalen gebeurt via een lange gang aan de achterzijde en door twee traphallen voor verticale circulatie.
De vierde zijde van de onregelmatige vierzijdige speelplaats wordt gesloten door gaanderijen of balkons.

Het hoofdgebouw aan de Kasteelpleinstraat bestaat uit vijf en een halve bouwlaag onder platte bedaking. Het gebouw telt veertien identiek opgebouwde smalle traveeën tussen twee toegangsrisalieten gekenmerkt door halfronde, doorlopende glazen erkers. De strakke verticale ritmering door deze erkers wordt versterkt door de natuurstenen lisenen die tussen elke travee zijn aangebracht, eindigend op een beeldbouwwerk van Vlaamse heiligen en bisschoppen.

De begane grond van dit gebouw fungeert als sokkel en bestaat uit winkelvensters en -deuren, afgelijnd door een overkragende puilijst waarboven zich een tussenverdieping met voormalige woonvertrekken van de winkels bevindt. De vensteropeningen in de lijstgevel zijn rechthoekig en zeer regelmatig geplaatst tussen de lisenen. De bovenverdieping kreeg een horizontaal accent door de aaneengesloten reeks bovenvensters onder een luifel.
In de linkse toegangstravee, op de begane grond bevindt zich een rechthoekige deuropening met hekwerk en een zijlicht links. Het toegangsgedeelte rechts is twee traveeën breed en wordt bekroond door een schilddak boven bandramen. Het torenvolume heeft op de hoek vier dikbuikige zuiltjes, ook wel ‘jefkes’ genoemd naar de roepnaam van architect Jozef Huygh. Rechts van de rondboogpoortdoorgang bevindt zich het beeld van Sint-Lieven.
De straatgevel van vleugel C die rechts bij dit hoofdgebouw aansluit, is in aansluitende stijl uitgebouwd. Tussen de twee traveeën bevindt zich eveneens een liseen met bekronend beeld. Op de bovenverdieping zien we een horizontaal vensterregister.

Afbeelding 61: Winkels op de begane grond van vleugel B,2017 (MWA)

Afbeelding 62: Vensters van de 4de verdieping onder betonnen luifel, 2017 (MWA)

Afbeelding 63: Het torenvolume heeft op de hoek vier dikbuikige zuiltjes, ook wel 'jefkes' genoemd naar de roepnaam van architect Jozef Huygh, 2017 (MWA)

Afbeelding 64: Het beeld van Sint-Lieven, rechts van de hoofdtoegang, 2017 (MWA)

Het beeld van patroonheilige Sint-Lieven dat boven de ingangspoort prijkt, is een creatie van beeldhouwer Rik Sauter, uitgevoerd door Albert en Jules Poels. Het beeld meet 2,08 meter bij 0,55 meter en is als enige van de reeks beelden gesigneerd door de kunstenaar. De dertien andere heiligenbeelden werden ontworpen door Jan Poels en uitgevoerd door zijn zonen Albert en Jules Poels. De beelden meten 2,71 meter bij 0,46 meter en beelden volgende heiligen uit: Bavo, Goedele, Johannes Berchmans, Walburgis, Norbertus, Dymphna van Geel, Karel de Goede, Ludgardis van Tongeren, Rumoldus van Mechelen, Gertrudis, Johannes Ruusbroeck, Godelieve van Gistel, Gummarus en Onze-Lieve-Vrouw van Vlaanderen.

De achtergevel van het hoofdgebouw kreeg een eenvoudigere vormgeving. De gevel heeft een verticale geleding met bakstenen penanten met daartussen rechthoekige vensteropeningen. De borstwering onder de ramen en de dakopstand zijn afgewerkt met similibepleistering. Tegen de achtergevel van vleugel B bevinden zich 2 balkons, waarvan het onderste doorloopt tegen vleugel A. De betonnen draagstructuur van de balkons is eveneens afgewerkt met similibepleistering. Het parement is voorzien van Frans Snijwerk: een rood-paarse platvolle basis met een getrokken voeg ingevuld met witgrijze mortelspecie.

Vleugels A, C en D bestaan uit vier bouwlagen onder een plat dak. De materialisatie van de speelplaatsgevels van deze vleugels is gelijkaardig aan deze van de speelplaatsgevel van vleugel B, de vormgeving is gedifferentieerd. Vleugel A sluit aan bij vleugel B: een alternering van verticale penanten in baksteenmetselwerk en raamtraveeën met borstweringen afgewerkt met similibepleistering. Tegen de gevel van vleugel A groeit een wilde wingerd die kort na de bouw van de klassenvleugel geplant werd.
De opbouw van de gevels van vleugel C en D wijkt licht af van de andere vleugels aangezien het een verbouwing van bestaande bouwdelen van de voormalige Usines Gevers betreft. Op de gelijkvloerse verdieping van vleugel C bevindt zich een gaanderij met smeedijzeren kolommen. De meest linkse travee, die smaller en hoger is dan de overige 4 traveeën, springt vanaf de 2de verdieping terug en is volledig afgewerkt met similibepleistering. In de uitbouw op de eerste verdieping bevond zich het kantoor van de prefect. De 4 traveeën aansluitend bij vleugel B zijn qua vormgeving gelijk aan vleugel A en B.
De gevel van vleugel D heeft eerder een horizontale geleding met doorlopende stroken similibepleistering t.h.v. de borstwering van de ramen. De gevel wordt bovenaan bekroond door een overkragende bakgoot. De dakopstand verspringt in hoogte: t.h.v. de penanten in metselwerk tussen de ramen is de opstand hoger opgetrokken. Tussen deze 'kantelen' bevinden zich ijzeren staven als borstwering voor de vroegere dakspeelplaats. De uitbouw op de eerste verdieping van vleugel D, aansluitend bij de linkse traphal, werd afgebroken. Hier bevond zich de 'cinema kabien'.
Alle gevels zijn voorzien van een plint in blauwe hardsteen. De dekstenen aan de zijde van de speelplaats zijn telkens in witte natuursteen.
De achtergevels van vleugel A en C zijn eerder gesloten. Hier is het oorspronkelijke houten schrijnwerk deels bewaard gebleven. Zowel schrijnwerk, beglazing als hang- en sluitwerk zijn bewaard gebleven waardoor deze ramen een hoge historisch waarde toegekend krijgen. De gevels van vleugel A rond de keukenkoer zijn eveneens soberder uitgewerkt. Het betreft baksteenmetselwerk met platvol voegwerk en met betonnen lateien met similibepleistering. Het houten schrijnwerk rond de voormalige keukenkoer is grotendeels bewaard gebleven. Ook dit schrijnwerk heeft een hoge historische waarde en architecturale waarde.
De achtergevel van vleugel D is grotendeels voorzien van een afwerking in similibepleistering. Naast het *Christus Koningraam* zien we de aftekening van twee dicht gemetste raamopeningen. De functie hiervan is niet duidelijk.

Ook de betonstructuur van de balkons achteraan de speelplaats is bekleed met similibepleistering. Het metselwerk van de achterwand van de balkons is opgevoegd met Frans Snijwerk.
De daken zijn als buitenruimte grotendeels in onbruik geraakt. Op vleugel A was een daktuin voorzien, op vleugel C een dakterras aansluitend bij de vetrekken van de leerkrachten en op dak D een dakkoer voor de internen.

Afbeelding 65: Achtergevel van vleugel A, 2008 (MWA)

Afbeelding 66: Achtergevel van vleugel C, 2017 (MWA)

3.3 PLANOPBOUW EN INTERIEUR

De kelders van de voormalige Usines Gevers zijn gedeeltelijk bewaard gebleven, namelijk onder vleugel A en C en onder de speelplaats.
Vleugels A en B zijn nieuwe gebouwvleugels met een draagstructuur uit ter plaatse gegoten beton.
Vleugels C en D zijn aanpassingen van bestaande structuren. De draagstructuur van vleugel D bestaat uit cirkelvormige metalen kolommen verbonden met stalen liggers waartussen de draagvloeren, namelijk bakstenen gewelfjes tussen stalen I-profielen, zijn aangebracht. Bij de aanpassingen in 1930 zijn 4 stalen kolommen weggenomen om grotere ruimtes, de feestzaal en kapel, te creëren. Dit werd opgevangen door een nieuwe structuur in gewapend beton. De draagvloer van de kapel en de klassen en de dakplaat werd eveneens vervangen door een betonplaat. In vleugel C werden de bestaande draagvloeren, eveneens bakstenen gewelfjes tussen liggers, vermoedelijk gedeeltelijk bewaard en deels vervangen door betonnen vloeren. De dakplaat, aansluitend bij vleugel B, werd vernieuwd in beton. De trapconstructies werden eveneens uitgevoerd in beton.

In vleugel A is de ruimteindeling grotendeels bewaard gebleven. Volgende aanpassingen zijn uitgevoerd:
- Opdelen van de voormalige refter van leerlingen in 2 lokalen (huidige leerlingensecretariaat, lokalen A 0.06a-b BT).
- Vergroten van de voormalige keukenkoer door afbraak van een tussenwand en plat dak (lokalen A 0.10 BT en A 0.11 BT).
- Plaatsen van een tussenwand in de voormalige keuken (lokaal A .08 BT).
- Samenvoegen van 2 klassen op verdieping 2 en 3 (lokaal A 2.02 BT en A 3.02 BT).

In vleugel B is de ruimteindeling in de loop der jaren ingrijpender gewijzigd:
- Aanpassen van de meest rechtse winkeltravee op de gelijkvloerse en eerste ter inrichting van bijkomende lokalen voor de school (lokalen B 0.05-B 0.09 en B 1.05-B 1.10).
- Inrichten van het onthaal, een vergaderlokaal en een berging in de voormalige boekerij van de leerlingen (lokalen C 0.03-C0.05).
- Afbreken van keukenlift en sanitair voor het inrichten van de sacristie (lokaal A11 SL).
- Aanpassen van de woning voor de bestuurder tot directielokaal en secretariaat (lokalen B 1.04 en B 1.05).
- Inrichten van een vergaderzaal in de voormalige boekerij van de leraars met plaatsing van lichte wanden (lokaal C 1.02).
- Aanpassen van de studio's en slaapkamers aan de straatzijde op de tweede verdieping tot klaslokalen door afbraak van tussenwanden (lokalen B 2.04-B 2.08).
- Inrichten van een klaslokaal in de voormalige slaapkamer en studio van de subregent door afbraak van tussenwanden (lokaal C 2.02).
- Aanpassen van de studio's en slaapkamers op de derde verdieping tot klaslokalen door afbraak van tussenwanden, waarbij ook de gang deels ingenomen wordt als klaslokaal (lokalen B 3.04-B 3.10). De doorgang naar vleugel A werd hierbij aangepast.
- Inrichten van een klaslokaal in de voormalige slaapkamer en studio van de regent door afbraak van tussenwanden (lokaal C 3.01).
- Aanpassen van de studio's en slaapkamers op de vierde verdieping tot bureaus en een vergaderlokaal door afbraak van tussenwanden (lokalen B 4.04-B 4.10).
- Inrichten van een conciërgewoning in de voormalige dienstslaapzaal door plaatsen van lichte wanden (lokalen C 4.02-C 4.08).

De oorspronkelijk grote ruimtes in vleugel C werden in de loop der jaren opgedeeld:
- Inrichten van sanitair in de voormalige studiezaal (gelijkvloers).
- Inrichten van refter en studie voor leerkrachten in de voormalige studiezaal (eerste verdieping);
- Inrichten van klaslokalen in de voormalige slaapzaal van leerlingen (tweede en derde verdieping). Hierbij werd een gang gerealiseerd langsheen de achtergevel van vleugel C.

Afbeelding 67: Gang op derde verdieping van vleugel A, 2017 (MWA)

Afbeelding 68: Grote traphal van vleugel A, 2017 (MWA)

Afbeelding 69: Klas op de derde verdieping van vleugel A, 2017 (MWA)

De aanpassingen in vleugel D betreffen voornamelijk de verbouwing van de feestzaal tot zwembad:
- De koeren achteraan de vleugel, aan weerszijden van de voormalige kleedkamers, werden dicht gebouwd.
- De trappen tussen de feestzaal en het podium die de eerste en tweede verdieping verbonden werden afgebroken.
- De kleedkamers en het toneel (gelijkvloerse en eerste verdieping) werden verbouwd tot dienstruimtes en een gang tot vleugel E.
- De lichtcabine aan de speelplaatszijde op de eerste verdieping werd afgebroken.
- Bij de inrichting van de kapel tot refter werden wanden ingebracht voor een vestiaire en een toog met bediening.
- In de grote ruimte aan de speelplaatszijde van de vierde verdieping (voormalig museum?) werden extra klassen ingericht (D41 en D45). De circulatie naar de bestaande klassen (D42-D44) werd aangepast.

De positie van de traphallen en liften in de verschillende vleugels werd steeds behouden. In vleugel A werd het oorspronkelijke sanitair behouden. Ook het sanitair in de kleine loggia van vleugel B is oorspronkelijk.

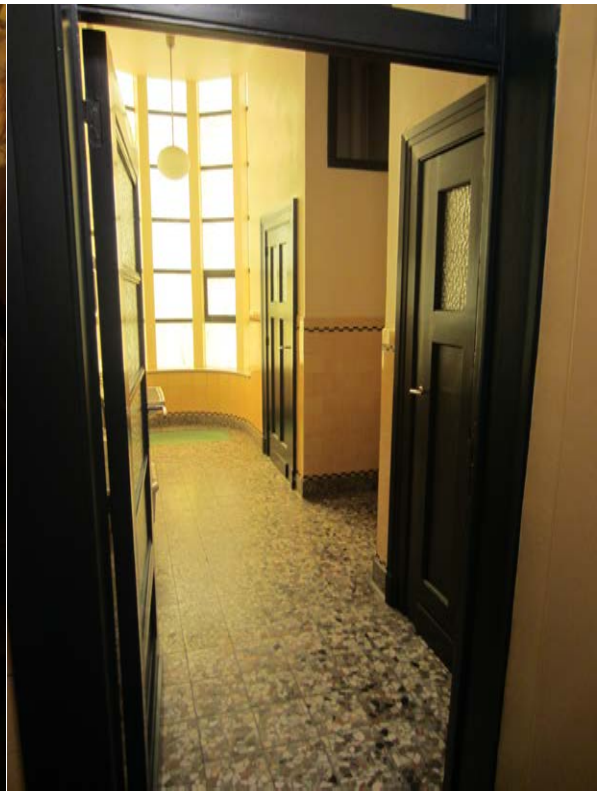
Wat betreft de interieurafwerking is vooral vleugel A goed bewaard gebleven. Recentere ingrepen zijn beperkt tot onderhouds- en herstellingswerken en aanpassingen aan hedendaagse eisen, bv. de plaatsing van valse plafonds in de klaslokalen. Vleugel B en D zijn gedeeltelijk bewaard gebleven. De grootste aanpassingen zijn uitgevoerd in vleugel C.
Bij de bouw van de school werd het materiaalgebruik consequent doorgetrokken in alle gebouwvleugels. De tegelvloeren zijn gerealiseerd in keramische tegels in zwart, wit, grijs en rood, gelegd in geometrische patronen. De wandtegels zijn geglazuurde tegels in okerkleur, voorzien van een decoratieve boord (verschillende geometrische patronen). De trapbekleding is gerealiseerd in een beige natuursteen, namelijk Comblanchien. De trapleuningen met geometrisch patroon zijn in smeedijzer met een houten handgreep. Ook het binnenschrijnwerk heeft in de verschillende gebouwvleugels een gelijkaardige detaillering.

Hierbij volgt een opsomming van de waardevolle, monumentale elementen in het interieur van de verschillende schoolvleugels.

Vleugel A
- Oorspronkelijke tegelvloeren in gangen, traphallen, klassen, sanitair en bergingen.
- Oorspronkelijke wandtegels in gangen, traphallen en klassen.
- Oorspronkelijk pleisterwerk met afgeronde hoeken (in de klaslokalen verborgen boven verlaagde plafonds).
- Oorspronkelijk binnenschrijnwerk (binnendeuren en ramen met kleinhouten en gehamerd glas, kapstokken in gangen en klassen).
- 0orspronkelijke trappen in Comblanchien, met smeedijzeren leuningen en houten handgreep in kleine en grote traphal.
- Verhoogde treden vooraan in de klassen, met tegels en boordsteen in Comblanchien (in klassen A 2.02 BT en A 3.02 BT uitgebroken bij het samenvoegen van de klassen).
- Oorspronkelijke granitovloer in kelder vleugel A (traphal en bibliotheek).

Afbeelding 70: Grote traphal in vleugel B, 2014 (MWA)

Afbeelding 71: Sanitair in kleine loggia van vleugel B, 2014 (MWA)

Afbeelding 72: Traphal van vleugel D, 2017 (MWA)

Afbeelding 73: Traphal van vleugel D, 2017 (MWA)

Vleugel B
- Oorspronkelijke lambriseringen in eternitplaten (kleine traphal en grote traphal van verdieping 4 naar 5).
- Houten trappen van verdieping 4 naar 5.
- Houten plankenvloeren (gang verdieping 1 en bureau directie (B 1.02), in overige lokalen vermoedelijk onder recente vloerbekleding).
- Oorspronkelijke tegelvloeren en wandtegels (gang gelijkvloerse en eerste verdieping, grote loggia, kleine traphal en sanitair kleine loggia).
- Oorspronkelijk pleisterwerk met afgeronde hoeken (gangen, grote loggia, kleine traphal en sanitair kleine loggia, in de kleine lokalen aan de speelplaatszijde, vermoedelijk boven verlaagde plafonds in andere ruimtes).
- Oorspronkelijke binnendeuren
- Oorspronkelijke trappen in Comblanchien, met smeedijzeren leuningen (grote en kleine traphal tot verdieping 4, trappen naar vleugel A).

Vleugel C
- Resten van oorspronkelijke wandtegels (in de lerarenkamer op verdieping 1).

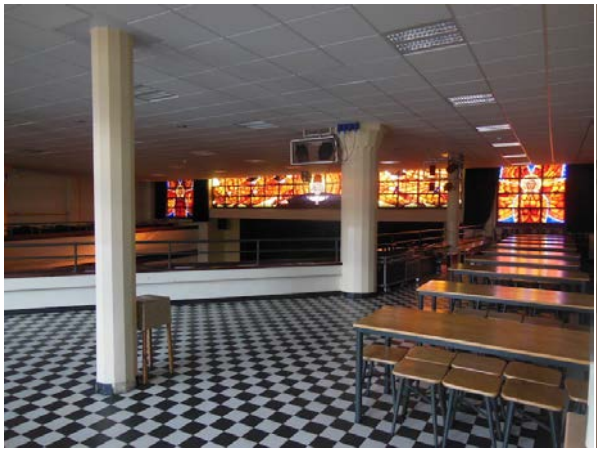
Vleugel D
- Oorspronkelijke tegelvloeren (refter en traphallen).
- Oorspronkelijke wandtegels (traphallen).
- Oorspronkelijk pleisterwerk met afgeronde hoeken (traphallen).
- Oorspronkelijke binnendeuren en –ramen (traphallen, refter).
- Oorspronkelijke trappen en leuningen.
- Artdecostucwerk (boven verlaagd plafond) in de kapel en feestzaal.
- Kolommen in zwembad van de voormalige gaanderij in de feestzaal.
- Smeedijzeren kolommen van de voormalige *biscuiterie* in de klassen op de 3de verdieping.

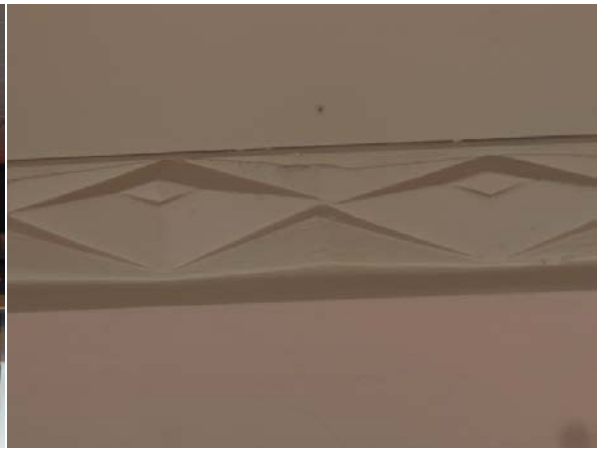
Afbeelding 74: Refter in de voormalige kapel, 2017 (MWA)

Afbeelding 75: Refter in de voormalige kapel, 2017 (MWA)

Afbeelding 76: Gaanderij van de voormalige kapel, 2017 (MWA)

Afbeelding 77: Detail van het stucwerkplafond in de voormalige kapel, 2017 (MWA)

Afbeelding 78: Detail van het stucwerk op de borstwering van de gaanderij in de voormalige kapel, 2017 (MWA)

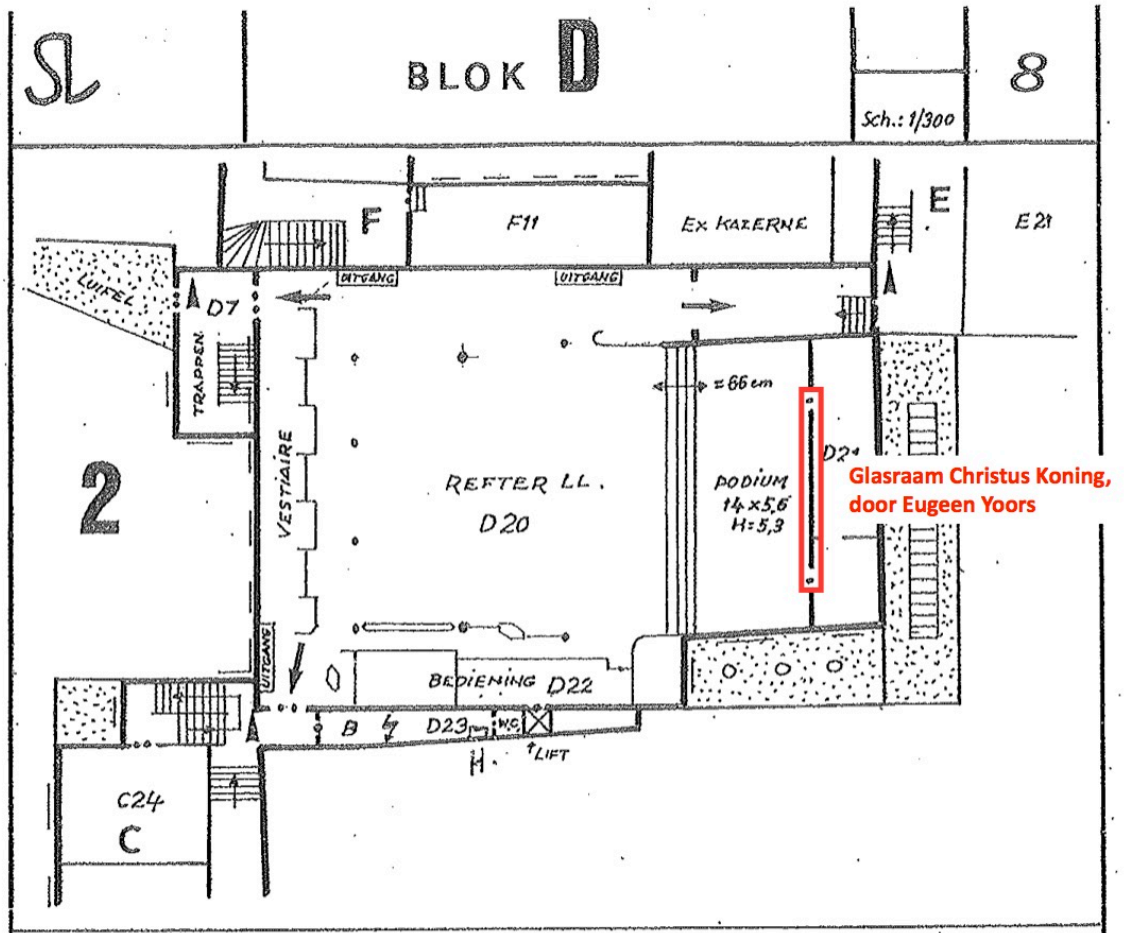
Afbeelding 79: Detail van het stucwerkplafond in de voormalige feestzaal, 2017 (MWA)

Glasramen

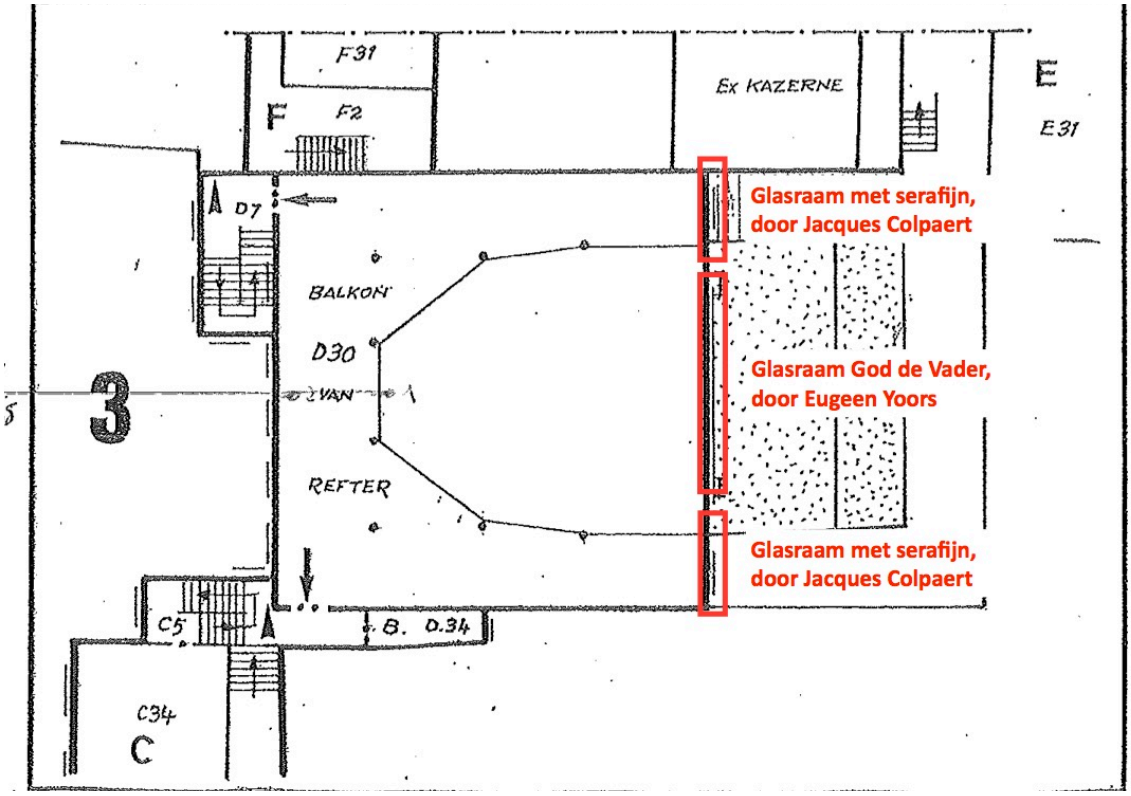
De glasramen van de kapel zijn ontworpen door Eugeen Yoors, Jacques Colpaert en Marc De Groot. Ze zijn echter niet allemaal ter plaatse bewaard gebleven.
De glasramen *God de Vader* (1931) en Christus *Koning* (1937) van Eugeen Yoors en de *serafijnen* (1948-49) van Jacques Colpaert zijn in de kapel bewaard gebleven. Deze ramen zijn in de periode 1995-1999 voorzien van een houten voorzetraam. Het betreft een systeem zonder ventilatie van de spouw.

De glasramen van *Sint-Lieven* en *Sint-Ludgardis (1937),* eveneens van Eugeen Yoors, zijn in 1989 verplaatst naar de grote traphal van vleugel A. Zij zijn in nieuwe houten ramen geplaatst, in de spouw van isolerende beglazing. Het is eveneens een systeem zonder ventilatie.

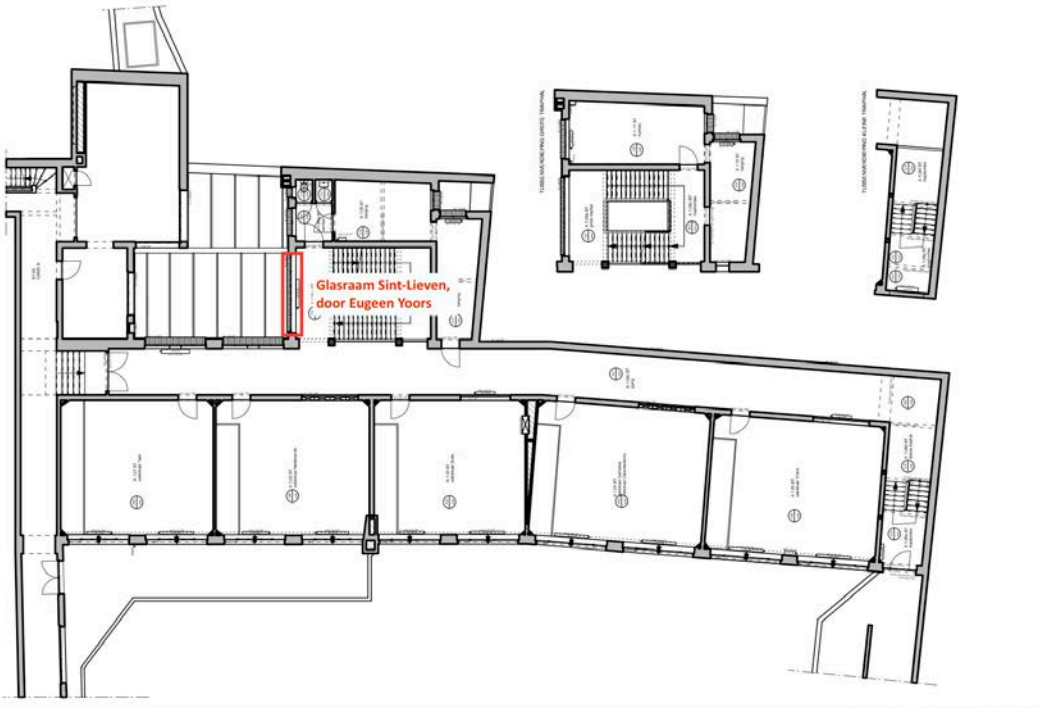
Het *Mariaraam* (1945) van Marc De groot is in 1989 verplaatst naar vleugel E op de derde verdieping, het *Sint-Jozefraam* (1946) werd recent verplaatst naar de tweede verdieping. Ook deze glasramen zijn tussen 2 glasplaten geplaatst zonder ventilatie van de spouw.

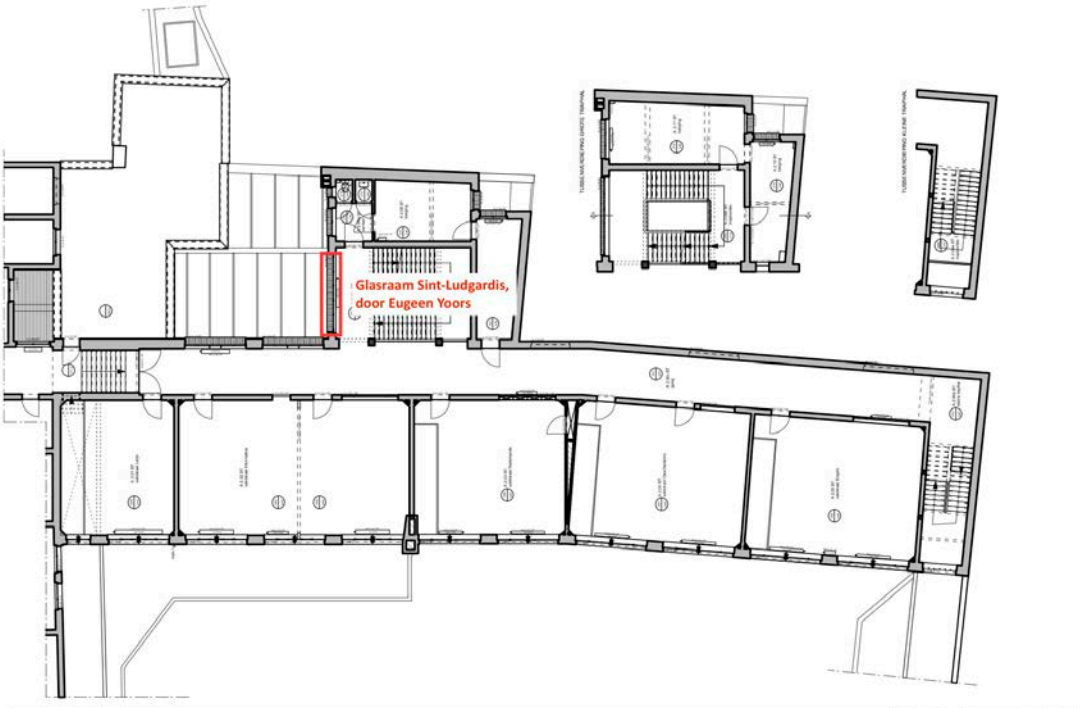
Afbeelding 80: Situering van glasraam Christus Koning door Eugeen Yoors

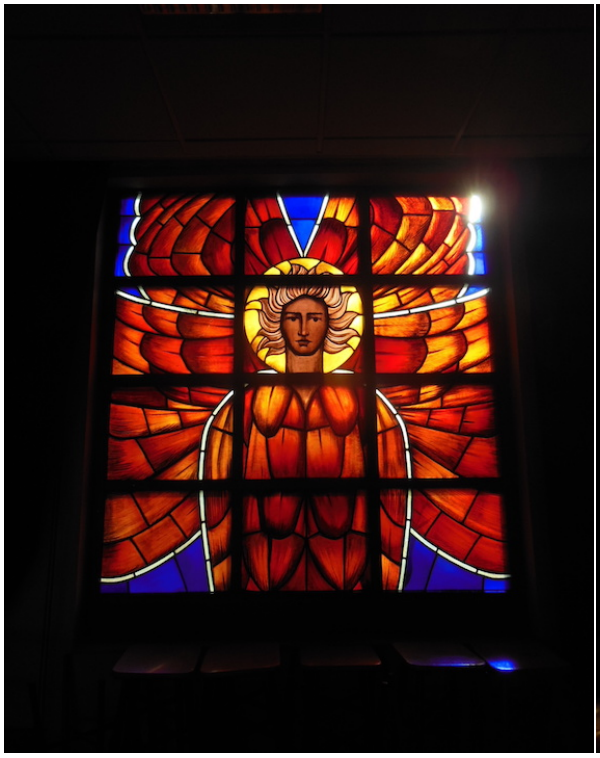
Afbeelding 81: Situering van glasramen God de Vader door Eugeen Yoors, Serafijnen door Jacques Colpaert

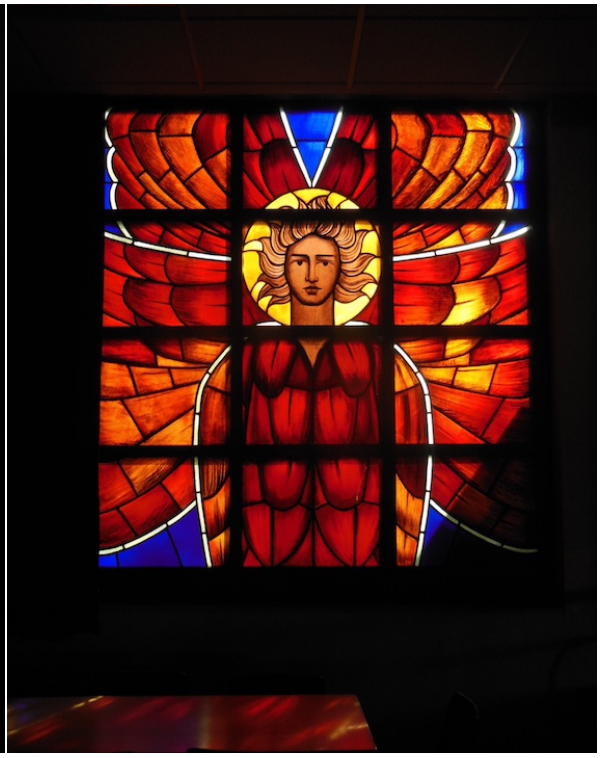
Afbeelding 82: Grondplan vleugel A, eerste verdieping: situering van glasraam Sint-Lieven door Eugeen Yoors

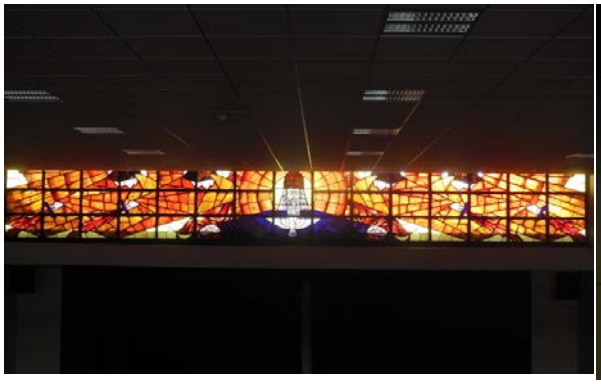
Afbeelding 83: Grondplan vleugel A, tweede verdieping: situering glasraam Sint-Ludgardis door Eugeen Yoors

Afbeelding 84: Glasraam met *serafijn*, door Jacques Colpaert, 2017 (MWA)

Afbeelding 85: Glasraam met *serafijn*, door Jacques Colpaert, 2017 (MWA)

Afbeelding 86: Glasraam *God de Vader*, door Eugeen Yoors, 2017 (MWA)

Afbeelding 87: Glasraam *Christus Koning*, door Eugeen Yoors, 2018 (MWA)

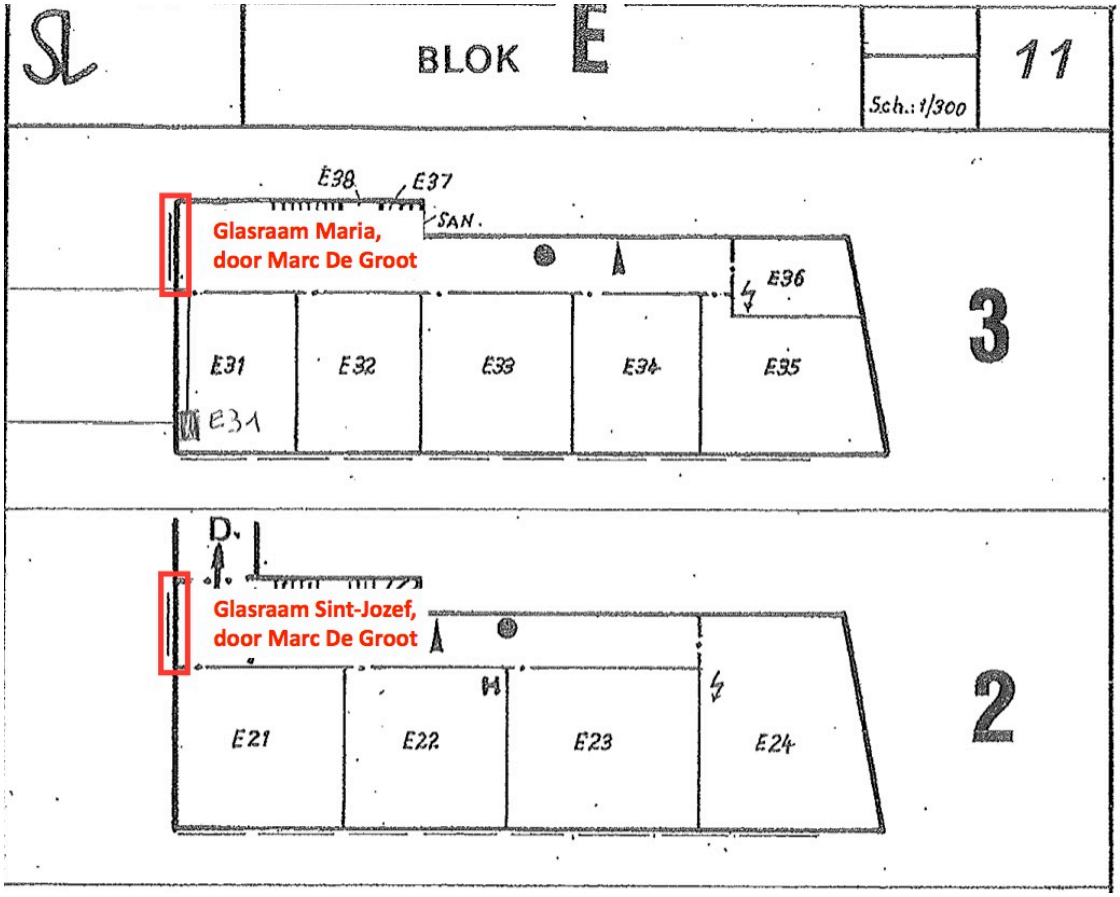
Afbeelding 88: Zicht op de achtergevel van vleugel D met voorzetramen aan de glasramen van Eugeen Yoors, 2017 (MWA)

Afbeelding 89: Glasraam *Sint-Lieven*, door E. Yoors, 2017 (MWA)

Afbeelding 90: Glasraam *Sint-Ludgardis*, door E. Yoors, 2017 (MWA)

Afbeelding 91: Situering glasramen Maria en Sint-Jozef door Marc De Groot

Afbeelding 92: Glasraam *Maria*, door M. De Groot, 2017 (MWA)

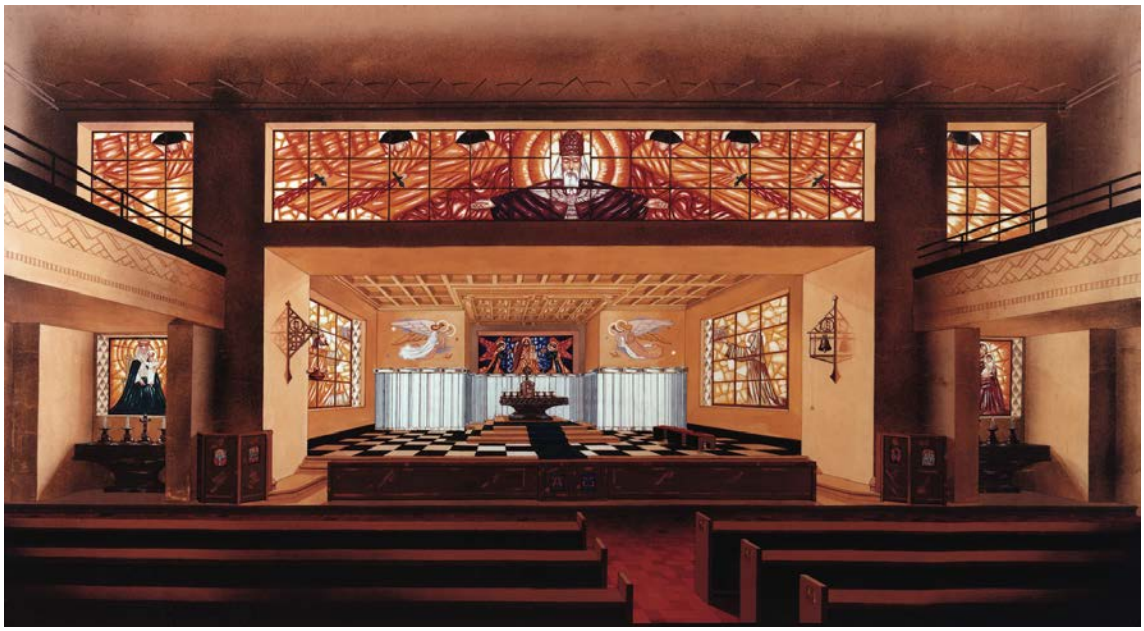
Afbeelding 93: Glasraam *Sint-Jozef*, door M. De Groot, 2017 (MWA)

Afbeelding 94: Jan Poels, plaasteren model gevelbeeld Onze-Lieve-Vrouw met Kind (1931), 2018 (MWA)

Afbeelding 95: (Eugeen Yoors), ontwerp glasraam H. Lieven, (1937), gouache op papier; 50 x 46 cm, 2018 (MWA)

Afbeelding 96: (Flor Van Reeth, Eugeen Yoors), uitvoeringstekening kapel, (1939), gouache op stevig papier; 107 x 197 cm

3.4 CULTUURGOEDEREN

Zie fiches in bijlage 2.

Onderstaande voorwerpen waren op het moment van de bescherming aanwezig in de school. Ze worden beschouwd als onroerend door wilsbestemming. Er is een waarde versterkende band tussen het roerend goed en het monument.

1/ (Jan Poels), plaasteren model gevelbeeld Norbertus, (1931).
2/ (Jan Poels), plaasteren model gevelbeeld Ludgardis, (1931).
3/ (Jan Poels), plaasteren model gevelbeeld Godelieve, (1931).
4/ (Jan Poels), plaasteren model gevelbeeld Gummarus, (1931).
5/ (Jan Poels), plaasteren model gevelbeeld Rumoldus, (1931).
6/ (Jan Poels), plaasteren model gevelbeeld Gertrudis, (1931).
7/ (Jan Poels), plaasteren model gevelbeeld Dymphna, (1931).
8/ Jan Poels, plaasteren model gevelbeeld Onze-Lieve-Vrouw met Kind, (1931).
Archiefbron: ASLCA, I.4. *Op- en inrichting patrimonium*: Nota aan C. Simons (20.06.1933).
Publicaties: *Het kunstboek*[6], p. 54-60; Jaarboek 2013, p. 139-143.

Het betreffen plaasteren beelden die dienst deden als model bij het realiseren van de natuurstenen beelden die de pilasters van de voorgevel bekronen. De plaasteren beelden geven inzicht in de wijze waarop de beelden tot stand gekomen zijn. Bijzonder is dat de plaasteren beelden ontworpen en vervaardigd zijn door Jan Poels, terwijl de gevelbeelden gerealiseerd zijn door zijn zonen Jules en Albert Poels. De beelden versterken bijgevolg de architectuur-historische en artistieke waarde van het monument.

9/ (Eugeen Yoors), ontwerp glasraam H. Lieven, (1937), gouache op papier; 50 x 46 cm.
Archiefbron: *Sint-Lievenscollege.Erelijst1937-1938*, Antwerpen,1938, p.23.
Publicatie: Het *kunstboek*, p. 88-89.

Het betreft een ontwerpplan voor het glasraam van H. Lieven, oorspronkelijk aanwezig in de kapel, nu ondergebracht in de traphal van vleugel A.
De tekening geeft inzicht in het tot ontwerpproces van het glasraam. De tekening versterkt bijgevolg de historische en artistieke waarde van het glasraam en in globo van het monument.

10/ (Flor Van Reeth, Eugeen Yoors), uitvoeringstekening kapel, (1939), gouache op stevig papier; 107 x 197 cm.
Archiefbron: ASLCA, IV.E.46. *Financies vzw*: Brief F. Van Reeth aan J. Van Herck (1.05.1939).
Publicatie: *Het kunstboek*, p. 8, 9, 89.

De tekening werd in 1939 gemaakt door F. Van Reeth en E. Yoors om een beeld te krijgen van de nog uit te voeren verfraaiingen of aanvullingen van de kapel. De opmaak van de tekening wordt vermeld in een brief van F. Van Reeth aan J. Van Herck (zie bronvermelding). De tekening toont aan dat de kapel werd opgevat als een *gesamtkunstwerk.* Niet alleen de glasramen maar ook het meubilair en de liturgische voorwerpen werden ingetekend.
De tekening geeft een beeld van het artistieke kunnen van F. Van Reeth en E. Yoors en versterkt de artistieke, historische en architecturale waarde van het gebouw.

6 Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006.

Afbeelding 97: Deuren (2 st) en vakken (4st) van koorafsluiting (1949/1952), 2018 (MWA)

Afbeelding 98: Koorbel (1931), 2018 (MWA)

Afbeelding 99: Houders van koorbel en godslamp, 2018 (MWA)

Afbeelding 100: Eerste, voorlopige, set kandelaars voor altaar (7 st, 1931), 2018 (MWA)

Afbeelding 101: Zicht op het hoogaltaar in 1931 met de eerste set kandelaars (Archief Sint-Lievenscollege)

11/ Deuren (2 st) en vakken (4st) koorafsluiting (restant communiebank), 1949/1952
Publicatie: *Het kunstboek*, p. 92.
Archiefbron: ASLCA, *Fototheek*: Vormsel.

De kapel van de school werd ontworpen als *gesamtkunstwerk*. Het meubilair en de gebruiksvoorwerpen dienden samen ontworpen/bekeken te worden om te komen tot een harmonieus en samenhangend geheel. De koorafsluiting met deurtjes werd ook ingetekend op de ontwerptekening van Van Reeth uit 1939. Ze versterken bijgevolg de artistieke en architecturale waarde van het gebouw.
Opmerkelijk was ook de idee dat de school zelf diende bij te dragen bij de inrichting van de kapel. Deze is in de loop der jaren tot stand gekomen door giften en inzamelingen. Het was een kapel voor de school maar ook door de school. De koorafsluiting versterkt bijgevolg ook de socio-culturele waarde van het gebouw.

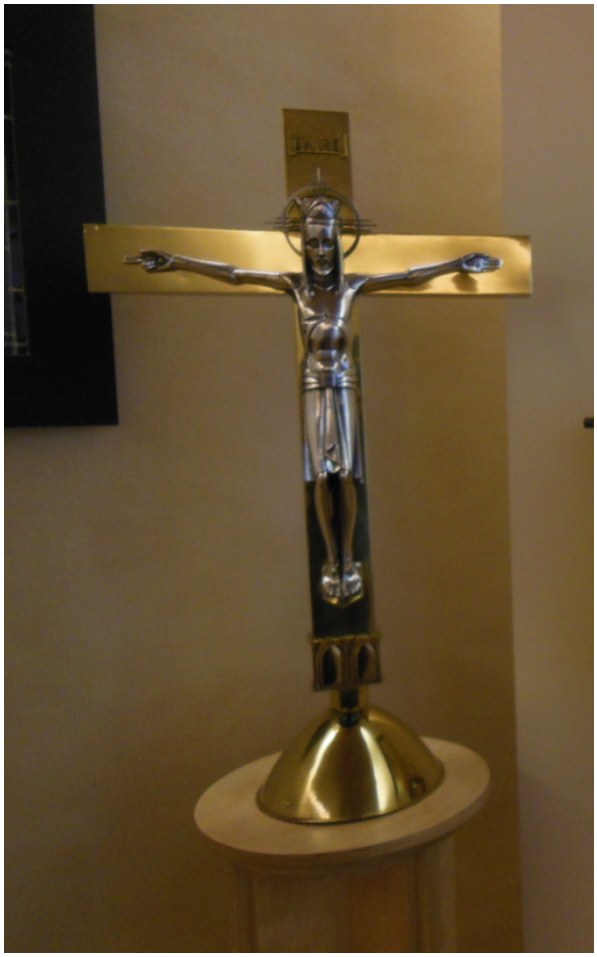
12/ Koorbel (1931) en godslamp door P.P. Génard (1932), met bijhorende houders
Archiefbron: ASLCA, I.4. *Op- en inrichting patrimonium*: Betalingsbewijs (7.10.1931) en ASLCA, I.4. *Op- en inrichting patrimonium. Kapel*: Nota *Giften kapel* (4.01.1932).
Archiefbron: *Sint-Lievenscollege.Eerelijst en uitslagen 1931-1932,* Antwerpen, 1932, (p.15). "15 october (1931): Een nieuwe klok – geschenk der studenten – klept in het koor, en onderstreept de hoogtepunten van het Liturgisch Gebed"
Publicatie: *Het kunstboek*, p. 83-84.
Zie ook afb. 32.

De kapel van de school werd ontworpen als *gesamtkunstwerk*. Het meubilair en de gebruiksvoorwerpen dienden samen ontworpen/bekeken te worden om te komen tot een harmonieus en samenhangend geheel. De koorbel en godslamp aan een houder zijn ook ingetekend op de ontwerptekening van Van Reeth uit 1939. Het betalingsbewijs toont aan dat de bel specifiek voor het Sint-Lievenscollege vervaardigd werd. Het was het eerste cultusobject dat in de kapel aanwezig was. Het betreft bovendien een geschenk van studenten (zie vermelding van alumni op de bel)[7]. De godslamp werd betaald met collectegeld dat specifiek hiervoor werd opgehaald en met de winst van een toneelstuk opgevoerd in de school.
Opmerkelijk was ook de idee dat de school zelf diende bij te dragen bij de inrichting van de kapel. Deze is in de loop der jaren tot stand gekomen door giften en inzamelingen. Het was een kapel voor de school maar ook door de school. De koorafsluiting versterkt bijgevolg ook de socio-culturele waarde van het gebouw.

13/ Eerste, voorlopige, set kandelaars voor altaar (7 st), 1931
Publicatie: *Het kunstboek*, p. 84.
Archiefbron: ASLCA, I.4. *Op- en inrichting patrimonium*: Brief J. Smits aan A. Hendrix met overzicht 'meergedane werken' (29.10.1931).
Zie ook afb. 32.

De kandelaars werden specifiek voor de kapel van het Sint-Lievenscollege aangekocht. Het betreffen nieuw vervaardigde kandelaars. Ze worden vermeld in een overzicht met 'meergedane werken' uit 1931 (zie archiefvermelding).
De kandelaars versterken de historische waarde van het gebouw aangezien ze getuige zijn van de vroegere inrichting als kapel. Ze versterken ook de artistieke waarde als deel van het *gesamtkunstwerk* dat F. Van Reeth voor ogen had bij het ontwerpen van de kapel. Het was één van de eerste aankopen die werden gedaan voor de inrichting en ingebruikname van de kapel.

[7] De term 'alumni'wordt in oneigenlijke zin gebruikt, namelijk zij die nog moeten afstuderen.

Afbeelding 102: Triomfkruis (1936) door Rie Haan, 2017 (MWA)

Afbeelding 103: Ciborie (1936), door Rie Haan, 2018 (MWA)

Afbeelding 104: Wierookvat (1935), 2018 (MWA)

Afbeelding 105: Tweede set kandelaars voor hoogaltaar (6 st, 1946),2018 (MWA)

14/ Triomfkruis (1936) en Ciborie, 1936, door Rie Haan

Publicatie: *Het kunstboek*, p. 67 en P. 86
Archiefbron: ASLCA, I.4. *Op- en inrichting patrimonium. Kapel*: factuur R. Haan (01.1936).
Zie afb. 40.

Een factuur van Rie Haan uit 1936 toont aan dat de ciborie specifiek voor het Sint-Lievenscollege vervaardigd werd (zie bronvermelding). Aangezien het triomfkruis uit dezelfde tijdsperiode dateert en eveneens door Rie Haan werd vervaardigd kan aangenomen worden dat ook dit object specifiek voor de kapel van de school werd gemaakt.
Het triomfkruis en de ciborie versterken de historische waarde van het gebouw aangezien ze getuige zijn van de vroegere inrichting als kapel. Ze versterken ook de artistieke waarde als deel van het *gesamtkunstwerk* dat F. Van Reeth voor ogen had bij het ontwerpen van de kapel. Ze zijn ook getuige van het artistieke kunnen van Rie Haan.

15/ Wierookvat, 1930

Publicatie: *Het kunstboek*, p. 83.
Archiefbron: ASLCA, IV.E. *Financies school*: Kasboek 1929-1932. Uitgaven.: "n° 191. wierookvat, kruis en varia " (29.9.1930).

De vermelding van de aankoop van het wierookvat in het kasboek dd. 29.9.1930 toont aan dat het wierookvat deel uitmaakt van de oorspronkelijke inrichting van de kapel.
Het wierookvat versterkt de historische waarde van het gebouw aangezien het getuige is van de vroegere inrichting als kapel. Het versterkt ook de artistieke waarde als deel van het gesamtkunstwerk dat F. Van Reeth voor ogen had bij het ontwerpen van de kapel.

16/ Tweede set kandelaars voor hoogaltaar (6 st), 1947

Publicatie: *Het kunstboek*, p. 92.
Archiefbron: *Sint-Lievenscollege.Erelijst1946-1947*, Antwerpen,1947, p.20: "12 juli (1947): Feest van Z.E.H. Directeur: (…) Prachtig geschenk: het hoogaltaar van de kapel krijgt een schitterend stel kandelaars."
Zie afb. 40.

De kandelaars zijn in 1947 aan de school geschonken voor plaatsing op het hoogaltaar in de kapel naar aanleiding van het feest van de toenmalige directeur. Ze worden vermeld in een overzicht met realisaties uit 1946 (zie archiefvermelding).
De kandelaars versterken de historische waarde van het gebouw aangezien ze getuige zijn van de vroegere inrichting als kapel. Ze versterken ook de artistieke waarde als deel van het gesamtkunstwerk dat F. Van Reeth voor ogen had bij het ontwerpen van de kapel.

Afbeelding 106: Jos Speybrouck, Via Crucis, monochrome druk opgehoogd met gouache (1928/1935), 2018 (MWA)

Afbeelding 107: (Hendrik Sauter), bambino – Kerstekind (1939), 2018 (MWA)

Afbeelding 108: houtsnijwerk *Maria met lezend kind* door Albert Poels, 2017 (MWA)

17/ Jos Speybrouck, Via Crucis, monochrome druk opgehoogd met gouache, 1928/1935

Publicatie: *Het kunstboek*, p. 85.

Archiefbron: ASLCA, I.4.Op- *en inrichtingpatrimonium. Kapel*: Nota (20.05.1935) en factuur A. Dirckx et fils (14.06.1935).

Archiefbron: ASLCA, I.4.Op- *en inrichtingpatrimonium. Kapel*: Betalingsbewijs t.a.v. Jos de Bruyn (20.05.1935).

De kruisweg werd aangekocht ter verfraaiing van de kapel van het Sint-Lievenscollege. Deze aankoop wordt vermeld in een nota uit 1935. De tekeningen werden vervolgens met gouache opgehoogd door Jos De Bruyn en ingelijst door A. Dirckx. Dit wordt aangetoond met facturen (zie bronvermelding).
De kruisweg versterkt de historische waarde van het gebouw aangezien ze getuige is van de vroegere inrichting als kapel. Het versterkt ook de artistieke waarde als deel van het gesamtkunstwerk dat F. Van Reeth voor ogen had bij het ontwerpen van de kapel. Ook de aankoop van deze tekeningen dient gezien te worden in de stapsgewijze inrichting van de kapel. Ze dragen bijgevolg bij aan de socio-culturele waarde.

18/ (Hendrik Sauter), bambino – Kerstekind, 1939

Publicatie: *Het kunstboek*, p. 89.

Archiefbron: ASLCA, IV.E.46. *Financies vzw*: Kasboek 1939 : "(oktober 1939 betaling aan H. Sauter) engelkopje (bambino) voor kerstmis"

De bambino werd vervaardigd door Hendrik Sauter die leraar was op het college. We kunnen dus aannemen dat het beeld specifiek voor de kapel van de school vervaardigd werd. De aankoop staat vermeld in het kasboek van 1939 (zie bronvermelding). Het beeld heeft voornamelijk een socio-culturele waarde. Het wordt ook vandaag nog gebruikt bij de kerstviering op het college.

19/ (Albert Poels), houten beeld Maria met lezend Kind en houten beeld H. Hart van Jezus, tijdens WO II/ vroege jaren 1950

Publicatie: *Het kunstboek*, p. 104.

Archiefbron: ASLCA, *Fototheek*, 1956 en 1964

De beelden werden aangekocht door Jozef Splichtal, de toenmalige directeur van de school. Ze werden door hem bij testament geschonken aan de school (1963) ter verfraaiing van de kapel.

De beelden versterken de historische, artistieke en architecturale waarde van het gebouw. Ze dateren uit dezelfde periode als de plaatsing van de zijglasramen in de kapel (zie glasramen Maria en Sint-Jozef). Ze zijn een voorbeeld van de wijzigende stijlopvattingen in die periode.

Afbeelding 109: Tabernakel (1945), 2018 (MWA)

Afbeelding 110: Kroon, 2018 (MWA)

Afbeelding 111: Zicht op het hoogaltaar in 1953 met tabernakel en kroon (Archief Sint-Lievenscollege)

20/ Tabernakel, 1945 en kroon

Publicatie: *Het kunstboek*, p. 93.

Archiefbron: *Sint-Lievenscollege. Erelijst1945-'46*, Antwerpen, 1946, p.20.

Extra orale bron: Vraaggesprek Karl Scheerlinck met Jan Van Beirendonck, oud-directeur en verantwoordelijke voor de liturgie: "Het eerste tabernakel was een voorlopig. Het werd nadien vervangen door een definitief met zilver, dankzij een gift van een dame" (Vorselaar, 28.09.2005).

Het tabernakel werd aangekocht voor de kapel van het Sint-Lievenscollege m.b.v. een gift. Het betreft bijgevolg een schenking aan de school. Het wordt vermeld in een overzicht met realisaties uit 1945 (zie archiefvermelding). De kroon betreft de bekroning van de opbouw van het tabernakel.

Het tabernakel draagt bij aan de historische waarde van het gebouw als getuige van de vroegere inrichting als kapel. Het versterkt bovendien de artistieke waarde als deel van het gesamtkunstwerk dat F. Van Reeth voor ogen had bij het ontwerpen van de kapel.
De inrichting van de kapel is in de loop der jaren tot stand gekomen door giften en inzamelingen. Het was een kapel voor de school maar ook door de school. Het tabernakel versterkt bijgevolg ook de socio-culturele waarde van het gebouw.

21/ Borstbeeld van Lieven Gevaert, door beeldhouwer Mauritz van Reeth (zoon van Flor van Reeth) n.a.v. zilveren jubileum van de school (1955)

Het borstbeeld van Lieven Gevaert werd aangekocht ter gelegenheid van het zilveren jubileum van de school. Het herinnert aan mecenas Lieven Gevaert en zijn gedachtengoed. Het beeld versterkt de historische maar ook de socio-culturele waarde.

22/ Wijwatervaten (4 st)

De wijwatervaten bevonden zich aan de inkomdeuren van de kapel. De grondplaten en een aftekening tonen de oorspronkelijke positie aan.

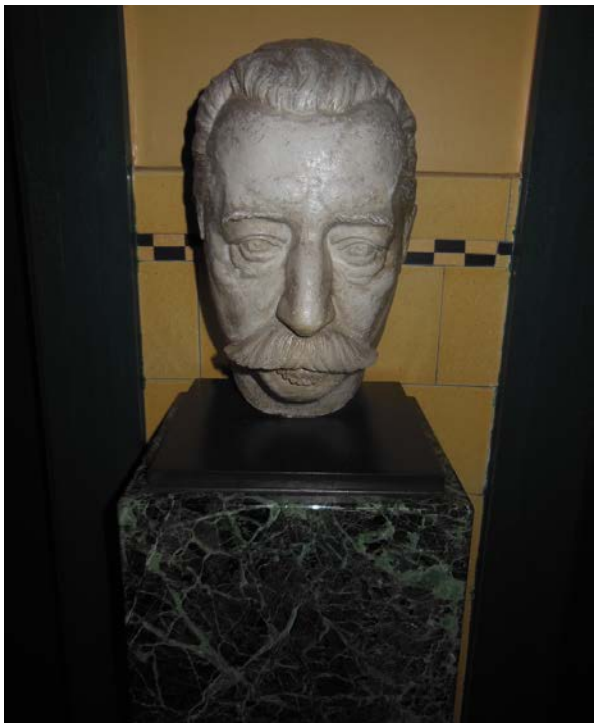
De wijwatervaten versterken de historische waarde van het gebouw aangezien ze getuige zijn van de vroegere inrichting als kapel. Ze versterken ook de artistieke waarde als deel van het gesamtkunstwerk dat F. Van Reeth voor ogen had bij het ontwerpen van de kapel.

Afbeelding 112: Wijwatervaten, 2018 (MWA)

Afbeelding 113: Detail van de grondplaat voor de wijwatervaten tegen de deuromlijsting van de kapel, 2018 (MWA)

Afbeelding 114: Borstbeeld van Lieven Gevaert, door beeldhouwer Mauritz van Reeth, 2017 (MWA)

Afbeelding 115: Zicht op de inkomhal met borstbeeld van Lieven Gevaert in 1955 (Archief Sint-Lievenscollege)

Volgende voorwerpen worden niet beschouwd als cultuurgoed aangezien ze in 2000 aan de school geschonken zijn. Ze zijn uiteraard ook uiterst waardevol en onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van de school:

1/ (Eugeen Yoors), voorontwerp glasraam God de Vader, (1931), potlood op papier; 52,5 x 72 cm.
Archiefbron 9: ASLCA, I.4. *Op- en inrichting patrimonium. Kapel*: Ontwerp brief J. Van Herck aan L. Gevaert (9.03.1931).
Publicatie 9: *Het kunstboek*, p. 81.

2/ (Eugeen Yoors), uitvoeringstekening glasraam Christus Rector, (1937), potlood, houtskool en pastel op stevig papier; 414 x 121 cm.
Archiefbron 10: Kadoc, *Archief Jan Wouters,* fonds E. Yoors (BE/942855/844).
Publicatie 10*: Het kunstboek*, p. 96.

Afbeelding 116: Plaatselijke verwering van voegwerk en Baksteenmetselwerk in de achtergevel van vleugel A, 2017 (MWA)

Afbeelding 117: Schade aan de lateien in de achtergevel van vleugel A, 2008 (MWA)

Afbeelding 118: De achtergevel van vleugel A is grotendeels begroeid met klimop, 2018 (MWA)

Afbeelding 119: Schade aan de similibepleistering t.h.v. de lateien in de achtergevel van vleugel A, verwering van het houten schrijnwerk, 2018 (MWA)

Afbeelding 120: Gevels rond de voormalige keukenkoer in vleugel A: het schilderwerk van het houten schrijnwerk is schraal, met schade aan het houtwerk tot gevolg; het voegwerk van de gevels is sterk verweerd, 2017 (MWA)

Afbeelding 121: Schade aan steen- en waterlijsten van het oorspronkelijke houten schrijnwerk in de achtergevel van vleugel A, 2017 (MWA)

3.5 DIAGNOSENOTA

De diagnose werd opgesteld op basis van het verslag van monumentenwacht uit 2017 (refnr. 10908/2017/B) en eigen vaststellingen ter plaatse. Het betreft een samenvattend overzicht van de belangrijkste gebouwproblemen.

De voorgevel van vleugel B en de speelplaatsgevels van vleugel A en B zijn recent gerestaureerd. Ook de dakbekleding van vleugel A en B werden daarbij vernieuwd.

De schade aan de gebouwschil betreft voornamelijk:
VLEUGEL A, achter- en zijgevel, gevels aan keukenkoer:
- Vocht- en vorstschade aan metselwerk.
- Loskomen van de similibepleistering van lateien (vochtschade, t.g.v. betonrot).
- Wegvallen van voegwerk (baksteenmetselwerk).
- Betonrot aan lateien.
- Gevelverontreiniging.
- Verwering van het schilder- en houtwerk van het (oorspronkelijke) houten schrijnwerk.
- Wegvallen van voegwerk keramische raamdorpels.
- Lekkages aan dakkoepels.
- Klimop is schadelijk voor het metselwerk.

Afbeelding 122: Oorspronkelijk schrijnwerk in de gang verdieping 2 van vleugel A, enkele glaskalibers zijn gebroken, bij vroegere herstellingen werd onaangepast glas gebruikt, 2008 (MWA)

Afbeelding 123: Lekkages van de koepel en regenwaterafvoeren aan de voormalige keukenkoer, 2018 (MWA)

Afbeelding 124: De mastiek van het houten schrijnwerk in de achtergevel van vleugel B is plaatselijk weggevallen, 2018 (MWA)

Afbeelding 125: Het metselwerk bovenaan de keukenkoergevel van vleugel B vertoont plaatselijk vocht- en vorstschade, 2018 (MWA)

VLEUGEL B, gevels aan keukenkoer:
- Beperkte vocht- en vorstschade aan metselwerk.
- Wegvallen van voegwerk (baksteenmetselwerk).
- Gevelverontreiniging.
- Verwering van het schilder- en houtwerk van het oorspronkelijke houten schrijnwerk.

Afbeelding 126: Het metselwerk bovenaan de penanten van vleugel C komt los, 2017 (MWA)

Afbeelding 127: De similibepleistering van vleugel C komt los t.g.v. betonrot aan de achterliggende lateien, 2017 (MWA)

Afbeelding 128: Scheurvorming in het metselwerk van de penanten van vleugel C t.h.v. de opleg van de lateien, 2018 (MWA)

VLEUGEL C:

- Vocht- en vorstschade aan de dakopstanden in metselwerk (achter pleisterwerk).
- Wegvallen van stenen bovenaan de penanten (parementstenen zijn niet verankerd met achterliggend kernmetselwerk).
- Het parement t.h.v. de opleg van de betonnen lateien is onvoldoende verankerd (vergelijk met de problematiek van het metselwerk bovenaan de penanten).
- Loskomen van de similibepleistering (vochtschade, t.g.v. betonrot).
- Vochtdoorslag en tochtproblemen met aluminium schrijnwerk.
- Wegvallen van voegwerk (baksteenmetselwerk en natuursteen).
- Blaasvorming in de roofing.
- Slijtage van regenwaterafvoeren, doorroesten van standpijpen.
- Betonrot aan lateien en dakplaten.
- Gevelverontreiniging.
- Vermoedelijke schade aan dekstenen (natuursteen en keramisch) en aan bijhorende voegwerk (zie afkleding met roofing).
- Wegvallen van voegwerk keramische raamdorpels.
- Warmteverlies via ongeïsoleerde daken en vloeren en via slecht sluitend schrijnwerk.
- Er is onvoldoende valbeveiliging voorzien om een veilige controle van daken en gevels toe te laten.

Afbeelding 129: De aluminium ramen zijn niet meer water- en winddicht, 2017 (MWA)

Afbeelding 130: De roofing van het dak van vleugel C vertoont blaasvorming, 2017 (MWA)

Afbeelding 131: Lekkage van regenwaterafvoer aan vleugel C, 2017 (Monumentenwacht)

Afbeelding 132: Lekkage van regenwaterafvoer aan vleugel C met schade aan de bepleistering tot gevolg, 2017 (Monumentenwacht)

Afbeelding 133: Scheurvorming in de dakopstand van vleugel D, het metselwerk is instabiel, 2017 (Monumentenwacht)

Afbeelding 134: Weggevallen metselwerk aan de dakrand van de westelijke traphal van vleugel D, 2017 (Monumentenwacht)

VLEUGEL D:

- Instabiliteit van de dakopstanden in metselwerk (vocht- en vorstschade).
- Instabiliteit van schouwen in metselwerk.
- Instabiliteit van de houten goot aan de speelplaatszijde t.g.v. defecten in de gootbekleding.
- Roestvorming van de ijzeren liggers boven de ramen, wegvallen van bakstenen t.h.v. de opleg van deze profielen.
- Loskomen van de similibepleistering (vochtschade, t.g.v. roesten achterliggend ijzer).
- Scheurvorming in parement (o.a. t.g.v. roestvorming van lateien).
- Vochtdoorslag en tochtproblemen met aluminium schrijnwerk.
- Wegvallen van voegwerk (baksteenmetselwerk en natuursteen).
- Lekkages in de dakdichting.
- Slijtage van regenwaterafvoeren, doorroesten van standpijpen.
- Betonrot aan lateien, dakplaten en pilasters borstwering.
- Gevelverontreiniging.
- Roestvorming van ijzeren staven, verankeringen, keldergatroosters,…
- Verwering van het schilder- en houtwerk van het oorspronkelijke houten schrijnwerk.
- Verwering van het schilder- en houtwerk van randplanken, voorzetramen,…. De mastiek van de voorzetramen komt los.
- Schade aan dekstenen (natuursteen en keramisch) en aan bijhorende voegwerk.
- Schade aan keramische raamdorpels en aan bijhorende voegwerk.
- Lekkages aan dakkoepels.
- Warmteverlies via vloeren en via slecht sluitend schrijnwerk.
- Er is onvoldoende valbeveiliging voorzien om een veilige controle van daken en gevels toe te laten
  De ijzeren ladders die toegang geven tot de daken achteraan vleugel D zijn sterk roestig. Enkele elementen zijn doorgeroest waardoor deze ladders niet meer veilig zijn.

Afbeelding 135: De ijzeren liggers boven de ramen van vleugel D vertonen roestvorming, 2017 (MWA)

Afbeelding 136: De gevelbekroning van gevel D is in slechte toestand t.g.v. lekkage van de gootbekleding, er is risico op het wegvallen van stukken, 2017 (Monumentenwacht)

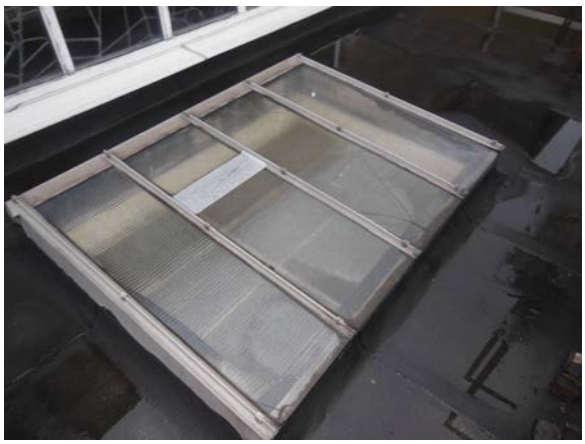
Afbeelding 137: Scheurvorming boven de deur van de westelijke traphal van vleugel D naar het dak van vleugel C, 2018 (MWA)

Afbeelding 138: De speelplaatsgevel van vleugel D scheurt los van de zijgevel, 2017 (Monumentenwacht)

Afbeelding 139: Betonrot aan de latei boven het God de Vaderraam in de achtergevel van vleugel D, 2017 (MWA)

Afbeelding 140: Schade aan daklicht boven kleedruimte achter de kapel, 2017 (MWA)

Afbeelding 141: Betonrot aan de pilasters van de borstwering bovendaks, aan achtergevel vleugel D, 2018 (MWA)

Afbeelding 142: Scheurvorming in metselwerk t.g.v. betonrot, loskomen van de similibepleistering aan achtergevel vleugel D, 2018 (MWA)

Afbeelding 143: Verwering van hout en schilderwerk van randplanken, 2017 (MWA)

Afbeelding 144: Beschadigd pleisterwerk van de balkons achteraan de speelplaats, 2018 (MWA)

Afbeelding 145: Schade aan het pleisterwerk t.g.v. een gebrekkige aansluiting van de regenwaterafvoer van de balkons achteraan de speelplaats, 2018 (MWA)

Afbeelding 146: Barstvorming in de balkons achteraan de speelplaats met vochtdoorslag t.g.v. lekkages in de dakdichting, 2018 (MWA)

Afbeelding 147: Betonaantasting van de randbalk van de balkons achteraan de speelplaats, 2018 (MWA)

Afbeelding 148: Scheurvorming in het parement en doorroesten van de standpijp onder de balkons achteraan de speelplaats, 2018 (MWA)

GAANDERIJEN ACHTERAAN SPEELPLAATS:

- Loskomen van de similibepleistering (vochtschade, t.g.v. betonrot).
- Lekkages in de dakdichting.
- Slijtage van regenwaterafvoeren, doorroesten van standpijpen.
- Betonrot aan vloerplaten, borstweringen, balken en kolommen.
- Schade aan dekstenen (natuursteen) en aan bijhorende voegwerk.
- Scheefstand van muur in metselwerk.
- Scheurvorming in metselwerk.
- Wegvallen van voegwerk (baksteenmetselwerk).
- Vorstschade aan metselwerk.
- Inrotten van de houten constructie in de hoek van de gaanderij met vleugel D.
- Klimop is schadelijk voor het metselwerk.

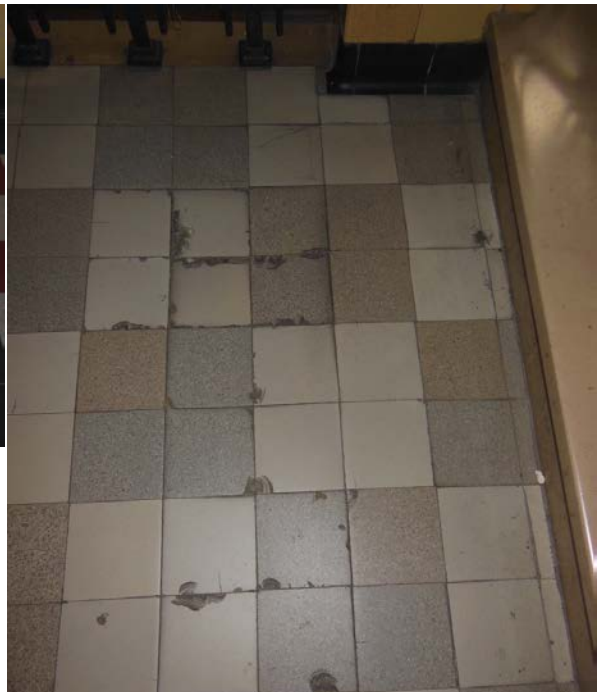
Afbeelding 149: Het houtwerk in de hoek van de gaanderij met vleugel D is ingerot, 2018 (MWA)

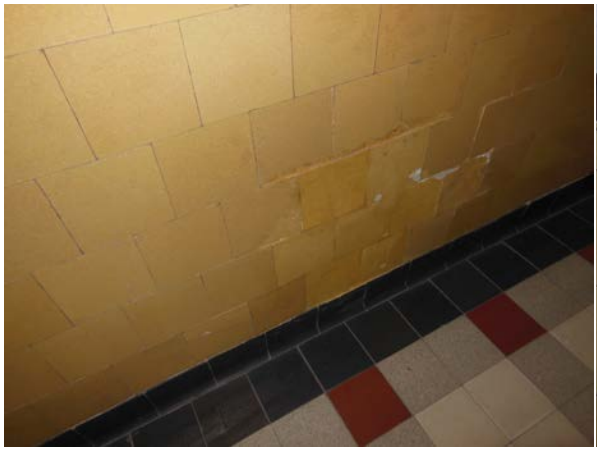
Afbeelding 150: Scheurvorming in metselwerk van de balkons achteraan de speelplaats, 2018 (MWA)

Afbeelding 151: Vele oorspronkelijke vloertegels zijn verzakt en/of gebroken, 2017 (MWA)

Afbeelding 152: Vele oorspronkelijke vloertegels zijn verzakt en/of gebroken, 2017 (MWA)

Afbeelding 153: De wandtegels komen los t.g.v. vochtdoorslag doorheen de wand, 2017 (MWA)

Afbeelding 154: Beschadiging van de wandtegels, 2017 (MWA)

Afbeelding 155: Schade aan de trapbekleding in Comblanchien in de kleine traphal van vleugel A, 2008 (MWA)

Afbeelding 156: Schade aan binnenschrijnwerk en vervangen van beslag, 2017 (MWA)

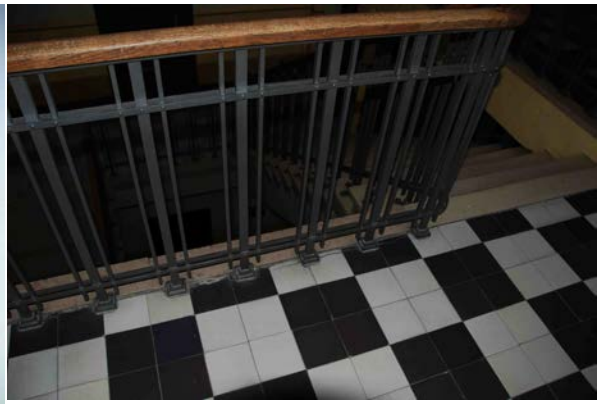
De schade aan het interieur in vleugel A is voornamelijk een gevolg van schade aan de gebouwschil en van een zeer intensief gebruik doorheen de jaren.

VLEUGEL A:
- Vochtschade en scheurvorming aan wand- en plafondbepleistering.
- Loskomen en breken van wand- en vloertegels, verzakken van vloertegels.
- Breken van traptreden en boordstenen in Comblanchien.
- Beschadiging van binnenschrijnwerk.
- Gebroken en niet-oorspronkelijke beglazing in binnenschrijnwerk.
- Vervangen van deurbeslag.
- Roestvorming van smeedijzeren trapleuningen.
- Roestvorming van de stalen liggers in de draagvloeren onder de voormalige keuken; roestvorming van kolommen met paddenstoelkop onder speelplaats.

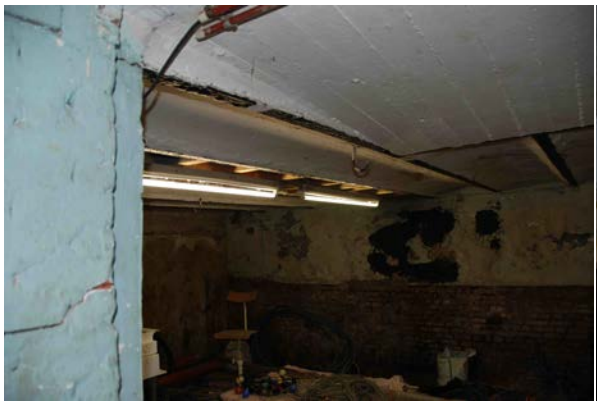
Bij de restauratie van de voorgevel werd ook een deel van het interieur van vleugel B in orde gesteld, namelijk het interieur van de grote loggia, de kleine loggia met sanitair, de traphallen, de gang achteraan de gelijkvloerse verdieping en de gang op de eerste verdieping. De overige ruimtes werden in de loop der jaren geleidelijk aan aangepast en de bewaringstoestand is bijgevolg redelijk goed. Schade aan recentere interieurelementen is niet opgenomen in onderstaande opsomming.

Afbeelding 157: Bij vroegere herstellingen werd niet steeds het correcte type glas toegepast, 2008 (MWA)

Afbeelding 158: Roestvorming van de trapleuning (t.g.v. poetswater) met barstvorming van de tegels tot gevolg, 2008 (MWA)

Afbeelding 159: Roestvorming van de stalen liggers in de vloerplaat onder de voormalige keuken, 2008 (MWA)

Afbeelding 160: Roestvorming van de stalen kolommen in de kelder onder de speelplaats, 2008 (MWA)

Afbeelding 161: Barstvorming in de plafondbepleistering in de berging in de hoek tussen vleugel A en B, 2018 (MWA)

Afbeelding 162: Slijtage van een houten plankenvloer in vleugel B, 2018 (MWA)

VLEUGEL B:
- Scheurvorming aan wand- en plafondbepleistering (o.a. t.g.v. zettingen tussen vleugel A en B).
- Beschadiging van binnenschrijnwerk.
- Vervangen van deurbeslag.
- Slijtage en verwering van houten plankenvloeren.

Afbeelding 163: Aanpassing van de deur tussen vleugel C en de traphal van vleugel D i.f.v. de inrichting van klassen in vleugel C, 2018 (MWA)

Afbeelding 164: Beschadiging van binnenschrijnwerk in vleugel C, 2018 (MWA)

Afbeelding 165: Scheurvorming, vochtschade en schimmelvorming aan de bepleistering in de traphal van vleugel D, 2017 (MWA)

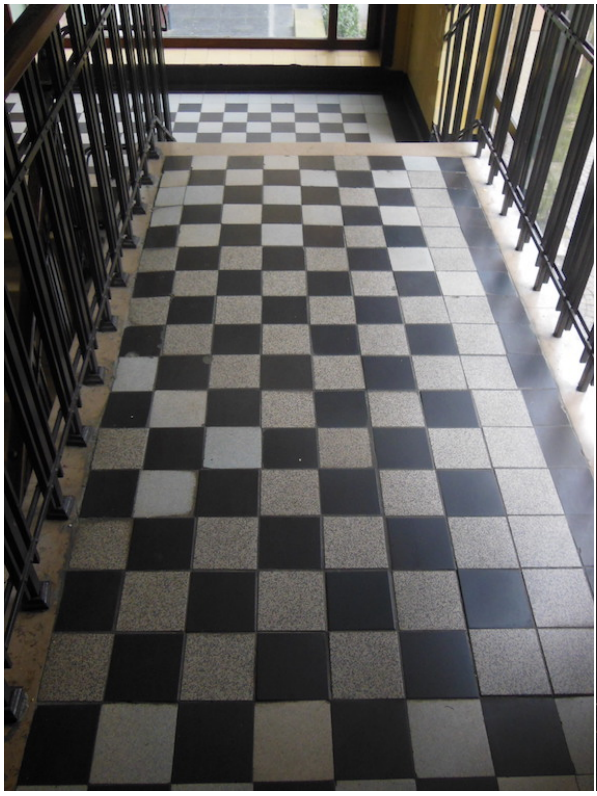

Afbeelding 166: Vochtdoorslag aan de ramen in de achtergevel van vleugel D, 2017 (MWA)

Het interieur van vleugel C werd in de loop der jaren geleidelijk aan aangepast en de bewaringstoestand is bijgevolg redelijk goed. Schade aan recentere interieurelementen is niet opgenomen in onderstaande opsomming.

VLEUGEL C:
- Beschadiging/aanpassing van binnenschrijnwerk.
- Vervangen van deurbeslag.

VLEUGEL D:
- Vochtschade en scheurvorming aan wand- en plafondbepleistering.
- Loskomen en breken van wand- en vloertegels, verzakken van vloertegels, herstellingen met onaangepaste tegels.
- Breken van traptreden en boordstenen in Comblanchien.
- Beschadiging van binnenschrijnwerk.
- Vervangen van deurbeslag.
- Roestvorming van smeedijzeren trapleuningen en lateien.
- Beperkt betonrot aan de kade rond het zwembad.
- Roestvorming van de stalen liggers in de draagvloeren van vleugel D.

Afbeelding 167: Herstelling van een tegelvloer met onaangepaste tegels in vleugel D, 2018 (MWA)

Afbeelding 168: Beschadiging van schrijnwerk en vervangen van beslag, vleugel D, 2018 (MWA)

Afbeelding 169: Beschadiging van de wandtegels in de traphal van vleugel D, 2018 (MWA)

Afbeelding 170: De houten greep van de trapleuning in vleugel D is plaatselijk weggevallen, 2018 (MWA)

Afbeelding 171: Beschadiging van één van de traptreden in Comblanchien in vleugel D, 2018 (MWA)

Afbeelding 172: Roestvorming aan de lateien boven de ramen in vleugel D, 2018 (MWA)

Afbeelding 173: Betonrot aan de vloerplaat rond het zwembad, 2017 (MWA)

Afbeelding 174: Betonrot aan de vloerplaat rond het zwembad, 2017 (MWA)

Afbeelding 175: De elektrische installatie is sterk verouderd, 2008 (MWA)

Afbeelding 176: De elektrische installatie is sterk verouderd, 2008 (MWA)

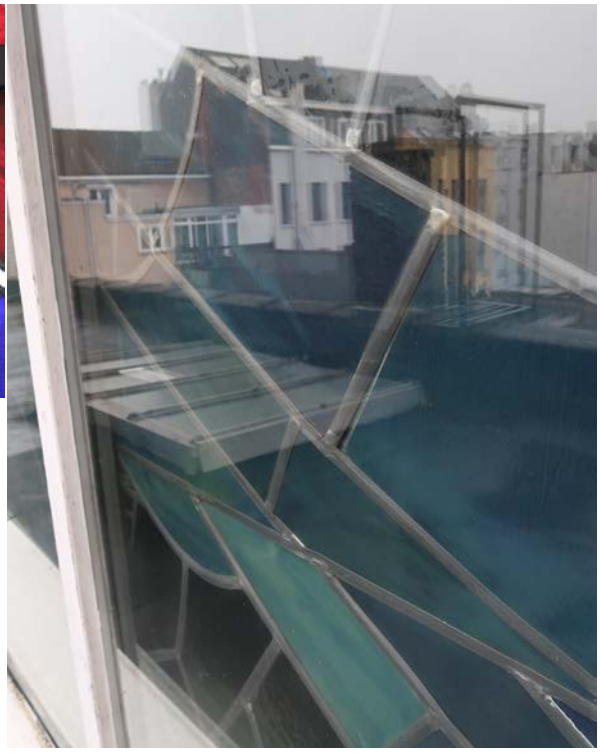
Afbeelding 177: Het sanitair in vleugel A is sterk verouderd, 2017 (MWA)

Volgende gebreken worden vastgesteld aan de technische installaties:
- De elektrische installatie is sterk verouderd.
- Problematiek van de riolering: lekkages en geurhinder.
- Er is een gebrek aan ventilatie van de klaslokalen.
- De sturing van de verwarmingsinstallatie voldoet niet aan de wisselende warmtevraag.
- Het sanitair in vleugel A is sterk verouderd.

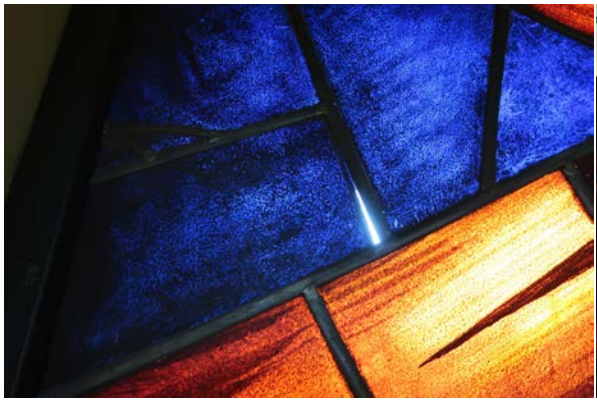
Verder zijn er diverse kleine aanpassingen gebeurd in de loop der jaren zoals de plaatsing van voorzetwanden, overschilderen van oorspronkelijke tegels, dicht maken van deuren, vervangen van armaturen en sanitaire toestellen,….

Afbeelding 178: Eén van de glaskalibers van het glasraam met serafijn links op de gaanderij is recent gebroken, 2018 (Monumentenwacht)

Afbeelding 179: Enkele glaspanelen van het Christus Koning raam vertonen uitbuiking, 2018 (Monumentenwacht)

Afbeelding 180: Enkele glaskalibers van het Christus Koning raam zakken uit het loodnet, 2018 (Monumentenwacht)

Afbeelding 181: Een glaspaneel van het Sint-Lievenraam zakt weg, 2018 (Monumentenwacht)

Afbeelding 182: Het opschrift van het Sint-Ludgardisraam vervaagt, 2018 (Monumentenwacht)

Het glas-in-lood is in redelijk goede toestand. Aan het glasraam met serafijn links op de gaanderij, is recent een glaskaliber gebroken.
Plaatselijk vertonen de glaspanelen uitbuiking of zakken ze weg. Enkele glaskalibers zijn verzakt uit het loodnet. Het opschrift van het Sint-Ludgardisraam vervaagt.
Deze schade is momenteel niet problematisch.

4. ERFGOEDWAARDEN

Het gebouw werd op 3 april 1995 bewaard als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de historische, meer bepaald architectuur-historische, de artistieke, meer bepaald architecturale waarde en de sociaal-culturele waarde: *als modern schoolgebouw opgericht naar ontwerpen van leden van de kunstkring "de Pelgrim", J. Huygh, J. Smits, F. Van Reeth, E. Yoors, A. Poels en R. Sauter en als het eerste Vlaamse College, dat werd gerealiseerd dankzij het mecenaat van Lieven Gevaert.*

4.1 ARCHITECTUUR-HISTORISCHE WAARDE

Het schoolcomplex aan de Kasteelpleinstraat werd opgetrokken met financiële steun van Lieven Gevaert. Jozef Van Herck, eerste directeur van de school en kunstminnend aristocraat, inspireerde de fraaie aankleding. Zijn geprivilegieerde contacten met jonge kunstenaars uit de *Pelgrim*-beweging leidden tot een uniek Gesamtkunstwerk. De school was modern, zelfs revolutionair van opzet maar bewaakte wat graag haar band met de traditie. Zo leest ook haar architectuur: moderne elementen wedijveren met stijlkenmerken die het rijke Vlaamse verleden oproepen. Er was het bioscoopachtige art déco stucwerk van de kapel naast heiligenbeelden aan de voorgevel, die herinneren aan onze middeleeuwse kathedralen en stadhuizen. *De Pelgrim* streefde een heropleving van de Vlaamse kunst, op christelijke leest geschoeid, na. Het college beoogde een emancipatie van het Vlaamse volk.

De opdracht voor het ontwerp van het nieuwe schoolgebouw werd toegewezen aan Flor Van Reeth, Jozef Huygh en Jan Smits.

Flor Van Reeth (1884-1975) volgde de opleiding bouwkunde aan de Antwerpse Academie. Zijn lidmaatschap van o.m. De Scalden voedde zijn interesse voor de toegepaste kunsten en vrije schilderkunst. Hij geraakte gefascineerd door de sfeer van de Vlaamse Begijnhoven en, ruimer, door de streekgebonden traditionele architectuur. Zowel in zijn publicaties (het tijdschrift De Bouwgids) als zijn architectuurpraktijk (tuinwijken, wederopbouw na Wereldoorlog I) droeg hij die overtuiging uit. In 1924 stichtte hij samen met E. Van der Hallen en F. Timmermans De Pelgrim. Van Reeth werkte met medepelgrims samen voor kerken en kapellen. Zijn nieuwe ideeën werden niet altijd door de hogere geestelijke overheden gesmaakt, waardoor een aantal ontwerpen louter utopisch bleven.[8]
Flor Van Reeth besteedde zeer veel aandacht aan de inrichting van de kapel en feestzaal. Deze ruimtes waren van bij de oprichting ruimtes van hoge architecturale waarde. Flor Van Reeth wilde een gebedsruimte creëren met een eenvoudige ruimte-indeling en afwerking. Als lid van de Pelgrimbeweging weerde hij overdadige decoratie en richtte de aandacht op het koor, waar de glasramen en het altaar met tabernakel alle klemtoon kregen. De kleurrijke grote glasramen van Eugeen Yoors bepalen de ruimte. Opvallend in de Christus-Koningkapel zijn eveneens het modernistische stucwerk van het plafond, bestaande uit geometrische patronen in reliëf. Het plafond werd ambachtelijk vervaardigd en was karakteristiek voor de religieuze architectuur van het interbellum, als reactie op de bijna industriële productie van religieuze objecten in de late neogotiek. [9]

Jozef Huygh (1885-1946) volgde de avondcursussen architectuur aan de Antwerpse Academie tussen 1902 en 1906. Hij deed stage bij zijn leraar Ernest Dieltiëns en wint in 1911 de felbegeerde Prijs van Rome. Na de oorlog associeerde hij zich met vader en zoon Dieltiëns. Uit die periode dateerde ook zijn eerste samenwerking met Flor Van Reeth, voor de tuinwijk Zuid-Australië in Lier.
Vanaf 1923 begon hij zelfstandig en hij tekent voor talrijke kerken, woonhuizen en scholen in de provincie Antwerpen. Huygh doceerde tot aan zijn dood aan de Antwerpse Academie.[10]
Jef Huygh bekleed een aparte plaats in de architectuur van het interbellum. Uitgaande van de Vlaamse bouwtraditie en verschillende historische en eigentijdse architectuurstromingen ontwikkelde hij een

[8] Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006, p.24

[9] Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006, p.75

[10] Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006, p.20

persoonlijke en eigenzinnige art deco die naargelang de context wisselende vormen aannam. In zijn architectuur besteedde hij ruime aandacht aan verhoudingen, kleur- en materiaalgebruik, ambachtelijke verfijning en ruimtewerking.[11]
Jef Huygh zijn verantwoording voor het materiaalgebruik van de voorgevel is de volgende: *"Met een sobere materiaalkeuze van blauwe hardsteen aan de voet, grijze zandsteen voor gelijkvloers en afdekkingen, en bakstenen democratisch aaneengeleund als hoofdbestanddeel (Vlaanderen hoeft geen zuiders marmer en brons) wil deze gevel rechtzinnig naar buiten uit zeggen de innerlijke waarden van het collegegebouw zo in hoofdbestanddelen als in zijn bouwkundige onderdelen. Democratisch rechtzinnig."*
Het groot belang dat Huygh hecht aan de materiaalechtheid is een van de zaken die hij ontleent aan de vroegchristelijke architectuur die hij tijdens zijn twee Romereizen had leren kennen en waarderen.
Huygh voert het ontwerp van de voorgevel in zijn zeer persoonlijke vormentaal uit. Aansluitend bij het gedachtengoed van de Pelgrimbeweging verwijst hij in zijn architectuurtaal naar het Vlaamse en vooral katholieke bewustzijn: *"zoals aan top van ons Vlaamse leven ons christenzijn staat, zoo is hier ook de kapel, kern van 't inwendige naar buiten uitgewerkt door den toren tamelijk stoer met leeuwenvaan en kruis. Dit is de vesting de rots Oerstam van ons vlaamsch zijn. Daartegenop klimt de lichttoren (trap vanbinnen) als modernen opgang naar 't licht aan ouden stam geleund."*

Jan Smits (1889-1963) blonk op de Antwerpse Academie en op het Hoger Instituut voor Schone kunsten uit als primus. Hij ging lesgeven aan het Sint-Jan Berchmanscollege en bouwt een carrière uit als bouwmeester. Zijn competentie in zowel technische als juridische kwesties verleent hem aanzien. Hij ontwierp of werkte mee aan spraakmakende gebouwen als die op de hoek van de Carnot- en Ommeganckstraat, De Pareinfabriek aan de Brusselstraat, de Sint-Walburgiskerk.[12] Voor het Sint-Lievenscollege te Antwerpen zette hij de vormentaal van Mackintosh, de Secession en de Amsterdamse School naar zijn hand.[13]. Hij leidde de heropbouw van het Instituut voor de Dames van het Christelijk Onderwijs en coördineerde de conservatie van de Antwerpse kathedraal. Als overtuigd Vlaming en christen, als kunstminnaar ook, zien we hem aan het werk in de scholen van Lieven Gevaert (zo is hij beheerder van de Sint-Ludgardisschool), en als kerkmeester van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal.[14]

Eugeen Yoors (1879-1975), eveneens lid van De Pelgrim, ontwierp de glasramen voor de kapel van het Sint-Lievenscollege.
E. Yoors groeide op in Andalusië maar studeerde aan de Antwerpse en nadien Parijse Academie. Hij creëerde zowel sociaal bewogen als symbolistische schilderijen en pastels, maar maakte vooral als glaskunstenaar furore. Zijn lidmaatschap van De Pelgrim bracht hem in contact met zielsverwante opdrachtgevers uit Vlaams-christelijke middens. Zijn brandglasramen voor de kapel van de Zusters Annuntiaten van Heverlee, in samenwerking met architect Flor Van Reeth, zijn uniek in de Lage Landen en gelden als zijn magnus opus.
De glazenier vernieuwde de glasschilderkunst op meerdere manieren. Op technisch vlak bracht hij een ommekeer teweeg. Vroegere glasramen moesten zowel binnen als buiten ondersteund worden door een raster van verticale en horizontale metalen staven. Yoors voorzag in een esthetisch interessante oplossing door bredere loodbanden, met daarin stalen stangen, te gebruiken. Die vormden de basis van zijn compositie.
Ook op stilistisch vlak bracht bij een ommekeer teweeg: hij brak immers met de neogotische traditie die van halfweg de negentiende eeuw in de Belgische kerkenbouw overheerste. Met Yoors vond de Vlaamse glasschilderkunst opnieuw aansluiting bij de eigentijds moderne vormentaal. Toch ging het niet om het slaafse kopiëren van wat internationaal algemeen gangbaar was. Wie zijn ramen in het college of in Heverlee gezien heeft, herkent de persoonlijke stijl van de kunstenaar. Gedaan met versiering, detaillering of nuancering die de aandacht van de essentie afleiden: hij bracht een synthese van (strenge) lijn en (warme) kleur. Geboren in Sevilla, streefde Yoors een eindeloze variatie van oranje en gouden tinten na. De bredere loodbanden lieten hem ook toe meerdere glasstukken achter elkaar te vatten,

---

11 Dirk Laurys e.a., *Bouwen in beeld, De collectie van het Architectuurarchief van de Provincie Antwerpen,* Antwerpen, 2004, p.212

12 Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006, p.18

13 Dirk Laurys e.a., *Bouwen in beeld, De collectie van het Architectuurarchief van de Provincie Antwerpen,* Antwerpen, 2004, p.212

14 Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006, p.18

waardoor rijkere en diepere tinten ontstaan. Yoors kwam geregeld krachtig uit de hoek, door complementaire kleuren naast elkaar te plaatsen (bv. oranje en blauw in de ramen van de serafijnen op de gaanderij). De loodlijnen dragen de tekening. Een aantal toegevoegde lijnen en vlakken (bv. voor modellering, nuances in het aangezicht) werd gebrandschilderd. Nadat ze in lood gevat waren, werden de glaspanelen ook nog van een laagje bruinzwarte olieverf voorzien.
Ten slotte sloeg hij ook op iconografisch vlak een eigen weg in: vanuit een diepe geloofsovertuiging wou hij de goddelijke werkelijkheid bij de mensen brengen. Zijn creativiteit mocht daarbij niet aan banden gelegd worden, ook niet door kerkelijke instanties die soms aanstoot namen aan zijn -in hun ogen- onorthodoxe voorstellingswijze of stijl.[15]
Van de glasramen in de kapel van het Sint-Lievenscollege zijn door E. Yoors enkele ontwerptekeningen gemaakt. De tekeningen geven inzicht in het ontwerpproces van de glasramen. De uitvoeringstekening van het glasraam Christus Rector werd in 1939 gemaakt door Van Reeth en E. Yoors om een beeld te krijgen van de nog uit te voeren verfraaiingen of aanvullingen van de kapel. De tekening geeft een beeld van het artistieke kunnen van F. Van Reeth en E. Yoors en versterkt de artistieke en architecturale waarde van het gebouw. Ze worden beschouwd als cultuurgoederen.

Voor de beelden in de voorgevel werkte Huygh o.a. samen met de beeldhouwers Rik Sauter, Jan Poels en zonen Albert en Jules Poels.
Rik Sauter (1885-1952) bekwaamde zich in de beeldhouwkunst aan de Koninklijke Academie en het Hoger Instituut in Antwerpen. Zijn gestileerde werken leenden zich perfect tot integratie in de architectuur van die dagen. Hij leverde een opmerkelijke bijdrage aan het Paviljoen van Belgisch Congo op de Wereldtentoonstelling Antwerpen 1930. Hij was tevens leraar tekenen aan het Sint-Stanislasinstituut van Berchem (1922-1950) en het Sint-Lievenscollege (1930-1952).[16] Het beeld van Sint-Lievens werd vervaardigd door Rik Sauter. Hij vervaardigde ook het beeld bambino-Kerstekind in 1939. Het beeld versterkt de historische waarde van het gebouw als getuige van de vroegere inrichting als kapel en de artistieke waarde als deel van het gesamtkunstwerk dat F. Van Reeth voor ogen had bij het ontwerpen van de kapel.

Jan Poels (1875-1943) genoot zijn opleiding tot beeldhouwer aan de Koninklijke Academie te Antwerpen en vestigde dan een steenhouwersatelier. Als 'ornamentist' verzorgde hij bouwsculptuur voor diverse architecten zoals Jef Huygh, Frans Peeters en Eduard Van Steenbergen. Jan Poels vervaardigde de plaasteren modellen voor de beelden van de voorgevel, waarvan er 7 bewaard gebleven zijn. Aangezien ze specifiek vervaardigd zijn voor de school en dus reeds aanwezig waren bij de bescherming van het gebouw worden ze beschouwd aan cultuurgoederen. De beelden hebben een architectuur-historische en artistieke waarde. Ze zijn onroerend door wilsbeschikking.

Albert Poels (1903-1984) is zoon en leerling van beeldhouwer Jan Poels en groeit uit tot de bekendste van de ornamentisten- en beeldhouwersfamilie Poels. Hij volgde een opleiding aan de academies van Antwerpen en Berchem. Een tijd was hij actief in het atelier van zijn vader, daarna (1938) richtte hij een eigen werkplaats op. Hij nam deel aan de exposities van De Pelgrim (1927 en 1930) en werd laureaat van de ontwerpwedstrijd voor een bevrijdingsmonument aan de Schelde. De kunstenaar vond zijn inspiratie onder meer in regionale en godsdienstige motieven. Zo tekende hij voor de beeldengroep Lange Wapper en vervaardigde hij een Madonna en H. Hart in houtsnijwerk voor het Sint-Lievenscollege.[17]

Jules Poels (1901-1968) werkte aanvankelijk als 'ornamentist' is het atelier van zijn vader. Hij nam deel aan de tentoonstellingen van De Pelgrim in 1927 en 1930.
Albert en Jules Poels stonden in voor het kappen van de beelden aan de voorgevel.
Albert Poels stond ook mee in voor de inrichting van de kapel.
De beelden *Maria met lezend kind* en *H. Hart van Jezus* zijn nog steeds aanwezig in de school. Aangezien

[15] Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006, p.80

[16] Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006, p.56

[17] Scheerlinck, K. *75 jaar Sint-Lievenscollege - Het Kunstboek; Historiek van een schoolpatrimonium.* Sint-Lievenscollege, Antwerpen, 2006, p.56

ze specifiek vervaardigd zijn voor de school en dus reeds aanwezig waren bij de bescherming van het gebouw worden ze beschouwd aan cultuurgoederen. Ze beelden hebben een architectuur-historische waarde.

Voor de inrichting van de kapel werd verder ook beroep gedaan op **Henri (Rie) Haan.** Rie Haan stamt uit een familie van goud- en zilversmeden. Grootvader en vader leidden een 'Onderneming van meubilering en kerkornamenten' (veelal in neogotische stijl) in Antwerpen, met een veertigtal werknemers. Na zijn studies architectuur (Schaarbeek) ging hij vanaf 1930 aan de slag in het familiebedrijf. Zijn modernistische ontwerpen gooien hoge ogen, ondermeer op de tentoonstellingen van Antwerpen (1930) en Parijs (1937). Zijn bekendste werk is dat voor de boodschapkapel in Heverlee en een kapel in Lubumbashi (1956), maar hij verzorgde ook opdrachten van Sint-Lutgardis, Sint-Laurentius, Sint-Walburgis en Sint-Lievens. Met de teruglopende vraag naar kerkornamenten legde de edelsmid zicht tegen het eind van de jaren dertig meer toe op zijn eerste liefde: de architectuur. Een handvol bioscoopzalen, maar ook de Elisabethzaal en de Stadsschouwburg ontstonden op zijn tekentafel.
Voor de kapel van Sint-Lievenscollege ontwierp Rie Haan een triomfkruis, een ciborie en de versiering van de biechtstoelen. Zij maken deel uit van het Gesamtkunstwerk dat Van Reeth in gedachten had voor de kapel. Ze zijn onroerend door wilsbeschikking en worden beschouwd als cultuurgoederen.

Ook de overige elementen afkomstig uit de voormalige kapel, namelijk de communiebank, de koorbel, kandelaars, godslamp, wierookvat, de kruisweg (Via Crucis), de koorafsluiting en het tabernakel worden om dezelfde redenen beschouwd als cultuurgoederen. Ze zijn onroerend door wilsbeschikking.

Het borstbeeld van Lieven Gevaert werd ontworpen n.a.v. het zilveren jubileum van de school (1955) met de bedoeling dit in de school op te stellen. Het heeft eveneens een belangrijke architectuur-historische waarde. Bovendien heeft het ook een sociaal-culturele waarde aangezien het de figuur van Lieven Gevaert verwijst naar het gedachtengoed dat aan de basis lag van de oprichting van de school.

4.2 ARCHITECTURALE WAARDE

Het gebouwvolume en de gevelgeleding van het schoolcomplex zijn in de loop der jaren nagenoeg intact bewaard gebleven. De aanpassingen aan de gevels betreffen voornamelijk het vervangen van het buitenschrijnwerk rond 1970. De oorspronkelijke gevelafwerking met similibepleistering, Frans Snijwerk en natuurstenen dekstenen, is op plaatselijke herstellingen na, bewaard gebleven.

Bij de recente restauraties van de voorgevel en speelplaatsgevels van vleugel A en B, werd nieuw houten schrijnwerk voorzien naar oorspronkelijk model. Ook voor het herstel of vernieuwen de overige gevelelementen, zoals voegwerk en similibepleistering, werd steeds rekening gehouden met de oorspronkelijke materialisatie van de gevels. De wingerd, deel van het oorspronkelijke ontwerp, werd i.f.v. de gevelwerken afgenomen en herplaatst.
In de achtergevels van vleugel A, B en D is nog oorspronkelijk houten schrijnwerk aanwezig.

Wat betreft de ruimte-indeling is vleugel A het best bewaard gebleven. De aanpassingen zijn beperkt gebleven tot het wegnemen of plaatsen van enkele tussenmuren. De overige gebouwvleugels werden in de loop der jaren aangepast aan de wijzigende noden van de school.

Aan de interieurafwerking van de school werd zeer veel zorg besteed. Het was de bedoeling om een gesamtkunstwerk te creëren, waarbij de details van het interieur op elkaar afgestemd werden. Vloeren, deuren en trappen werden in detail uitgetekend. Er werd veel belang gehecht aan de samenhang tussen de verschillende ruimtes door toepassing van een gelijklopend materiaal- en kleurgebruik. Dit is vandaag nog steeds leesbaar in de school.

De ruimtelijkheid en materialisatie van de kapel is grotendeels bewaard gebleven, zij het gedeeltelijk verborgen boven een verlaagd plafond of achter voorzetwanden. De ruimte vormt nog steeds het middelpunt van de school. Hier wordt samen gegeten maar ook gevierd. Het is nog steeds een ruimte voor het 'samenzijn'.

De Sint-Lievensfeestzaal werd in de jaren '70 verbouwd tot zwembad, waarbij de oorspronkelijke inrichting grotendeels verloren ging. Boven het verlaagd plafond bevindt zich nog decoratief stucwerk. De kolommen met gekartelde kapitelen zijn van de voormalige gaanderij in de feestzaal.

Voor elke verbouwing werd een tijdsgebonden architectuur toegepast. De administratieve lokalen op de eerste verdieping van vleugel B werden heringericht in een vormentaal en met een materiaalgebruik van de jaren 1970. De klaslokalen op de derde verdieping van vleugel B en op de tweede en derde verdieping van vleugel C werden zakelijk ingericht: deuren in metalen deuromlijstingen, akoestische plafond. De toegepaste kleuren contrasteren met vroegere kleurstellingen.

Samengevat is te stellen dat volgende kwaliteitsvolle ruimtes goed bewaard zijn (zowel ruimtelijk als wat betreft materiaal):
- Vleugel A ('klassenbouw') met uitzondering van keuken en wasplaats op het gelijkvloers (nu leerlingensecretariaat).
- Trappenhallen van vleugel B, C en D.
- Tweede en vierde verdieping (deels) van vleugel B.
- 'Grote inkom' en aanpalende lokalen in vleugel B: ruimtelijke indeling werd niet gewijzigd, interieurafwerking werd aangepast.
- De voormalige kapel in vleugel D.

4.3 SOCIAAL-CULTURELE WAARDE

Het huidige Sint-Lievenscollege is ontstaan uit de fusie van drie scholen en maakt deel uit van de scholengemeenschap Lieven Gevaert. Het *Sint-Lievenscollege* aan de Kasteelpleinstraat is in 1930 opgericht naar het inzicht en door de inzet van Lieven Gevaert, een industrieel met oog voor sociale en Vlaamse noden. Het Antwerpse Sint-Lievenscollege is een van de eerste volledig vernederlandste katholieke scholen in Vlaanderen. Een groep vooraanstaande en progressieve Vlaamse intellectuelen, aangevoerd door Lieven Gevaert (1868-1935) nam het spraakmakende initiatief tot de oprichting. De Antwerpse industrieel stelde privékapitaal ter beschikking voor de opbouw en de functionele inrichting.
Het college moest een eliteschool worden en bewijzen dat een volledig Nederlandstalige school met de beste colleges van het land kon wedijveren. Hoogopgeleide leraren pasten vernieuwende didactische methodes toe. De afgestudeerden moesten de sociaal-economische en culturele achterstand van Vlaanderen wegwerken.

Na de oorlog barstte het college uit zijn voegen. De jaren '50 en '60 waren decennia van groei. Tegelijkertijd kwamen er scheuren in de ideologische fundamenten van Sint-Lievens. In 1970 stond niet iedereen nog achter de Vlaamse en katholieke uitgangspunten. De maatschappelijke verschuivingen in Vlaanderen werden zichtbaar in de school. De ambitie om toonaangevend en vernieuwend te zijn, bleef bestaan. De invoering van het VSO[18] leidde tot felle discussies en een bezinning over de rol van de school in de maatschappij.
De fusies mondden uit in schaalvergroting die niet ten koste mocht gaan van de familiale sfeer. Leraressen en meisjes vervrouwelijkten het mannenbastion.

De mentaliteitsgeschiedenis van Vlaanderen en de geschiedenis van het Vlaams onderwijs weerspiegelen zich in de historiek van het college.

[18] Het vernieuwd secundair onderwijs of vso werd in Vlaanderen ingevoerd op 1 september 1970. De vernieuwing was een beetje geïnspireerd op de Nederlandse Mammoetwet. Vooral op ideologische gronden wilde men de leerlingen "gelijkschakelen" bij het begin van het secundair onderwijs. De voornaamste vernieuwingen waren toen:
- De omvorming van drie jaar *lagere cyclus* + drie jaar *hogere cyclus* naar drie graden van twee jaar: *observatiegraad* (1+2), *oriëntatiegraad* (3+4) en *determinatiegraad* (5+6).
- Tijdens de observatiegraad werd nog geen opdeling gemaakt tussen algemeenvormende en meer praktische studierichting, dus uitstel van de studiekeuze.
- het uitbreiden van de keuzemogelijkheden (vakkencombinaties) in de derde graad.
- docimologie: de beoordeling van de leerlingen werd niet meer uitsluitend op examens ("kennis") gebaseerd, maar permanente evaluatie, groeps- en peerevaluatie en beoordeling van de leerhouding of attitude deden hun intrede.

De krachtlijnen “Katholiek, Vlaams en Sociaal” vormen ook nu nog de kern van het opvoedingsproject van de school. Het Sint-Lievenscollege heeft een lange traditie van belangstelling voor de Vlaamse eigenheid en de Westerse cultuur. Volksverbondenheid is voor de school een opgave in denken en doen.
Het Sint-Lievenscollege heeft, door zijn streven naar evenwicht in de opleiding, van de vernieuwing een “deugd” gemaakt en een beleid uitgebouwd dat gericht is op een gedegen geestelijke ontwikkeling en op voornaamheid.
Het Sint-Lievenscollege kent een grote openheid tussen leerkrachten en leerlingen. Die openheid ervaren jongeren als een vrijheid om zichzelf te zijn temidden van anderen, zodat ze hun groeiende verantwoordelijkheid makkelijk zelf kunnen nemen.
Het Sint-Lievenscollege wil een gemeenschap zijn van leerlingen en leerkrachten, van directie, ouders en oud-leerlingen, zowel van de campus Amerikalei, als van de campus Kasteelpleinstraat.
Een familiale band, waarin naast respect ook plaats is voor genegenheid en gezelligheid, kenmerkt de school.

5. BEHEERSVISIE EN DOELSTELLINGEN

De doelstelling bij het beheer van het gebouw is tweeledig : enerzijds het behoud en herstel van de erfgoedwaarden van het gebouw, zoals omschreven in hoofdstuk 4; anderzijds het realiseren van een veilige, toegankelijke, kwalitatieve, hedendaagse en aantrekkelijke leeromgeving, aansluitend bij de oorspronkelijke doelstelling bij de bouw van de school.
Dit houdt onder meer in:

- het behoud van de historische beeldwaarde
- het herstellen van de oorspronkelijke uitstraling
- restauratie van bewaarde erfgoedelementen (zie Hst 3)
- aanpassen van het gebouw aan de hedendaagse comfort- en gebruiksnormen
- treffen van de nodige maatregelen i.f.v. veiligheid (brandveiligheid, stabiliteit)

Een belangrijk uitgangspunt bij het beheer van het pand, zowel bij onderhouds- als restauratiewerken, is het behoud van de **historische beeldwaarde**. De impact van de beheersmaatregelen op de historische beeldwaarde zal steeds geëvalueerd worden en dient tot een minimum herleid te worden. Vroegere maatregelen die als storend ervaren worden, worden in de mate van het mogelijke hernomen. Op deze wijze worden de **oorspronkelijke uitstraling** van het pand hersteld.

Bovenstaande impliceert de restauratie van de **bewaarde erfgoedelementen**. De gevels van het schoolgebouw zijn in grote mate bewaard gebleven. Ze zijn echter in slechte staat waardoor er zich snel herstellingswerken opdringen, niet alleen ter bescherming van het erfgoed maar ook in functie van de veiligheid van de gebruikers. De oorspronkelijke vormentaal en detaillering van de originele gevels dienen hierbij maximaal gerespecteerd te worden. De restauratie-opties die genomen zijn bij de werken aan de voorgevel en speelplaatsgevels van vleugel A en B vormen de leidraad voor verder herstel. Het aluminium schrijnwerk wordt vervangen door houten schrijnwerk naar oorspronkelijk model. Aangezien het verhogen van het gebruikscomfort eveneens belangrijk is, wordt er voor het nieuwe schrijnwerk gekozen voor elementen met moderne sluitingen en isolerende beglazing. Deze visie werd afgetoetst aan het recent verschenen afwegingskader Historisch schrijnwerk van het agentschap Onroerend Erfgoed. De oorspronkelijke materialisatie van de gevels, similibepleistering, Frans snijwerk, paarsrode klampsteen, wordt aangehouden.
In de achtergevel en de gevels rond de voormalige keukenkoer van vleugel A is het oorspronkelijke houtenschrijnwerk deels bewaard gebleven. Overeenkomstig het afwegingskader Historisch schrijnwerk wordt voor deze ramen gekozen voor behoud en herstel. Aanpassingen ter verbetering van het comfort en de veiligheid zijn echter wel een vereiste.

Voor het interieur dienen de doelstellingen genuanceerd te worden. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de ruimtes die in grote mate bewaard gebleven zijn (zie architecturale waarde, p. 50) en de sterk verbouwde ruimtes.
In de eerste categorie ruimtes heeft het intensieve gebruik van de school gedurende vele jaren geleid tot slijtage en beschadiging van oorspronkelijke interieurelementen. Toch is de oorspronkelijke sfeer hier nog steeds tastbaar. De interieuraankleding dient opgefrist en hersteld te worden, waarbij de oorspronkelijke detaillering maximaal hernomen wordt.
Bij het bepalen van de te nemen maatregelen zal een onderscheid gemaakt worden tussen de circulatieruimtes en de gebruiksruimtes (klassen, openleercentrum). De circulatieruimtes zullen volledig naar de toestand 1932 gerestaureerd worden. Voor de gebruiksruimtes wordt de toestand 1932 gedeeltelijk hernomen. De gewijzigde didactische eisen en comforteisen vereisen immers een aantal aanpassingen (zie infra).
De oorspronkelijke kleurstelling van de ruimtes, bepaald a.d.h.v. vrijleggingen, zal hernomen worden.
Momenteel is de herinrichting van de voormalige kapel en het zwembad niet aan de orde. Bij toekomstige ingrepen is het echter wenselijk de bewaarde erfgoedelementen opnieuw te valoriseren. Concreet betreft dit het vrijmaken en restaureren van de stucwerkplafonds in beide ruimtes. In de refter is het ook aangewezen de inrichting van de jaren ’70 te verwijderen en te zoeken naar een beter geïntegreerde oplossing voor vestiaire en keuken. Enkele glasramen van de kapel bevinden zich momenteel in de traphallen van vleugel A en E. Er zal onderzocht worden of deze glasramen een meer geschikte plaats in de school kunnen krijgen.

Voor de sterk verbouwde ruimtes is reconstructie niet wenselijk of mogelijk. Toekomstige interventies dienen evenwel uitgevoerd te worden met respect voor de bestaande structuur. Er zal ook gestreefd worden naar integratie in de historische context door een aangepast materiaal- en kleurgebruik.
Voor aanvang van de werken is het belangrijk in te zetten op **verder onderzoek en documentering** van de interieurafwerking. Hierbij wordt gedacht aan een intensief kleuronderzoek.

Wat betreft de opstelling van de cultuurgoederen zal bij een eventuele restauratie van de refter bekeken worden of de objecten afkomstig uit de kapel hier opnieuw opgesteld kunnen worden.
De opstelling van het glas-in-lood, in een opbouw zonder ventilatie, wordt niet als problematisch beschouwd. De glasramen van de serafijnen zijn echter onbeschermd opgesteld en dit ter hoogte van de gaanderij die vrij intensief gebruikt wordt. Hier is het aangewezen een beschermingsconstructie te voorzien, bv. een balustrade.

Het **gebruik** van de schoolruimtes, zoals dit in de loop der jaren tot stand gekomen is, wordt in grote mate bestendigd. Een school is echter constant in beweging, bijvoorbeeld t.g.v. wijzigende vormen van lesgeven en wisselende leerlingenaantallen. Het vastleggen van de functionaliteit voor een periode van 20 jaar is bijgevolg een onmogelijke opgave.
Op korte termijn wenst de school te onderzoeken of het huidige leerlingensecretariaat, op de gelijkvloerse verdieping van vleugel A, uitgebouwd kan worden tot een volwaardig openleercentrum: leerlingensecretariaat met backoffice en balie, kopieerruimte, een multifunctionele ruimte (voor opzoekingswerk, opvang van leerlingen, vergaderruimte) en een foyer. Ook dient er gezocht te worden naar een alternatieve stelplaats voor de fietsen van leerkrachten**.**

Het is duidelijk dat de nodige aanpassingen inzake **veiligheid en gebruikscomfort** noodzakelijk zijn. De eisen inzake brandveiligheid werden doorgesproken met de brandweer: realiseren van brandcompartimentering, plaatsen van rookkoepels in de traphallen en plaatsen van rookdetectie zijn de belangrijkste maatregelen.[19]
Bij het verbeteren van het gebruikscomfort ligt de nadruk op akoestiek en binnenklimaat. Bij de inrichting van de klassen werden voornamelijk harde materialen toegepast, waardoor de akoestiek niet optimaal is. Het verbeteren van de akoestiek (spraakverstaanbaarheid) in de klaslokalen wordt verder onderzocht.
Het binnenklimaat wordt bepaald door de temperatuur en de luchtkwaliteit. De school wordt verwarmd met radiatoren (grotendeels in gietijzer), gevoed door ketels centraal opgesteld in de kelder onder de speelplaats. De sturing van de verwarming is echter niet optimaal: de opdeling in kringen betreft nog deze uit de bouwperiode van de school. Om de verwarming te optimaliseren is het aangewezen een grondige studie uit te voeren naar de warmtevraag van de verschillende lokalen en naar de mogelijkheid tot herverdeling van de verwarmingskringen. Het behoud van de gietijzeren radiatoren vormt hierbij wel het uitgangspunt.
Een goede ventilatie van de klassen is een vereiste voor een goede luchtkwaliteit. Op termijn dient een verluchtingsinstallatie geïnstalleerd te worden. De ventilatieroosters onder de ramen en in de hoeken van de klassen in vleugel A wijzen erop dat de lokalen oorspronkelijk voorzien waren van natuurlijke ventilatie. Er zal onderzocht worden of deze roosters en kanalen in gebruik genomen kunnen worden voor mechanische ventilatie. In de overige vleugels zal onderzocht worden hoe ventilatie geïntegreerd kan worden met een minimale verstoring van het beeld.
De elektrische installatie is sterk verouderd en dient grotendeels vernieuwd te worden. Ook hierbij zal rekening gehouden worden met de mate van bewaring van de ruimtes. In ruimtes waar gerestaureerd wordt anno 1932 zullen leidingen, stopcontacten en schakelaars in opbouw geplaatst worden en wordt er gekozen voor aangepast schakelmateriaal en armaturen.
In de overige ruimtes worden de technieken ingewerkt. Ook nieuwe technieken, zoals branddetectie, zullen in de mate van het mogelijke ingewerkt worden

Energiebesparende maatregelen worden met respect voor de historische en waardevolle context geïmplementeerd. Het warmteverlies wordt beperkt door het isoleren van daken en keldervloeren en het plaatsen van isolerende beglazing. Een te onderzoeken piste is het isoleren van de quasi blinde

[19] De bespreking met de brandweer vond plaats in het kader van de opmaak van het voorontwerp. Een nieuwe bespreking in het kader van de opmaak van het ontwerpdossier is aangewezen. Mogelijk volgen hieruit bijkomende eisen inzake brandveiligheid.

achtergevels van de schoolvleugels. Het gebouw wordt bovendien zo goed mogelijk luchtdicht gemaakt o.a. door de plaatsing van nieuw schrijnwerk. Bij de keuze van verlichtingsarmaturen wordt getracht een compromis te sluiten tussen toestellen passend in de sfeer van 1932 en energiezuinige verlichting (ledverlichting).
Verder wenst de school te investeren in duurzame energie, bv. door de plaatsing van zonnepanelen voor het verwarmen van het zwembadwater.[20]

Voornoemde energiebesparende maatregelen zullen geëvalueerd worden op basis van een energie-audit. M.b.v. een warmtebeeldcamera kan onderzocht worden waar de belangrijkste warmteverliezen plaatsvinden. De impact op het energieverbruik en de terugverdientijd van de voorgestelde maatregelen zal ook geëvalueerd worden.

De klaslokalen dienen aangepast ook te worden aan de didactische eisen van vandaag. Alle lokalen dienen voorzien te worden van de nodige installaties voor audio, video, data en projectie.

Het schoolbestuur wil de toegankelijkheid van de school verbeteren. Inzake de toegankelijkheid voor mindervaliden willen ze in de klassenvleugel (vleugel A) een lift inbrengen. De lift zou voorzien worden in de kleine ruimtes grenzend aan de grote trappenhal. Ook het aanbrengen van correcte signalisatie vergroot de toegankelijkheid van de school.

Bovenstaande richtlijnen vormen echter steeds het uitgangspunt voor de opmaak van restauratiedossiers voor de beschermde gebouwdelen en dit om een coherent en evenwichtig eindresultaat te bekomen.

[20] Dit is gezien de draagkracht van de dakplaten enkel mogelijk op het dak van vleugel D. De draagkracht van vleugel A en B is onvoldoende.

6. MAATREGELEN

6.1 INSTANDHOUDINGSWERKEN

De toestand van de gevelbekroning van de speelplaatsgevel vleugel D is van dien aard dat dringend herstel noodzakelijk is. Volgende maatregelen zullen op korte termijn uitgevoerd worden:

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Stutten van ijzeren lateien boven de ramen	x		x
Herinmetsen van gedemonteerde en losse parementstenen	x		x
Demonteren van de goot (na grondige documentatie van de bestaande toestand)	x		x
Demonteren van de dakopstanden tot het niveau van de dekstenen (na grondige documentatie van de bestaande toestand)	x		x
Wegnemen (en tijdelijk stockeren) van de natuurstenen dekstenen, afdekken van de dakopstanden met multiplex en lood	x		x
Verwijderen van losse bepleistering	x		x
Herstel voegwerk dakopstand	x		x
In orde stellen regenwaterafvoer	x		x

6.2 RESTAURATIEWERKEN VAN HET GEBOUW : EENMALIGE MAATREGELEN

Om het herstel van de erfgoedwaarden voor het gebouw te realiseren zullen restauratiedossiers worden opgesteld.[21] In deze dossiers worden de concrete verwezenlijking van de nevendoelstellingen mee opgenomen.
De hieronder omschreven beheersmaatregelen zijn dan ook eenmalig. Voor de restauratieve ingrepen kan de eigenaar een aanvraag indienen voor een erfgoedpremie.

6.2.1 Exterieur en stabiliteit

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
DAKEN/BALKONS EN REGENWATERAFVOER			
Betonherstel (dakplaat)	x		
Vernieuwen van de dakdichting en aansluitingen	x		
Vernieuwen van de verharding van de balkons	x		
Isoleren van daken	x		
Nazicht en herstel van dekstenen (natuursteen, beton en keramische), herstel van voegwerk	x		
Vervangen van recente dekstenen door nieuwe dekstenen naar oorspronkelijk model	x		
Herstel/vernieuwen van draagstructuur van gootconstructies	x		
Vernieuwen van de gootbekleding	x		
Vernieuwen van regenwaterafvoeren en vergaarbakken in zink	x		
Herstel en roestwerend schilderen van standpijpen	x		
Herstel/vernieuwen van dakkoepels en daklichten	x		
GEVELS			
Herstel van parement	x		
Demonteren en heropmetsen van penanten,	x		

[21] MAAT_WERK architecten is aangesteld voor de restauratie van vleugel A en B.

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
aanbrengen van verankering			
Aanbrengen van verankering in parement t.h.v. opleg van betonnen lateien	x		
Gevelreiniging	x		
Vervangen van beschadigde keramische raamdorpels, naar oorspronkelijk model, herstel van voegwerk	x		
Demonteren en heropmetsen van instabiel metselwerk (dakopstanden, schouwen,…)	x		
Herstel van voegwerk (baksteen en natuursteen)	x		
Herstel van scheurvorming in parement	x		
Betonherstel (lateien, balkons, kolommen…)	x		
Vervangen van sterk doorgeroeste lateien	x		
Vernieuwen van buitenbepleistering (simili en cement)	x		
Kaleien van metselwerk	x		
Herstel/vernieuwen van plinten, trappen en dorpels in blauwe hardsteen, herstel van voegwerk	x		
SCHRIJNWERK EN BEGLAZING	x		
Vernieuwen van houten randplanken	x		
Plaatsen van nieuw houten schrijnwerk naar oorspronkelijk model met isolerende beglazing en moderne sluitingen in de speelplaatsgevels	x		
Vervangen van storend en ontbrekend schrijnwerk in de achtergevel door ramen naar oorspronkelijk model	x		
Nazicht en herstel van houten schrijnwerk (incl. beglazing en hang- en sluitwerk), herschilderen	x		
Reconstructie van oorspronkelijke beglazing met geometrisch patroon in de traphal vleugel A	x		
Restauratie van glas-in-loodramen	x		
Herstel/vernieuwen van de voorzetramen	x		
Plaatsen afscherming voor glas-in-lood t.h.v. de gaanderij			
Vernieuwen van vlaggenmasten naar oorspronkelijk model	x		
IJZERWERK			
Herstel/vernieuwen van ijzerwerk (lateien, borstweringen, standpijpen, keldergatroosters, ventilatieroosters, ladders,…). Roestwerend schilderen	x		
BEVEILIGINGSWERKEN			
Plaatsen van valbeveiliging (o.a. op daken)	x		
Plaatsen van rookkoepels boven traphallen	x		
Plaatsen van deurautomatisatie op vluchtdeuren	x		
Plaatsen van borstweringen aan ramen	x		
OVERIGE			
Isoleren en bekleden van achtergevels	x		
Maatregelen t.g.v. energie-audit	x		
Verwijderen van klimop	x		

6.2.2 Interieur

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Verwijderen van verlaagde plafonds, voorzetwanden, afkastingen,….	x		
DRAAGSTRUCTUUR			
Herstel van metselwerk van bakstenen welfsels, roestwerend schilderen van liggers van draagvloeren en van kolommen	x		
Betonherstel van zwembadkuip en draagvloeren	x		
VLOEREN			
Herstel/vernieuwen van tegelwerk van vloeren (incl. dekvloeren en isolatie)	x		
Herstel/vernieuwen van granitovloeren	x		
Herstel/vernieuwen van parket- en plankenvloeren	x		
WANDEN			
Herstel/vernieuwen van tegelwerk van wanden (incl. tabletten en dagkanten ramen)	x		
Herstel van wandbepleistering en lijstwerk	x		
Herschilderen (restauratie-technisch)	x		
TRAPPEN			
Herstel/vernieuwen van trapbekleding en boordstenen in Comblanchien	x		
PLAFONDS	x		
Herstel van plafondbepleistering met kooflijsten in gangen, traphallen, bergruimtes,…	x		
Restauratie van decoratieve stucwerkplafonds in kapel en zwembad	x		
Plaatsen van akoestische plafonds in educatieve ruimtes	x		
Herschilderen (restauratie-technisch)	x		
SCHRIJNWERK			
Nazicht en herstel van houten schrijnwerk (incl. beglazing en hang- en sluitwerk), herschilderen	x		
Nieuwe deuren naar oorspronkelijk model	x		
Aanpassen van historische deuren i.f.v. brandcompartimentering, waar het erfgoedgebonden is	x		
IJZERWERK			
Herstel en herschilderen van ijzerwerk: trapleuningen, ventilatieroosters, borstweringen	x		
OVERIGE			
Waterdichting van kelder en keldergaten	x		
Injectie tegen opstijgend vocht	x		
Plaatsen van een tochtsas in de hoofdinkom A	x		
Isoleren van lateien en vloeren	x		
TECHNIEKEN			
Vernieuwen van de riolering (gescheiden stelsel), incl. septische put	x		
Plaatsen van een personenlift	x		
Vernieuwen van de elektrische installatie	x		
Aanvullen van de educatieve uitrusting (projectie, audio, video,…)	x		
Plaatsen van veiligheidsverlichting en signalisatie	x		
In orde brengen van de sanitaire installatie	x		
In orde stellen technische installaties zwembad	x		
Plaatsen van deurautomatisatie	x		

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Aanbrengen van nieuwe verlichting passend in het historisch interieur	x		
Aanbrengen van ventilatie in klassen en sanitaire ruimtes	x		
Herinrichten van sanitaire ruimtes in vleugel A	x		
Nazicht en herstel van de gietijzeren radiatoren, vernieuwen van het leidingennet en optimaliseren van de sturing	x		
Plaatsen van brandbeveiligingsinstallatie (detectie, haspels,…)	x		
Verwijderen van asbest	x		

6.3 RESTAURATIEWERKEN CULTUURGOEDEREN

De cultuurgoederen zijn momenteel in goede staat.

6.4 ONDERHOUD ERFGOEDWAARDEN: WEDERKERENDE MAATREGELEN

Na de restauratie dienen de eigenaar en de gebruiker de gerestaureerde erfgoedwaarden goed te onderhouden zodat deze niet verloren gaan. De onderhoudsstrategie zal inzetten op preventief en planmatig onderhoud, om het risico op schade te beperken.

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
KEURINGEN/CONTROLES			
Inspectie van stalen profielen draagvloeren D		1 maal/jaar	
Inspectie van glas-in-loodramen		1 maal/jaar	
Controle van de similibepleistering		1 maal/jaar	
Controle van de vlaggenmasten en verankeringen		1 maal/jaar	
Controle van ladderhaken		Volgens vigerende regelgeving	
Controle van ankerpunten		Volgens vigerende regelgeving	
Keuring brandblusmiddelen		Volgens vigerende regelgeving	
Keuring en onderhoud van branddetectie installatie		Volgens vigerende regelgeving	
Keuring van rookkoepels		Volgens vigerende regelgeving	
Keuring noodverlichting		Volgens vigerende regelgeving	
Keuring elektrische installatie		Volgens vigerende regelgeving	
Keuring van de verwarmingsinstallatie		Volgens vigerende regelgeving	
Keuring van de luchtgroepen		Volgens vigerende regelgeving	
Keuring liften		Volgens vigerende regelgeving	
ONDERHOUD GEBOUW			
Nazicht van daken en goten, indien nodig herstel		1 maal/jaar	
Reinigen van goten, regenafvoerbuizen, verzamelputjes en platte daken		1 maal/jaar	
Reinigen van buitenschrijnwerk		i.f.v. vervuiling	

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
(incl. beglazing) en raamdorpels			
Herschilderen historisch buitenschrijnwerk (in de oorspronkelijke kleur)		Om de 7 jaar, in functie van sleet van de verflaag	x
Nazicht en herstel van voorzetramen glas-in-lood		1 maal/jaar	x
Nazicht en herstel van historisch buitenschrijnwerk: vrij maken van condenswaterafvoeren, nakijken van de werking van hang- en sluitwerk, nakijken van kitvoegen		1 maal/jaar	x
Herschilderen historisch ijzerwerk		Om de 5 jaar	x
Nazicht en herstel van historisch binnenschrijnwerk: nakijken van de werking van hang- en sluitwerk		1 maal/jaar	x
Onderhoud van brandwerend schrijnwerk (zie TV 226)		1 maal/jaar	x
Herschilderen historisch binnenschrijnwerk		i.f.v. slijtage	x
Reinigen van binnenbeglazing		i.f.v. vervuiling	x
ONDERHOUD TECHNIEKEN			
Reinigen van de luchtgroep		Om de 2 jaar	
Overige onderhoud ventilatiesysteem: nazicht servomotoren, vervangen filters, antivries, …		1 maal/jaar	
Onderhoud liften		1 maal/jaar	
Onderhoud van de riolering: doorspoelen van buizen, reinigen van filters en putten		1 maal/jaar	
Reinigen van rookkanalen		1 maal/jaar	
OVERIGE			
Snoeien van wingerd en klimop		1 maal/jaar	

Periodiciteit wordt opgegeven onder voorbehoud van voorrang van vigerende regel- en wetgeving. De opdrachtgever verbindt er zich toe de laatste regel- en wetgeving toe te passen.

Inzake de keuringen wordt verwezen naar de brochure '*Veiligheid en toegankelijkheid van zolders, kapruimtes, daken en goten'* van Monumentenwacht. Hierin is een overzicht opgenomen van de keuringen en wettelijke vereisten in en op gebouwen van belang bij inspecties door Monumentenwacht. Dit overzicht vermeld de jaarlijkse controle van de brandblusmiddelen (ARAB/CODEX), de noodverlichting (ARAB/CODEX) en het inbraakalarmsysteem (Technische nota T015-2 van het BEC).
Na het plaatsen van nieuwe ladderhaken en ankerpunten, dienen ook deze periodiek gecontroleerd te worden (EN517-2006). Voor de ladderhaken is dit jaarlijks; voor de ankerpunten wordt de periodiciteit vastgelegd door de fabrikant.
Deze controles zijn steeds aan te vragen door de eigenaar van het gebouw.

Het nazicht en reinigen van de daken en goten dient minstens één maal per jaar uitgevoerd te worden.
Om gevolgschade te vermijden dient alle schilderwerk van hout en metaal regelmatig hernomen te worden. Indicatief wordt een periode van 7 jaar vooropgesteld. Na vernieuwen van het schilderwerk zal, afhankelijk van het toegepaste verfsysteem, een definitieve periode opgenomen worden in het asbuiltdossier.
Onderhoudsschilderwerk wordt steeds uitgevoerd met het reeds toegepaste verfsysteem en in de bestaande kleurstelling. De ondergrond dient steeds grondig voorbereid te worden volgens de beschrijving van de technische fiches.

Wat betreft de glas-in-loodramen dient de toestand van de uitbuiking van de glaspanelen en de verzakking van de glaskalibers opgevolgd te worden. De toestand lijkt gestabiliseerd en is niet problematisch. Indien er zich toch nieuwe zettingen voordoen, dient de toestand opnieuw geëvalueerd te worden.
Bij controle van de similibepleistering dient in eerste instantie gecontroleerd te worden op barstvorming. In geval van ernstige barstvorming dient de hechting van de bepleistering gecontroleerd te worden door het bekloppen (hol klinkende bepleistering wijst op een slechte hechting aan de ondergrond).
Ook de vlaggenmasten en de verankeringen dienen regelmatig gecontroleerd te worden (controle van de verflagen, het houtwerk en op het lossen van de bouten).

7. OPVOLGING EN EVALUATIE

7.1 TIJDELIJKE INSTANDHOUDINGSWERKEN

De toestand van het gebouw wordt in afwachting van verdere restauratiewerken jaarlijks gecontroleerd. Er wordt ook voorzien in een regelmatige controle door Monumentenwacht. Indien nodig worden instandhoudingswerken uitgevoerd om verdere schade aan de erfgoedwaarden tegen te gaan. Dit wordt uitgevoerd tot de algemene restauratie van dat betreffende gebouwdeel (zie punt 7.2) start.

Aard der werken	**Eenmalig**	**Terugkerend**	**Vrijstelling toelating**
Algemene controle van het gebouw		jaarlijks	
Controle en eventueel herstel van lekkages aan daken en regenafvoeren		jaarlijks	x
Veilige toegang tot het gebouw en de speelplaats verzekeren (wegname losse stukken metselwerk, bepleistering, houtwerk)		x	x

Bijzondere aandacht dient hierbij uit te gaan naar de achter- en zijgevel van vleugel D (zie diagnosenota).

Momenteel dringen volgende instandhoudingwerken zich op:
- Dakrand speelplaatsgevel D
- Betonherstel gaanderijen achteraan speelplaats

Volgende werken dienen de komende jaren aangepakt te worden:
- Werken achter- en zijgevel D
- Schilderwerken houten schrijnwerk
- Schilderwerk houten voorzetramen glas-in-lood, herstel van aansluitingen

Vanuit ruimtelijk, historisch-functioneel en/of fysisch perspectief kunnen we 6 afzonderlijke zones afbakenen, we beschouwen deze als 6 op zichzelfstaande gehelen waarvoor per jaar een premie via de standaardprocedure kan worden aangevraagd.
Volgende gebouwdelen worden beschouwd als op zichtzelf staand geheel:
- Vleugel A
- Vleugel B, excl. winkels
- Vleugel C
- Vleugel D
- Winkels in vleugel B
- Speelplaats met gaanderijen

Deze dringende instandhoudingswerken worden jaarlijks gerapporteerd aan het agentschap Onroerend Erfgoed. Voor werken die m.b.v. een premie uitgevoerd worden, wordt de rapportering uitgevoerd zoals gevraagd in de uitbetalingsaanvraag van de premie.

In bijlage 3 is een sjabloon van jaarlijkse rapportering opgenomen. Dit sjabloon is een basisdocument aan te passen volgens concrete omstandigheden.

7.2 RESTAURATIEWERKEN VAN HET GEBOUW: EENMALIGE MAATREGELEN

De eenmalige restauratiewerken zullen opgenomen worden in restauratiedossiers.
Volgende fasering wordt vooropgesteld:
- Inrichten van het openleercentrum, bouwen van een lift en restauratie van de achtergevels van vleugel A
- Gevels en daken vleugel C en D, gaanderijen
- Restauratie van het interieur van vleugel A (incl. technische installaties)

De verdere fasering van de werken is afhankelijk van de noodwendigheden van de school.

De richtlijnen van het agentschap Onroerend Erfgoed worden verwerkt in de restauratiedossiers. Tijdens de werken wordt de erfgoedconsulent op de hoogte gehouden van het verloop van de werken a.d.h.v. het werfverslag.

Na het beëindigen van de werken, tijdens de voorlopige oplevering, wordt het as-built dossier overhandigd aan het agentschap Onroerend Erfgoed.
In het as-built dossier zijn volgende elementen opgenomen:

- Fotoreportage (voor, tijdens en na de werken)
- Werfverslagen, pv van oplevering en nota over verloop van de werken
- Coördinaten van de uitvoerders en ontwerpers
- Verslagen met de resultaten van de (voor)onderzoeken
- Technische fiches van de gebruikte materialen
- Onderhoudsrichtlijnen m.b.t. de gebruikte materialen
- As-built plannen en attesten

Indien het kleinere werken betreft zal de opdrachtgever instaan voor de rapportage. In geval van restauratie van cultuurgoederen of specifieke objecten zoals de glasramen, etc. zal aan de restaurateur gevraagd worden hiervan verslag op te maken.

7.3 ONDERHOUD ERFGOEDWAARDEN: WEDERKERENDE MAATREGELEN

De verdere evaluatie van het beheer van het gebouw, na uitvoering van de restauratiewerken, zal op 5-jaarlijkse basis gebeuren. Ter voorbereiding van deze evaluatie zal de schooldirectie aan Monumentenwacht vragen een inspectierapport op te stellen. Op basis van dit rapport en eigen vaststellingen wordt de huidige toestand van het gebouw geëvalueerd en worden eventuele actiepunten in kaart gebracht.
Naast de evaluatie van het gebouw op zich, wordt ook de uitvoering van het beheersplan geëvalueerd.
Er wordt een verslag of voortgangsrapport opgesteld over de uitgevoerde werkzaamheden. Volgende gegevens worden hierbij vermeld: aard van de werkzaamheden (met verwijzing naar het beheersplan), plaats waar ze werden uitgevoerd, datum en het resultaat. De voortgangsrapporten worden van foto's voorzien, zodat de evolutie van het onroerend erfgoed in beeld kan worden gebracht.

Indien uit bovenstaande evaluatie of grote wijzigingen binnen de werking van de school blijkt dat het huidige beheersplan niet meer afdoende is of voldoende accuraat, zal MAAT_WERK architecten gecontacteerd worden voor de actualisatie van het beheersplan.

In bijlage 2 is een sjabloon van vijfjaarlijkse rapportering opgenomen. Dit sjabloon is een basisdocument aan te passen volgens concrete omstandigheden.

8. EXTRA TOEVOEGINGEN

	Duid in deze kolom aan: "niet van toepassing" (en dus niet bijgevoegd) of de verwijzing naar het hoofdstuk met pagina's of nummer van de bijlage (indien bijgevoegd)
Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgemaakt (met schaal en N-pijl)	Zie Hst 1, p. 6
Lijst van geplande werkzaamheden	Zie Hst 6, p. 89
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating	Zie Hst 6.1, p. 89 en 6.4 p. 92
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	Niet van toepassing
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	Niet van toepassing
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed	Niet van toepassing
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is	Niet van toepassing
Lijst van cultuurgoederen	Zie hst 3.4, p. 43 en bijlage 2: fiches cultuurgoederen
Lijst van geplande werkzaamheden aan een orgel dat dateert van na de Eerste Wereldoorlog	Niet van toepassing
Bibliografie (overzicht referenties)	Zie Hst 2.0, p. 9
Plannen bestaande toestand	Zie bijlage 1
Sjabloon van rapportering	Zie bijlage 3
Bestekbeschrijving van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating	Zie bijlage 4